

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik egyelőre hetenként egyszer: vasárnap

OMGE évi tagsági díj:

Földbirtokosok, bér- lők és uradalmak	200 holdig	15 pengő
	500 "	30 "
	1000 "	60 "
	2000 "	90 "
	3000 "	120 "
	ezen felül	150 "

Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok 90 P
Egyéb tagok részére évi tagdíj 10 "

OMGE postatakarékpénztári csekkiszámla száma: 10,399

Lappódtól OMGE-tagoknak:

Negyed évre 8 pengő, fél évre 15 pengő, egész évre 28 pengő

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona

Az egyesületi tanács felügyelete alatt

A kiadásért felelős:

Mutschenbacher Emil dr.,
az OMGE ügyvezető-igazgatója

Felelős szerkesztő: Dörsehug Tiber
Segédszerkesztő: Vermes András

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: 187-954
Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut. 25. Telefon: 189-932

Előfizetési árak:

„Rádiós gazdasági előadások” című füzettel együtt

Belföldre		Külföldre	
OMGE tagoknak:		OMGE tagoknak:	
Negyed évre	8 pengő	Negyed évre	10 pengő
Fél évre	15 "	Fél évre	19 "
Egész évre	28 "	Egész évre	36 "
Előfizetőknél:		Előfizetőknél:	
Negyed évre	12 pengő	Negyed évre	14 pengő
Fél évre	22 "	Fél évre	26 "
Egész évre	40 "	Egész évre	48 "

Postatakarékpénztári csekkiszámla száma: 26,576

Mi is lesz az a gazdakönyv?

TARTALOM:

- Mi is lesz az a gazdakönyv? (M. E. dr.)
- Megalakul a dohánytermékek országos érdekszervezete.
- Újtások az adókielvárási rendeletről. (W. B.)
- A fahéjtermékek termesztése. (Páter Balázs.)
- Három zabfajta 19 éven át végzett összehasonlítása. (Fleischmann Rudolf dr.)
- A zsírtalanított (extrahált) olajpogácsa dara megmintázása és vegyvizsgálata. (Takács Imre.)
- Báránok bárányoztatása. (Török Ferenc.)
- Hozzászólás a baromfi takarmányértékesítő képességéhez. (Szokoló Lajos.)
- Gazda-adónaptár. (Kenézy Endre.)
- Törvények és rendeletek.
- Könyvismertetés.
- Gazdatársadalmi mozgalmak.
- Hozzászólás az olajosmagvak szárításának és tárolásának kérdéséhez.
- Az OMGE közleményei.
- Vegyes közlemények.
- A gabona- és terménypiac helyzete.
- Állatpiaci szemle.
- Társadalmi közlemények.
- Szerkesztői üzenetek.
- Melléklet: A beszállítási kötelezettség megállapítása és teljesítésének ellenőrzése.

veendő számításba, de minthogy a közellátásiügyi miniszter a gazdakönyvek adatai alapján termelési katasztert kíván szerkeszteni, ezért szükség van valamennyi gazdasági művelési ág területi feltüntetésére is. Amidőn tehát a kat. birtokföld ki fogják jegyezni a szántóterületet, „egy füst alatt” a többi területet is kiírhatják és bevezethetik a gazdakönyvbe az illető gazdaság művelési ágak szerint való megoszlását. A gazdakönyv következő oldalán azt kell feltüntetni, hogy a gazdálkodó a második oldalon szereplő szántóföldterületét jelenleg, illetve a folyó év tavaszán milyen növényekkel hasznosítja. Ez a gazda szempontjából is fontos azért, mert ilyen módon igazolhatja, ha valamely előírt terményből nem tudna beszállítási kötelezettségét teljesíteni.

A gazdakönyv következő lapján a gazdaság állatállományának részletezése következik és ezekhez járul az a táblázat, mely a gazdálkodó tulajdonképpen beszállítási kötelezettségét tünteti fel, a szántóföld-terület kat. tisztajövedelmének aranykorona összege alapján egyszerű szorzási művelettel kiszámítva.

Ezek szerint a gazdakönyvben nyolcféle adatsort kell majd feltüntetni, amelyek közül négyet valamely közhatalosnak, a másik négyet pedig magának a gazdának kell kitöltenie. Hatóságilag jegyzendőek be a ténylegesen gazdálkodó személyi adatai, az ingatlan területi adatai, a szántóföld nagysága és aranykoronákban kifeje-

Mint már megírtuk, a terménybeszolgáltatásnak folyó évi július 1-én életbelépő új rendje együtt fog járni a gazdakönyv bevezetésével, vagyis minden gazdálkodónak minden önálló gazdasága részére külön gazdakönyv fog kiállítani, amely a gazdaság adatainak, a beszállítási kötelezettség mértékének és a gazdálkodó által teljesített beszállításoknak a feljegyzésére, továbbá a vámórlási jogosultság igazolására fog szolgálni. A gazdakönyvet a 100 kat. holdnál nagyobb szántó területen gazdálkodók részére az illetékes közellátási felügyelőség, a többi gazdálkodó részére pedig az a községi előjáróság állítja ki, amely beszállítási kötelezettségük mértékét megállapította.

Lapunk olvasói természetesen napról-napra ostromolnak bennünket az új terménybeszállítási rendre és az ezzel kapcsolatban tervezett gazdakönyvre és gazdalapra vonatkozó kérdésekkel. Éppen ezért — úgy hisszük — nem lesz érdektelen, ha ismertetjük a Közellátási Értesítő folyó hó 17-i 7. számában erre vonatkozólag megjelent közleményeket, amelyek a tervezett új beszállítási rend több részletére vonatkozóan is adnak némi tájékoztatást. A vezető cikk címe: „Nélkülözhetetlen segítséget jelent a gazdának a gazdakönyv”. Abból indul ki, hogy az új termelési és beszállítási rend szempontjából a közellátási miniszter az „ország gazdája”, akinek elsősorban kell tudnia, melyek azok a termelési tényezők, „melyeknek segítségével a magyar gazda a beszállítás teljesítésének mérve szerint szükséges cikkeket megtermeli”. Ehhez alapvető munkára van szükség, számba kell venni a mezőgazdaság tényleges helyzetét, hogy a kormány komoly alapot nyerjen arra, hogy majd a jövő békegazdálkodásban is „érvényesíthesse központi termelésirányító akaratát”. (!) Utal a cikk a külföldi példákra és felemlíti, hogy „a németek, a tudományos szervezés nagymesterei, már jóval a háború kirozása előtt felkészültek a termelés irányítására és 1936 óta minden mezőgazdasági üzem fontos adatait évről-évre nyilvántartják egyéni lapok, az úgynevezett Hofkarte-k segítségével”. Olaszországban ugyanezre a célra szolgál a schedula azienda, Svájcban pedig a livret de la ferme. Majd hozzátesszi, hogy úgy mint Svájcban, nálunk is könyv formájában rendszeresítik az egyes üzemek nyilvántartását, mert ez felel meg jobban a gazdaközönség érdekének az anyagi igazság érvényesítése szempontjából. Szükséges ugyanis, hogy minden beszállításra kötelezett gazdaságról már az új rend elindulásakor olyan pontos, minden adatot feltüntető leírás álljon rendelkezésre, „amelyből egyénileg is korrigálható, ha valakit az új rendszer gazdasági nehézségek elé állítana”.

gáltatásra kötelezett gazdaságról már az új rend elindulásakor olyan pontos, minden adatot feltüntető leírás álljon rendelkezésre, „amelyből egyénileg is korrigálható, ha valakit az új rendszer gazdasági nehézségek elé állítana”.

Ezután rátér a cikk arra, hogy az új rend a terménybeszállítás mértékét a mezőgazdasági ingatlanok szántóterületének a kat. birtokföldön feltüntetett kat. tisztajövedelméhez szabja. Elismeri, amit mi kezdetből fogva hangsúlyoztunk, hogy ez az adózási szempontból létező kataszteri besorolás „nem nyújt százszázalékosan biztos alapot a terménybeszállítás mértékének meghatározásához, mert annak idején adózási és nem termelési szempontok szerint állapított meg, s mert, mint az elnevezés is mutatja, a tisztajövedelem, nem pedig a terméshozam feltüntetésére szolgál”. Majd így folytatja: „A terménybeszállítás igazságos mértékének megállapításához nem a tisztajövedelem ismeretére van szükségünk, hanem a gazdasági üzem nyershozamára”. A cikk szerint azonban erre elegendő „korrekció az, hogy a 20 korona fölötti kat. tisztajövedelmű földek 20 aranykoronának veendő”. Hozzáteszi mindezt, hogy az új rend az adókatasztert — szükségmegoldás gyanánt — csak a termelési kataszter hiánya miatt kénytelen elfogadni, azonban éppen a gazdakönyvek segítségével elő kívánja készíteni a termelési katasztert, amely szerinte az új rend végrehajtása során önműködően fog kialakulni és alapját a gazdakönyvek adatai fogják szolgáltatni. A cikk szerint „a gazdakönyv a magyar gazda bibliájává lesz, amelyet mindenková magával visz, s amely számot ad neki nemcsak vagyonáról, de egész évi munkájáról és kötelezettségterheléséről is”.

Ez után a bevezetés után rátér a Közellátási Értesítő vezető cikke arra, hogy milyen is lesz ez az új fajta „gazdabiblia”. A gazdakönyv elsősorban a valamely szántóföldön ténylegesen gazdálkodó egyén nevét és személyi adatait fogja feltüntetni, továbbá a gazda családtagjait és mindazokat, akik a háztartásában élnek, mégpedig olyan részletezéssel, hogy az ellátás szempontjából rendeltileg megállapított különbségek is kitűnjenek az életkor és munkaképesség szerint való felsorolásból. Ezek az adatok töltik be a gazdakönyv első oldalát, míg a második oldalon a mezőgazdasági ingatlan leírása következik. Igaz ugyan, hogy a beszállítási kötelezettség szempontjából csak a szántóföld-terület

Baktonit

nélkül ne vessen:
lucernát, borsót és
más pillangós-

A BAKTONIT-ajtás növeli termését. virágut.

Beszerezhető a

Magyar Mezőgazdák Szövetsége

Növényvédelmi osztályánál

Budapest, VI., Eötvös-u. 25/a és a kirendeltségeknél

zett tisztajövedelme, végül pedig az utóbbi 10 + 10 + 30-cal való szorzatának feltüntetése, mint a beszolgáltatandó termények és termékek búzapont-értékben való nyers kivétele.

Viszont maguk a gazdálkodók tartoznak majd kitölteni a gazdakönyv többi adatát, tehát a gazda családtagjainak és a háztartáshoz tartozó személyeknek a számát korhatárok és munkaképesség szerint, továbbá az átlagállomány részletes feltüntetését, az egész ingatlan, valamint a szántóterület művelési ágak szerint való megosztását, végül pedig a jelenlegi vetésterületet és a gazdasági hasznosításra vonatkozó egyéb adatokat. Ezek az üzemstatistikai adatok adják majd a termelési kataszter összeállításának alapját, miért is ezeknek az adatoknak a valószínűsítő híven való bejegyzése magának a gazdának is elsőrendű érdeke.

A gazdakönyv besztásának ily módon való ismertetése után elismeri a Közellátási Ertesítő vezető cikke, hogy „az új rend gyakorlati kivitelezése nagy nehézségekbe fog ütközni”, mert hiszen az ismertetett gazdakönyvekből „több millió darabot kell majd kiállítani és a gazdák között szétosztani, ami pedig igen nagy munka és meglehetősen pontoságot igénylő feladat”. A cikk szerint azonban nincs ok aggodalomra, mert az első lépést, vagyis a mezőgazdasági ingatlan szántóterületének és e terület kat. tisztajövedelmének megállapítását az adókönyvek és kat. nyilvántartások alapján könnyen elvégzik az adóhatóságok. Ezután következik az ingatlanon ténylegesen gazdálkodó személyének a megállapítása, ami a tulajdonosként szereplő személy írásbeli kiértékelésével és az adatok közszemlére való kiállításával „könnyen megoldható feladatot jelent”. A gazdakönyv többi rovatát a gazdák személyes megkérdezése alapján, tehát megidézésükkel lehet kitölteni s a gazdák által benyújtott adatok beírása után a gazda azonnal megkaphatja és magával viheti a gazdakönyvet. Ami pedig az új terménybeszolgáltatási rend alapján a gazdakönyvek továbbvezetését illeti, a cikk szerint „akkorra már egy erre a célra beállított hivatali apparátus fog rendelkezésre állani, amely ezt a feladatot könnyedén fogja tudni eszközölni”.

A magunk részéről bizony nem tudjuk ilyen „könnyedén” nézni és elképzelni az új beszolgáltatási rend gyakorlati végrehajtását, mert sem az előkészítésre, de még kevésbé az egyes termelői beszolgáltatások, illetve vásárlások bejegyzésére, ellenőrzésére és eléggé bonyolult elszámolására alkalmas szervezetet nem látjuk magunk előtt. Habár egyáltalában nem kételkedünk a közellátási miniszternek, államtitkárnak és az új beszolgáltatási rendet előkészítő főosztályának legjobb akaratában, odaadó munkakészségében és szervezőképességében, mégis tartunk az új rendre való áttéréssel járó zökkenőktől és a gyakorlati végrehajtás elé tornyosuló különféle nehézségektől, amelyeknek bátrányos kihatásaitól mindenképpen szeretnők megóvni egyfelől a közellátást, de másfelől az azt biztosítani hivatott termelést, az abban résztvevő és amugy is temérdek gonddal terhelt gazdálkodók millióit is.

A Közellátási Ertesítő a most ismertetett vezető cikke kívül több más cikkben foglalkozik az új terménybeszolgáltatási renddel. Az egyik egy középirtok beszolgáltatási kötelezettségét vizsgálja meg, amely a Tiszántúli, a Tisza közében fekszik, a vasúti állomástól 1 km-nyi távolságban és közel az országúthoz. A szántóterület 271 kat. hold, 4238 aranykorona kat. tisztajövedelmmel, tehát egy kat. hold szántóföld átlagos tisztajövedelme 1564 aranykorona. A szántóföld túlnyomó része III. osztályú, mindössze néhány hold tartozik a II. osztályú földek közé. A birtok egész területe 292 kat. hold, amiből a szántóterületen felüli rész, kert-, rét-, erdő- és földadó alá nem eső terület, összesen 21 kat. hold. A eseléség feltételezett létszáma 16, vagyis minden 17 kat. hold szántóterületre jut egy-egy gazdasági eselőd, ami kivételesen magas arány és ilyen jellegű gazdaságban kevésbé valószínű. A kivétel alapja a kat. holdankint 1564 aranykoronás kat. tisztajövedelem, aminek alapján a

a gazdaságnak kenyérgabona fejében 42,380, zsír fejében ugyanez 42,380, különféle terményekben és termékekben pedig 136,140 búzaegységet, összesen tehát 220,900 búzaegységet kell beszolgáltatnia. A cikk azonban feltételezi, hogy a gazdaság 106 kat. hold buzavetésterületen az arató- és esélőrész fejében kiadott 190 métermázsán és a somások 68 métermázsá buzakeresetén felül 1054 métermázsát termelt búzából eladásra, s ily módon 1312 métermázsá búza beszolgáltatása volna részére jóváírható. Pedig ne feledjük el, hogy a gazdaságnak még 120 q búzavetőmagra, 16 gazdasági eselődje számára 192 q konvenció-búzára és a gazda családja és háznépe házi szükségletére legalább 19 q búzára van szüksége, amit nem tudnak be javára, mint beszolgáltatott búzaegységet. Eszerint ennek a 106 kat. holdnak 1643 q búzát, vagy kat. holdankint átlagban 155 q-t kellene megteremnie! A zsírbeszolgáltatási kötelezettségnek a cikk szerint a gazdaság 78 db 160 kg-os sertés közellátás céljára való hizlalásával, 56 métermázsá olajlenmagnak 13 kat. hold terméséből való leszállításával és 56 kg zsír leadásával tesz eleget, tehát itt is jóval meghaladja az előírt beszolgáltatási kötelezettséget. Ugyanezt állapítja meg a felhozott példa a különféle termékek beszolgáltatásáról is, amelyek között 54 métermázsá zab eladását tétellezi fel 9 kat. hold terméséből, 1900 métermázsá cukorrepát számít 10 kat. holdról, 139 métermázsá Viktória-borsót 18 kat. hold terméséből, 960 kg lucernamagot 13 kat. holdról és ezenfelül 22 db 650 kg-os vágómarha és 78 db 160 kg-os sertés, végül pedig 7200 liter tej szolgáltatását tétellezi fel. Ilyen kedvező eredmények alapján perszenyag mennyiségű prémiumra jogosító fölös beszolgáltatást mutat ki a cikk, amely 30%-os prémium feltételezéssel 10,000 pengő meghaladó jutalommal keesegtetli ennek a példaképpen odaállított, de a valóságban aligha feltalálható középbirtoknak a szerencsés gazdáját, aki a cikk szerint „jó trágyaerőben lévő földjén közepes termés esetén is 40%-kal tudott többet termelni, mint amennyi a beszolgáltatási kötelezettsége!”

Egy másik cikk a gazdálkodó beszolgáltatási kötelezése megállapításának módszereit vizsgálja, a közzéi eljárások tájékoztatása céljából. Végül egy negyedik cikk azt tárgyalja, vajjon az új termelési és beszolgáltatási rend életbelépéséig, július 1-ig lesz-e elég ideje a közellátási miniszternek a szükséges végrehajtási apparátus felállítására? A cikk elismeri, hogy ez igen nehéz feladat, s hogy annak mikénti megoldásától függ az új rend sikere. A cikk írja azonban nagyon derülőn tekint az új rend életbeléptetésére. Szerinte a gazdakönyvek felfektetését és kiállítását a közzéi eljárások, illetve a városi adóhivatalok könnyűszerrel el fogják végezni. A további végrehajtást pedig a közellátási igazgatásnak vármegyék szerint való decentralizációja fogja megkönnyíteni, amennyiben minden vármegyében létesítenek majd olyan közellátási szervet, amely önállóan tudja intézni a vármegye közellátási kérdéseit. Ezenkívül meg-

erősítik a vármegyék és a községek hivatali apparátusát és minden vármegyében felállítanak egy vármegyei közellátási bizottságot, amelyben helyet kapnak az összes mezőgazdasági érdekeltségű közületek képviselői a vitás kérdéseknek fellebbezési fórum gyanánt való eldöntése és a megye közellátási ügyeinek saját hatáskörben való intézése céljából. Ugyanez minden községben létesül hasonló feladattal egy közellátási bizottság a helybeli gazdák képviselőiből. Mindazokat a munkálatokat, amelyeket a megyei és a közzéi közellátási hivataloknak kell végezniük, a cikk szerint a legmesszebb, menően egyszerűsítik és racionalizálják. Július 1-ig minden gazda megkapja a maga gazdakönyvét, továbbá minden községben közhírré teszik azoknak a kereskedőknek a névsorát, akik a gazdakönyvbe való bejegyzéssel joghatályosan igazolhatják terményeiknek vagy termékeiknek beszolgáltatás fejében való átvételét. Ha tehát a gazda valamely terményét el akarja adni, beviszi azt valamelyik kijelölt kereskedőhöz, aki a vásárlásról vételi elismervényt ad neki s azonkívül beírja a vétel igazolását az eladó gazda könyvébe. A kereskedő a vételi jegyet több másolattal állítja ki, amelyek egyikét megküldi a gazda közzéi előjáróságának, másik példányát a vármegyei közellátási hivatalnak. A közzéi előjáróság a vételi jegyeken feltüntetett terménybeszolgáltatásokat bevezeti a gazdalapba, amely tulajdonképpen a gazdakönyvnek a közzéi előjáróság által vezetett másodpéldánya. Viszont a vármegyei közellátási hivatal a közzéi összesítő kimutatások alapján tudja figyelemmel kísérni a községek teljesítőképeségét.

Azt, hogy az egyes gazdálkodók miképpen teljesítik beszolgáltatási kötelezettségüket, a cikk szerint a helyi gazdabizottságok fogják legelőször ellenőrizni, a begyűjtött készletek kiutalásáról pedig az egyes vármegyék közellátási hivatalai fognak intézkedni. Az egyes vármegyék ugyanis csak akkor szállítanak más vármegyéknek terményt, ha saját szükségletük a meghatározott fejadagok alapján az adott időpontban fedezve van. Az ezt meghaladó felesleg szétosztásáról pedig a közellátásügyi miniszter központilag fog intézkedni a vármegyékkel hozzá beérkező jelentések alapján. Mindezt részletesen az egyes mezőgazdasági termelőket terhelő beszolgáltatási kötelezettség megállapítására és ellenőrzésére vonatkozó végrehajtási utasítás szabályozza, amelynek első tervezetét a közellátásügyi miniszter bizalmasan már megvitatta az OMGE és a mezőgazdasági kamarák képviselőivel, s amely az ott elhangzott kívánások és javaslatok egy részének figyelembevételével, mint 102,800. számú közellátásügyi miniszteri rendelet éppen lapunk zártakor jelent meg a hivatalos lapban, de amelyet nagy fontosságára és időszerűségére való tekintettel mégis közlünk lapunk mai számának „Törvények és rendeletek” című rovatához mellékelve, s ez úton is felhívjuk reá olvasóink szíves figyelmét. M. E. dr.

Megalakul a dohánytermelők országos érdekszervezete.

Még nem is olyan régen gyakori volt a panasz mezőgazdaságunk szervezatlensége miatt. Nem egyszer ezzel a szervezatlenséggel okolták meg annak a súlyos árharcnak az eredménytelenségét, amiben majd mindig a mezőgazdaság maradt alul, szemben az ipari érdekekkel. Ma már gazdaságunk is tudatára ébredt a szervezésben rejlő erőnek s összefogva, önkéntes elhatározásból is támogatja a szervezkedésre irányuló társadalmi mozgalmat. Mezőgazdaságunk szervezatlensége nemcsak az ország közzéi igazgatásánál, hanem a gazdaságunk nem egyedüli célja az egyes különleges termelési érdekek megvédése, hanem továbbmenően ezzel összefügg egy-egy termelési, tenyésztési ág felvirágoztatása, minőségi emelése, fejlesztése. Különösen szép és értékes eredményekre ve-

zethet az olyan szervezkedés, ami mezőgazdasági termelésünk, állattenyésztésünk egy-egy különleges ágát karolja fel. Ilyen szervezkedésre várnak már évek óta az ország dohánytermelői is.

A dohánytermelők megszervezésének gondolata első ízben ezelőtt két évvel merült fel. Ez már egy országos megmozdulásnak vetette meg alapjait. Az OMGE dohánytermelési bizottsága több gyűlésen foglalt állást egy országos s a dohánytermelők legszélesebb rétegeit felölelő dohánytermelői érdekszervezet megalkotása mellett. Az OMGE igazgatóválasztmányja is elfogadta ezt a tervet. A Dohánytermelők Országos Egyesülete ugyanez magáévá tette az elgondolást és igazgatóválasztmányi gyűlésének egyhangú határozata alapján a mozgalomhoz való csatlakozását jelentette be. De szükség volt erre a megmozdulásra azért is, mert az eddig meglévő dohánytermelői érdekeltségek a termelők legnagyobb részének távolmaradása folytán a közzéi igazgatás előtt sem tudták megfelelő súllyal képviselni a dohánytermelői érdekeket, de azok

Kisgazdák!

A HANGYA SZÖVETKEZET ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ ALOSZTÁLYA,

Bpesti szállítmányok címzendők:

Szarvasmarha-, borjú- és juhoknál:

Bpest-Ferencváros-Marhavásártér.

Sertéseknél:

Bpest-Ferencváros-Sertésvásártér.

Uradalomak!

az állatértékesítés minden ágazatában a legkedvezőbb feltételek mellett áll a gazdatársadalom rendelkezésére. Foglalkozik mindenféle tenyész-, haszon-, hizott állat, valamint a beállítandó szülő és szarvasmarha vétellel, eladásával és bizományi értékesítéssel.

Hizlalási hitelek folyósít kedvező feltételek mellett. Mindenemű állat kivétel a legelőnyösebben bonyolított le. Szakértőt meghívásra a helyszínre küld.

Ipari hízlalók!

BUDAPEST, IX., KÖZRAKTÁR-U. 34.

Táviratcím: „Hangya Budapest”

TELEFONOK: Közp.: 181—329. 187—890

Ferencvárosi sertésbizományosság: 132—713

Újpesti sertésbizományosság: 295—584

Ferencvárosi marhabizományosság: 144—226

Újítások az adókvivetési rendeletben.

Éppen a termelők támogatásának hiánya folytán országos érdekképviselőként sem ismertettek el. Mindezek a körülmények érelték meg az országos szervezkedés megindításának gondolatát. A m. kir. földművelésügyi- és a m. kir. pénzügyminiszter az új országos szervezet támogatását kiállításba helyezte, ami abban is kifejezésre jutott, hogy a Dohányjövődék által a dohánytermelőknek nyújtott rendkívüli kedvezményeket már a folyó termelési évre csak azoknak a termelőknek biztosította, akik az új országos szervezetnek tagjai lesznek.

A kormány felfogásával egyetértve a termelői érdekeltségek úgy döntöttek, hogy ne különálló szervezet létesüljön, hanem a meglévő országos érdekképviselői kereteket felhasználva, a már működő érdekképviselőket annak munkájába tevékenyen bekapcsolva alakítsák meg a Dohánytermelők Országos Szövetségét. Erre a lehetőséget (az OMGE módosított sa belügyminiszter által nemrég jóváhagyott alapszabálya megadja. A kiküldött szervezőbizottság a megalakításra minden előkészítő munkálattal megtevést az új szervezet szabályzatát is letárgyalta. Annak felsőbb jóváhagyása után mielőbb meg fog alakulni a dohánytermelők egyedüli országos érdekképviselője.

A szervezkedés iránt már eddig is országsszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg. A termelők részére is megnyugvással szolgálhat, hogy a megalakuló országos dohánytermelői érdekszervezet munkájába az OMGE, az OMK, a kerületi kamarák, a gazdasági egyesületek bekapcsolása is tervbe van véve s így biztosítva van közreműködésük lehetősége. Ez a nagyszabású társadalmi összefogás egyetlen nagy tábort fogja állítani az ország dohánytermelői gazdaságszervezetébe.

Somsóch László gróf, az OMGE elnöke és Bethlen Pál gróf dr., a Dohánytermelők Országos Egyesületének elnöke együttes felhívást intéztek az ország dohánytermelőihez, az országos szervezethez való csatlakozásra szólítva fel őket. A dohánytermelők a beváltó hivatalok útján kapják meg a felhívást s egyben aláírásra a belépő nyilatkozatokat. Minden termelő önkéntes elhatározásból léphet az országos szervezetbe, amely egyedüli országos képviselője lesz a dohánytermelői érdekeknek. A dohánytermelői gazdák régi kívánsága teljesül akkor, amikor a szervezkedésnek ez a munkája megindul. Az új szervezet átveszi az OMGE dohánytermelési bizottságának és a Dohánytermelők Országos Egyesületének munkakörét. A szervezés munkája már országsszerte folyik és az országos szövetség alakuló közgyűlését előreláthatóan meg március hó folyamán összehívják.

Reméljük, hogy az ország valamennyi dohánytermelője átérzi a megindult szervezkedés nagy jelentőségét, valamint egy erős érdekszervezet felállításának szükségét és önkéntes elhatározásból csatlakozik a mozgalomhoz. Minden dohánytermelő, aki a mozgalomhoz csatlakozni kíván, akár a szervezőbizottság, akár pedig az illetékes dohánybeváltó hivatal útján igényelhet belépő nyilatkozatot. Eredményes munkát, erőt, sülyt csak úgy várhatunk az új szervezettől, ha mindannyian a kibontott zászlóhoz csatlakozunk. Figyelemmel várjuk, hogy dohánytermelői gazdaságunk megértse az idők hívó szavát.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete egyedüli kimondottan agrárérdekeket szolgáló biztosító-intézet. Gazda-alapítás. Kartelen kívül. (Tűz, jég, állat-, élet- stb. biztosítás.)

Lapunk múlt heti számának a Törvények és rendeletek rovatában részletesen ismertettük a jövedelem-, vagyon- és általános kereseti adó kvivetésére vonatkozó 66.000.1943. VII. számú pénzügyminiszteri rendeletnek a gazdákra vonatkozó rendelkezéseit. Ezek részben változatlanul újból életbe léptették a múlt évi intézkedéseket, így például — csak a fontosabbakat emlíve — változatlanok maradtak a földbirtok vagyoneértékének és jövedelmének bevallásához szükséges nyomtatványok, változatlanok továbbá a mezőgazdasági használatra rendelt ingatlanok értékének a kataszteri tiszta jövedelem alapján való kiszámítására szolgáló szorzószámok és az állattalomány értékelésére irányító adó számosságát tekintve 350—700 pengő átlagos becsértékek is. Nem változtak végül a városi ingatlanok és községi belségek értékelésénél alkalmazott múlt évi szorzószámok sem.

Miként lapunk folyó évi 2. számában erről már beszámoltunk, az OMGE annakidején részletes előterjesztést tett az adóbevallási ívek egyszerűsítésére, kiindulva abból, hogy ezeket a bevallási íveket minden jövedelemadóköteles adózónak, tehát a kellő számitartási szakképzettséggel nem rendelkező gazdáknak is ki kell töltenie. A szobaforgó adóbevallási nyomtatványok ugyanis olyan messzemenő és részletes valamástélt kívántak meg a gazdától, amely követelményeknek az adózók nagyrésze alig, vagy egyáltalában nem tehetett eleget. Ha pedig nagy gondnal és fáradsággal kitöltötte a nyomtatványok kérdőpontjait és a bejegyzett tételeket az előírt módon igazolta is, a multban bizony sok esetben nem fogadták el az adókvivető hatóságok az ilyen módon számszerű pontossággal alátámasztott bevallásokat, hanem azok figyelembevétele nélkül egyszerűen becsléssel állapították meg a vagyon-, illetve jövedelemadó alapokat. Eppen ezért kérte az OMGE — a helyzet őszinte feltárásával — a pénzügyminisztert, hogy mindazokat, akik valóságos jövedelmük és vagyoni helyzetük részletes feltárásával pontosan és szakszerűen kitöltik az előírt adóbevallási nyomtatványok kérdőpontjait és a bejegyzéseket hitelt érdemlően igazolják, ne zárják ki azokból az előnyökből, amelyeket a J. V. H. Ö. megfelelő rendelkezései a számszerű adóvallomástevők részére biztosítanak.

A pénzügyminiszternek nem áll módjában, hogy az adóbevallási nyomtatványokon ez éven változtasson, mert ez az egész adókvivetési rendszer megváltoztatását tette volna szükségessé. Amidőn ezt sajnálattal kell tudomásul vennünk, el kell ismernünk azt is, hogy az új adókvivetési körrendelet a múlt évi adóbevallási nyomtatványok változatlanul hagyása mellett azok kitöltésére nézve — legalább is a kisebb adózók részére — több olyan könnyítést engedélyez, amelyek kétségek nélkül alkalmasak lesznek arra, hogy az OMGE által is sérelmezett helyzeten enyhítsenek. Így a 9. §. 4. bekezdése szerint a 100 kat. holdon aluli birtokok (hasznélvezők) mellőzhetik bevallásaikon a gazdasági holtfelszerelés, valamint az évvégi készletek állagának és értékének részletezését, ezeknél az adózóknál tehát a gazdasági holtfelszerelés és az évvégi készletek értékéről a földbirtok értékének 4—8%-át kell számitásba venni. E könnyítéssel szemben szigoritásként áll az az intézkedés, amely szerint a 100 kat. holdon felüli birtokoknak a jövőben minden esetben részletes vallomást kell nyújtaniok holtfelszerelésük állagáról és értékéről, noha az OMGE az értékelési nehézségek miatt éppen az adókvivetések egyszerűsítése érdekében általánosságban kérte a holtfelszerelés, valamint az évvégi készletek értékéről a földbirtok értéke 4—8%-ának alapulvételét. Könnyítést jelent továbbá az adóbevallási ívek kitöltése tekintetében a 20. §. 7. bekezdésének az a rendelkezése amely szerint a gazdasági könyveket vezető 100 holdon felüli földbirtokosok egy-egy gazdasági egységet alkotó mező- és erdőgazdasági ingatlanok jövedelmét a 2100 rak. számú „Kérdőív” rovatának pontos kitöltésével és aláírásával vallhatják be és ebben az esetben az 5115 rak. számú mellékletnek „Jövedelemkiszámítás” I. c. [valamint 2. a) és b) jelzésű] részleteit nem kell kitölteniök. Ugyancsak az OMGE előterjesztett kérése értelmében egyszerűsíti az adóbevallási ívek kitöltését a 20. §. (8) bekezdésének az a rendelkezése, amely szerint az erdőgazdasági üzem élő- és holtfelszerelését, évvégi készleteit, épületeit és jövedelmét a mezőgazdasági üzem élő- és holtfelszerelésétől, évvégi készleteitől, épületeitől és jövedelmétől különválasztva csak abban az esetben kell bevallani, ha az erdőgazdasági üzem a mezőgazdasági üzemtől teljesen elkülönítetten kezelik, vagy ha az erdőgazdasági üzem a mezőgazdasági birtoktól különállóan más községben fekszik. Fenntartotta végül az új adókvivetési körrendelet is az adóbevallási ívek kitöltésére vonatkozó azt a könnyítést, hogy a 100 holdon aluli birtokosok a vetésterületre és a terméstartalakra vonatkozó rovaton kívül — amelynek kitöltése minden esetben kötelező — csak azokra a kérdésekre szolgáltatassanak adatokat, amelyek a jövedelem helyes felbecsüléséhez szükségesek.

Elismeréssel kell adoznunk a pénzügyminiszterünknek az új adókvivetési körrendelet 4. §-ának (4) bekezdésében lefektetett azért a rendelkezésért, amelyben — részben helytadvo az OMGE előterjesztésének — azt az utasítást adta az adókvivető hatóságoknak, hogy abban az esetben, ha a birtokos számszerű adóbevallási kötelezettségének oly módon tesz eleget, hogy a „Részletezés a földbirtokról” című mellékletben foglalt „Eredménykimutatás”, avagy elhelyett a „Kérdőív” nyomtatványt pontosan és gondosan kitölti és emellett beszolgáltatja mindazokat a részletezéseket és igazolásokat, továbbá megadja mindazokat a felvilágosításokat, amelyek a bevallás egyes tételeinek elbírálásához és az adóköteles nyereség pontos megállapításához szükségesek, a bevallást a kvivetés alapjául el kell fogadni. Az adóbevallási mellékívek szabályszerű kitöltésének számszerű vallomásként való elismerése kitűnik továbbá ugyane § 10. bekezdéséből, amely szerint a pénzügyminisztérium nem emel észrevételt az ellen, ha az adókvivető hatóságok a nyersbevételeiből a veszteséget abban az esetben is levonják, amikor a birtokos mérleg, illetőleg nyereség-vesztésszámlával nem bizonyít ugyan, de gazdálkodása eredményét a bevallás „Részletezés a földbirtokról” című mellékletében foglalt „Eredménykimutatás”, vagy elhelyett a „Kérdőív” használatával vallja be és az ilyen módon tett bevallását az adókvivetés alapjául el is fogadják.

Már a múlt évi adókvivetési körrendelet azt az örvendetes újítást tartalmazta az előző évekhez képest, hogy lehetővé tette a gazdaságok belső szükségletére szánt terménykészletek értékelésénél az áringadozások okozta értékváltozások kiküszöbölését, s ezzel a rendelkezéssel a törzsvagyon értékállandóságának gondolatát vezette be. Ezt az értékállandóságot azonban nemcsak a belforgalmi terménykészletekre, hanem a befektetés

Monori Hag

Magyar Magtanyészti Részvénytársaság Monori Magkereskedése

Budapest, VIII., Rákóczi-út 7.

Tel.: 144—460. Sürgőncím: Granarium

Vevők és eladók vagyunk az összes időszerű magvakban!

jellegű egyéb vagyontárgyakra is kérte az OMGE a már idézett felterjesztésében biztosítani. E kéresek kíván a most megjelent legújabb adókievési körrendelet 4. §-ának 7. bekezdése legalább részben eleget tenni, amidőn kimondja, hogy a terménykészletekre vonatkozó szabály szerint kell megállapítani az állatállomány pénzübeli értékét is. Az évrégi állomány eladásra szánt része alatt az év végén hízalás alatt álló állatok értendők. Az évrégi állomány többi része — mint a gazdasági üzem továbbviteléhez szükséges állomány — legfeljebb az ugyanolyan évrégi állomány erejéig évrégi értékkel, ezt meghaladó részében pedig évrégi forgalmi áron, illetőleg beszerzési áron értékelendő.

A már idézett felterjesztésben arra is felkérte az OMGE a pénzügyminisztert, hogy az idei adókievési körrendeletben határozott útbaigazítást adjon az adókievítő hatóságok részére, hogy a gazdaságok leltárából elhullás, vagy mustralás útján kieső állatoknak, vagy holtfelszerelési tárgyaknak pótlására vásárolt állatok, illetve gépek számbavétele a pótoló állatok, illetve tárgyak leltári értékével történjék. Az erre vonatkozó utasítást az új adókievési körrendelet 4. §-ának 8. bekezdésében találjuk, amelyben felhívja az adókievítő hatóságok figyelmét arra, hogy a használhatatlanná vált, vagy elavult élő és holtfelszerelési tárgyak pótlására fordított költség a nyersbevételből termelési és kezelési költségként levonandó, míg a pótoló vagyontárgy értékesítéséből befolyt összeget nyersbevételként kell számításba venni.

Évről-évre visszatérő gazdakivánság volt az adókievési körrendelettel kapcsolatban, hogy az épület és holtleltár fenntartására fordított költségeken felül a természetes avulásnak megfelelő értékesítések is levonhatók legyenek a nyersbevételből. Az adókievítési gyakorlat a múltban sok esetben arra a helytelen eljárásra vezetett, hogy a fenntartási, illetve értékleirési költségeket csak vagylagosan engedték levonásba hozni. Az új adókievési körrendelet 4. §-ának 9. bekezdésében foglalt rendelkezés a természetes avulás címén mutatkozó értékesítések levonásának jogszerűségét elismeri ugyan, de ennek feltételként azt írja elő, hogy az értékesítés — a nyersbevétel csökkentő tételként — csak abban az esetben vehető figyelembe, ha a birtokos olyan részletes leltárt mutat majd be, amelyben a vagyontárgy részletes megjelölésén kívül a vagyontárgy beszerzésének ideje, beszerzési ára, valamint az évi rendszeres értékesítések száma és összege is fel van tüntetve.

A múlt évi adóbevallási nyomtatványok kérdőpontjai szerint a növekedésben levő állatok korosodásából származó értéktöbbletet a nyersbevételhez kellett számítani és így ez növelte az adóalapot. Az OMGE az előbb már többször idézett felterjesztésében részletesen kifejtette, hogy csak akkor volna indokolt ezt az értéktöbbletet számításba venni, ha viszont az adózónak módjában állana az igaz- és tenyészállatok értékesíthetőségének megfelelő leírást a kiadások között elszámolnia. Az új adókievítési körrendelet — sajnos — nem tartalmaz az OMGE kéreseknek megfelelő rendelkezést, reméljük azonban, hogy ezt a teljes szakszerűséggel alátámasztott előterjesztést egy későbbi kiadandó rendelkezés keretében veszik majd figyelembe.

Miként emlékeztet, az OMGE múlt évi rendkívüli közgyűlése alkalmával vitéz Purgly Emil határozati javaslatot nyújtott be az árvízkarosult gazdák adóterhének enyhítése érdekében. Ezek között szerepelt az a kívánság is, hogy a múlt évben teljes egészében földadótörlesztésben részesült mezőgazdasági ingatlanok jövedelem- és

vagyonadóját is töröljék. Az OMGE ezirányú előterjesztésének méltánylását látjuk az új adókievítési körrendelet 8. §-ának (4) bekezdésében, amely szerint azokat a mezőgazdasági használatra rendelt ingatlanokat, amelyek gátszakadás, gátavágás, vagy szakadó víz (földárja) és egyéb belvizek következtében gazdaságilag teljesen használhatatlanná váltak, és amelyeknek 1942. évre kivetett földadóját teljes egészében törölték, a J. V. H. Ö. 41. §-ának (3) bekezdése értelmében — mint jövedelmet nem hozó vagyontárgyat — a vagyontárgy 1943. évi kivetésénél teljes egészében figyelmen kívül hagyják. Gazdaszemletről figyelemreméltó újításként tekinthetjük továbbá az új adókievítési körrendelet 9. §-ának (2) bekezdését, amelyben részletesen leírja, hogy miként kell az állatállományt számosállatokra átszámítani. Végül a hadbavonultak érdekeit szolgáló újításként látjuk a 20. §. (2) bekezdését, amelyben a miniszter utasítja az adókievítő hatóságokat, hogy számszerű és részletes bevallásnak tekintésük a bevallások beadására megállapított időben hivatott szolgálatot teljesítő adózó helyett a meghatalmazottja által benyújtott olyan bevallást, amely a jövedelemforrások, illetőleg vagyontárgyak értékének bevallása nélkül csak a jövedelemforrások és vagyontárgyak tüzetes felsorolását tartalmazza.

Az OMGE és az Országos Mezőgazdasági Kamara ez évben is a gazdaközönség segítségére kíván lenni az adóbevallások elkészítésénél, s így idén is adóbevallási tájékoztatót ad közre. Ez a tájékoztató — miként már mult heti számunkban jeleztük — a mult évinél több mint egy évvel nagyobb terjedelemben részletesen ismerteti az adókievítési körrendeletnek a gazdákat érintő rendelkezéseit, részletes útbaigazítást ad az adóbevallási mellékívek kitöltéséhez, ezenkívül függeléként egy gyakorlati példát mutat be az 5115. rakt. számú „Részletezés a földbirtokról” című melléklet „Eredménykimutatás”-ának, továbbá a 2100. rakt. sz. „Kérdőív” kitöltésének szemléltető tételére. A tájékoztatót ez évben is Kenézy Endre ny. miniszteri tanácsos, lapunk adóügyi rovatvezetője szerkesztette a töle megosztott szakavatottsággal és alaposítással. A tájékoztatót kéziratban a pénzügyminisztérium is jóváhagyta, így az abban foglalt tanácsok és útbaigazítások hitelessége vitán felül áll. Ismét felhívjuk tehát a gazdaközönség figyelmét arra, hogy e rendkívüli hasznos füzet előállításai költségeinek részbeni megtérítésére és annak megküldésével járó posta és kezelési költség fedezésére a körzeti mezőgazdasági kamaráknál, vagy az OMGE 10.399. számú postatakarékpénztári csekkszámjára (egy) 1 pengőt befizetni sziveskedjenek, amely összeg birtokában az OMGE titkári hivatala a tájékoztatót megküldi.

W. B.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Surányi János dr.

A fehérmályva termesztése.

Írta: Péter Balázs.

A fehérmályva, vagy orvosi ziliz (Althaea officinalis L.) ma egyik legkeresettebb gyógynövényünk, amelynek gyökere, levele, virága és magja egyaránt értékesíthető. Rendszerint azonban csak a gyökerét és levelét gyűjtik, amelyekből a háborút követően megelőző években is tekintélyes kivitelük volt. Így 1938-ban 560 q száritott, vágott fehérmályvagyökeret és 240 q levelet, 1939-ben pedig 625 q gyökeret és 200 q levelet vittünk ki, összesen kb. 165.000, illetve 230.000 P akkori értékben.

A fehérmályva gyökere és levele a gyógyászatban általánosan használt ziliz- (németül Eibisch-) teának a két legfontosabb alkotórésze. Emellett mint rosnövény is figyelmet érdemel, mert kőrója az eddigi vizsgálatok szerint 13% kítimó rostot tartalmaz. Ez bár a lenrost minőségét nem éri el, a kender rostjánál jobbnak bizonyult. Mivel a gazdaközönség köréből újabban mind többen érdeklődnek e növény termesztése és fel- dolgozása iránt, úgy vélem, célszerű lesz a „Köztelek” hasábjain ezekkel a kérdésekkel is foglalkozni.

A fehérmályva termesztése ezidőszertig nagyon szép jövedelemmel jár. A gyógynövénykereskedők a jóminőségű, kockára vágott árut állandóan keresik és nagy árat fizetnek érte, mert a hazai termés szükségletüket korántsem elégíti ki.

A növény, amely hazánk nagyobb részében vadon is nő, a laza, nyirkos, táplálékanyagokban gazdag, iszapos árterületeket kedveli, de megtalálható másféle talajokon is; még az enyhébb szikéseket sem kerüli. Az általam ismert békéskörnyéki telepítések talaja is enyhén szikes. Savanyú talajon nem fejlődik. Csapadékos, meleg időjárást kíván.

Hazánkban a fehérmályva termesztésével nem régen foglalkoznak. A már meglévő telepítéseket a vadon termő fehérmályva összegyűjtött magjával, vagy gyökértörzsről (helytelenül „gyökérfej” vagy „korona”) levágott dugványaival létesítették.

A telepítésre szánt terület megválasztásában a növény említett igényeit kell szem előtt tartani. Tehát savanyú, túlságosan kötött, sovány vagy száraz talajra nem való.

A földet ősszel minél mélyebben szántjuk meg, a tavasszal pedig jól munkáljuk el, mert gyökerei csak a munkát néhány megművelt, laza, morzsálós állapotú talajban fejlődnek meg megfelelően. A trágyázást meghalálja, ezért a földet az őszi szántás előtt megfelelő időben érett istállótrágyával jól trágyázzuk meg.

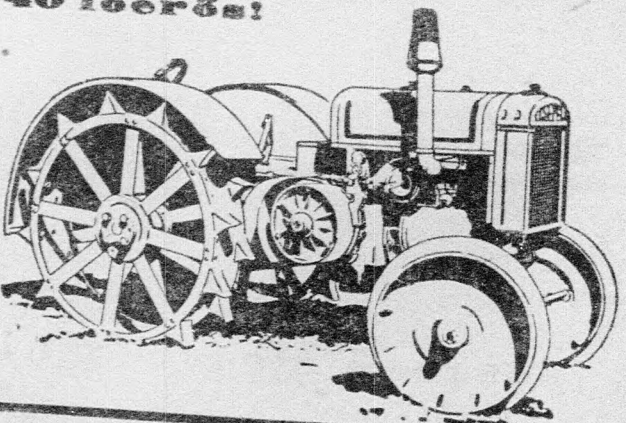
A dugványozást tavasszal 50×35 cm-es kötésben lehetőleg korán végezzük. A gyökértörzsekből a dugványokat közvetlenül a dugványozás előtt (a legjobb, ha ezt a munkát néhány ügyesebb munkással a dugványozással egyidőben végeztetjük) kb. 3–4 cm hosszú, 2–25 cm széles és 1 cm vastag gyökértörzsdarabbal vágjuk ki, azután a megadott kötésben dugványozó fával úgy helyezzük a földbe, hogy az a dugványokat teljesen eltakarja. Kat. holdankint kerekben 32.900 dugványra van szükségünk. Egy gyökértörzsről átlag 5–6 egészséges dugványt vághatunk le.

Ha a dugványozást idejében végeztük, már az első év végén szép termésünk lesz. Ehhez azonban az is szükséges, hogy a telep fejlődő növényzetét az év folyamán állandóan gondozzuk. Amikor a dugványokból kifejlődő növények 8–10 cm magasra nőttek, a telepet sekélyen megkapáljuk és az év folyamán annyi sekély kapálásban részesítjük, ahányszor az elgyomosodás és a kiszáradás megakadályozása végett szükséges. De mindig sekélyen kapálunk, hogy a növény gyökérzetét meg ne sértsük. Ha a dugványozást 50 cm sortávolságra végeztük, a sorok között hosszabban lókapát is járathatunk. Az első évben ne szedjünk levelet, mert csak így kapunk jó gyökértörzset.

A gyökeret késő ősszel, de még a fagy beállta előtt, október végén, november első felében kell kiásunk. Ezt a munkát a leggazdaságosabban kétfogatú ekével végezhetjük, csak arra kell ügyelnünk, hogy az eke mélyen járjon, nehogy sok gyökér maradjon a földben. Ezután a főleges szárrészeket eltávolítjuk, az egyenes, vastag

CSEPEL-TRAKTOR

40 lóerős!

Rendkívül csekély üzemeltetés!

Hosszú élettartam!

Legkiválóbb kipróbált nemes anyagokból!

Legminimálisabb alkatrészszükséglet és alacsony beszerzési árak!

Nagy teljesítőképesség minden talajon. Több éves referenciákkal szolgálunk.

Gyártja: WEISS MANFRED Acél-, Fémművei R.-T., Csepel

Eladási központ:

„AGRARGLOBUS” Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R.-T.

Budapest, V. ker., Szent István-körút 12. szám — Telefon: 126—681 — Sürgőnyctm: Agrobudapest

1121

gyökereket pedig több levágjuk a gyökértörzsekről. A levágott gyökereket a földtől és a ceruzavastagságúnál vékonyabb gyökérrészekről megtisztítjuk. A gyökerek levágását és tisztítását 1942-ben szakmányos munkások q-kint 3 P-ért végezték és ezt az összeget a már megtisztított gyökér mennyisége után kapták.

A vágás alkalmával ajánlatos azonnal különválogatni azokat a gyökértörzseket, amelyekről a legszebb, egyenes, vastag gyökert nyertük, mert ezek elszaporításával jobb növényállományhoz jutunk. A levágott gyökereket a feldolgozás idejéig pincében halomban tároljuk, a következő évben felhasználandó jobb gyökértörzseket pedig elvermeljük.

A fehérhályvatermesztés akkor igazán jövedelmező, ha a gazdaság a termelt gyökert maga dolgozza fel. A nyers gyökert nehéz eladni, mert a gyógynövénykereskedők csak a száraz, apró kockára vágott árut vásárolják. A feldolgozás négy különböző munkából áll:

1. **Hámózás.** A gyökerek héját éles késsel vékonyan lehámozzuk. A hámozók nagyon éles kést használnak és azzal a héjat mindig *vége*, ne pedig kaparva távolítsák el, mert a kapart, vagy élelen késsel hámozott gyökér felülete rostos, szösös lesz, ami az értéket nagyon rontja. Hámozáskor a gyökerekről a romlott, sötétebb színű részek is gondosan eltávolítandók. A vastagabb gyökerek hosszában egyszerűen vagy többszörösen behasítandók, hogy ezáltal könnyebben száradjanak. A hasogatást azonban ne végezzük nagyon vékonyan, mert ez most még csak a szárítás megkönnyítésére való; a végleges hasogatást csak száraz állapotban szabad végeznünk, mert csak ekkor kapunk sima felületű metszési lapokat.

2. **Szárítás.** A hámozott gyökert drótra vagy zsinegre felfűzzük és a füzereket szellős magtárban vagy padláson felagatva szárítjuk. Ha műszáritónk van, a felfűzés szükségtelen. Itt azonban arra kell ügyelnünk, hogy a szárító hőmérsékletét állandóan 70 °C alatt tartjuk, ellenkező esetben a gyökér szárítás közben megbarnul.

3. **Hasítás.** Ha a gyökér megszáradt, hosszában kb. 1/2 cm vastagságú szeletekre hasítjuk. A hasítást éles késsel végezzük, hogy sima metszési felületeket nyerjünk. Ha a hasítandó gyökér tökéletesen száraz, akkor a hasítás megkezdése előtti napon benedvesített ponyvával, vagy tiszta, nedves zsákokkal letakarjuk, hogy hasításkor szívósabb legyen és ezáltal ne töredezzék. A felhasogatandó napi mennyiséget ilyen módon előző este mindig előkészítjük.

4. **Vágás.** A felhasogatott gyökert a hasítással egyidőben még szívós állapotban keresztben kb. 1/2 cm hosszúságú darabkára vágjuk. Ha a hasogatást és a vágást is egyenletesen végeztük, akkor vágás után nagyon szép, sima metszési felületű, egyenletes, apró kockából álló árut kapunk. A vágás kézzel vagy dohányvágóhoz hasonló géppel végezhető.

Vágás után a munkások a még nyirkos gyökert tenyerük között dörzsölik át, azután rostálják meg és ezzel a művelettel távolítsák el az áruból az ún. „szösös” részeket. Rostálás után a gyökér újból tökéletesen kiszáritandó, mert az elszáritás nélküli kockákban, vagy a magtárban halomba öntve csak így tartható.

A hámozást, hasítást és vágást szakmányos munkásokkal kell végeztetni. A munkások minden esetben az általuk elkészített gyökér mennyisége után kapják díjazásukat. Az elmúlt 1942. évben a hámozás munkadíja a hámozott nyers gyökér 1 kg-ja után 12 fillér, a hasítás munkadíja a felhasogatott gyökér 1 kg-ja után 15 fillér, a vágás munkadíja pedig a kész kockára vágott gyökér 1 kg-ja után 25 fillér volt. Napzámban ezek az aprólékos munkák nem végezhetőek. A szárítási arányt is figyelembe véve, a költségek a szárítással együtt száraz kg-kint 80 fillérre rúgtak. A tavalyi nagy szárazságban 1 kat. holdon 18 q nyers gyökér termett, amelyből 460 kg száraz kockavagású árut nyertünk, mert 38 kg nyers gyökér adott 1 kg száraz kockára vágott árut. A kész áru kg-kint 440 P körüli áron adható el, így 1 kat. hold nyers jövedelme kerekén 2000 P volt. A gyökéren kívül azonban a feldolgozási hulladékok, a növény magja és a kóroja is értékesíthető, amelyek közül csak a mag értéke kerekén további 1000 pengőt jelent.

A fehérhályva kóroja, mint azt említettem, 15% rostot tartalmaz. Rostja fényes, fehér, a kendernél jobb minőségű és könnyen kitermelhető. A gyarak eddig 8 P-t kínáltak a fehérhályva kórojáért. De ha számításba vesszük azt, hogy még a sokkal nehezebben feldolgozható csalánkóroért is jóval többet fizettek, feltehetjük, hogy a fehérhályva kórojáért jobb árat is fognak adni.

Az eddigi fehérhályvatelepítések növényzete még nagyon heterogén. Ezen nem is csodálkozhatunk, mert hosszú időnek kell eltelnie addig, amíg egy vad növényfaj értékes kultúrnövényé alakul át. De éppen a természetbe fogott vad állomány változatosága a biztosítéka annak, hogy ez a növény szakszerű kiválogató, esetleg nemesítő munkával megbecsült, kultúrnövényünké válhatik.*

NÖVÉNYNEMESÍTÉS ÉS VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Gräbner Emil.

Három zabfajta 19 éven át végzett összehasonlítása.

Írta: Fleischmann Rudolf dr.

A kompolti m. kir. állami növény-nemesítő telep ez évben immár 25 évi munkálkodásra tekinthet vissza. E munkálatok során sikerült több ízben olyan tapasztalatokat szerezni, amelyek gazdátársaim érdeklődésére számot tarthattak. A nemesítés eredménye igen szorosan összefügg a kísérletezéssel, mert ezáltal nyerünk fajtaink megítéléséhez mértékadó adatokat. Gyakran és joggal hallani, hogy kevés időre terjedő kísérletek nem jogosítanak igazságos megítélésre, mert a kaleidoszkopszerűen változó, a növényéletet befolyásoló külső tényezők megváltoztatják a kísérleti eredményeket.

E szempontból érdekesnek tartottam a következő tanulmányt kivonatolva lapunk hasábjain közzétenni, a hosszú időn át folytatott kísérlet hasznosságának igazolására.

A kísérlet által a növény életébe annál mélyebb betekintést nyerünk, minél több esztendőn át végezzük azt. A statisztikából is kitűnik, hogy az eredmények hosszú sora adja a legbiztosabb eredményt. Ezeknek a szempontoknak figyelembevételével dolgoztam fel a kompolti telepen 19 éven keresztül évente négyszeres ismétléssel folytatott zabfajta összehasonlító kísérleteket. A kompolti telepek mérőeszei jellegű, sötétbarna, agyagos vályogtalaja van. Altalaja nem meszes, agyagos vályog.

Ballenegger Róbert dr. vizsgálati szerinti a következő képet nyújtja a kompolti telep talaja:

I. A talaj mechanikai összetétele.

	0-20 cm mélységben	60-80 cm mélységben
Durva homok	45	25
Finom homok	59,3	61,7
Kócszot	29,9	26,3
Agyag	6,3	9,5

II. A talaj fizikai jellemzői.

Fajsúly	2,45	2,52
1 l talaj súlya kg	1,34	1,24
Felvehető legnagyobb vízmennyiség	53,4	55,6
Pörusztér	56,6	57,2
A nedves talaj megduzzadása	22,2	16,5

III. A talaj vegyi összetétele.

A talaj kémhatása pH vízben	7,6	7,5
Vízben oldható sók mennyisége 100 g talajban mg	16	27
Humusz	2,7	1,5
Szénsavas mész	0	0
Nitrogén 100 g talajban mg	155	86
Könnyen oldható foszfor 100 g talajban mg	15	12
Könnyen oldható káli 100 g talajban mg	14	8

Egy méter mélységben a mésztartalom gyengén emelkedik. Ezeket az adatokat azért közlöm, mert 19 évi kísérletről van szó, amely mindig ugyanazon a talajon folyt le.

Az éghajlati viszonyokra a kísérlet leírása alkalmával kitérek.

A kísérletben több fajta szerepel, de ezeknek egy része az évek folyamán kivált 19 éven át szerepel a kompolti nemesített F zab, azonkívül a Sz 8. és Sz 23. sz. zab.

Évről-évre igyekezem a kísérletek gyakorlati lebonyolítását tökéletesebbé tenni és már évek óta sikerült a parcellák szegélyhatását teljesen kiküszöbölni. Ezt két módon lehet elérni, vagy a fajta köznevelő egymás mellé vetésével, amely esetben kalászoslás előtt egy-egy szélső sort kivágunk, vagy úgy, hogy a parcellák között 30 cm-es út marad, s aratáskor ettől jobbra és balra két-két sort vágunk ki. Így például 15 vető-

*) A fehérhályva feldolgozása és a műszáritó megtekinthető Jankus Pálnál Csongrádon. Gyökérfej beszeresztető: Pocsai Ferencnél Köröstarcsán, Pocsai Jánosnál Békésen, Vagyon Gábornál Békésen, Jankus Pálnál Csongrádon. Ára q-kint 65 pengő körüli. A múlt évi mag rossz csírázóképeségű, csak 20% körül csírázik. Ára 30-60 pengő kg-kint.

sorból a kísérlet szempontjából csak a belső 11 sort dolgozzuk fel. A parcellák homlokoldalán kb. 50 cm-es sávot vágunk ki. E szélső, ú. n. köpenyvetés eltávolítása után csak a megmaradt parcella anyaga kerül feldolgozásra. Ennek az eljárásnak az előnye a következők: A szegélyhatás ki van küszöbölve. Ez azért fontos, mert a szegélyhatás nem minden fajtnál egyenlő. A köpenyvetés és termés aránya a belső feldolgozott parcella termését 100-nak véve, a következő volt:

F zabnál	121
Sz 8-nál	111
Sz 23-nál	133

Ebből látható, hogy a szegély meghagyása a kísérlet megbízhatóságát mennyire rontaná.

Az eljárás másik előnye az, hogy a köpenyvetéstől megszabadult parcellák aratása könnyebben és teljesen keverékmentesen végezhető. Harmadik előnye, hogy a feldolgozásra kerülő parcellarészek annyira távol vannak egymástól, hogy a két szomszédos parcella megdőlés esetén alig hanyatlik egymásra.

A magra vonatkozó terméseredményt m²-kint grammban számítottam ki, mert az ilyen kis parcellánál (25 m²) inkább megfelel ez a mérték, amely a fajta teljesítőképességének megítélésére viszonylag éppen olyan pontos képet ad, mint a mesterkéltén átszámított kat. holdankinti termés.

Az I.-III. számú táblázatban a 3 fajta eredménye évenként van feltüntetve. A g/m²-kinti magtermés a négy ismétlésből kiszámított átlagot jelzi.

Ha a terméseredmény főátlagát tekintjük és a legkevesebbet termő Sz 23. termését 100-nak vesszük, akkor a Sz 8. arányszáma 102, az F zabé pedig 106. Mivel az összehasonlításra szolgáló fajta maga is nemesített, a 6%-os többlet

I. táblázat.

Államiag törzkönyvelt zabfajta.
„F” 48. számú.

Év	Magtermés g/m ²	HL-súly kg	1000 szemű g	Vetés ideje	Kalászoslás ideje	Portulóság kalászból drb/m ²
1924	202	39,2	19,2	ápr. 16	jún. 18	2,96
1925	247	35,5	20,0	márc. 20	„ 9	9,41
1926	167	27,0	17,6	„ 18	„ 9	12,00
1927	398	44,9	23,0	„ 18	„ 7	2,13
1928	331	44,6	23,4	„ 14	„ 15	0,22
1929	352	40,2	21,4	ápr. 8	„ 6	0,40
1930	251	43,6	20,9	márc. 24	„ 12	3,12
1931	238	37,1	23,0	ápr. 2	„ 13	2,13
1932	235	39,2	20,3	„ 9	„ 23	1,16
1933	439	41,6	22,9	márc. 14	„ 16	10,20
1934	526	45,8	25,0	„ 13	máj. 28	9,90
1935	343	42,1	21,4	„ 20	jún. 10	5,00
1936	291	34,7	15,0	„ 17	„ 14	5,99
1937	279	38,0	26,0	„ 20	„ 5	0,49
1938	347	31,8	19,5	„ 9	„ 14	0,04
1939	403	34,8	25,0	„ 4	„ 11	0,04
1940	331	41,2	26,1	ápr. 11	„ 23	0,17
1941	347	46,2	24,6	„ 1	„ 23	0,00
1942	333	50,0	21,5	márc. 28	„ 17	0,08
Összesen	6060	706,5	415,8			65,44
Átlag	619	40,3	21,9			3,44

II. táblázat.

Államiag elismert zabfajta.
Székács 8. számú.

Év	Magtermés g/m ²	HL-súly kg	1000 szemű g	Vetés ideje	Kalászoslás ideje	Portulóság kalászból drb/m ²
1924	211	39,6	19,8	ápr. 16	jún. 18	9,68
1925	231	36,6	20,0	márc. 20	„ 9	2,77
1926	196	29,4	16,4	„ 18	„ 10	9,80
1927	393	46,6	24,0	„ 18	„ 8	3,60
1928	326	45,8	24,3	„ 14	„ 14	0,36
1929	353	39,2	22,4	ápr. 9	„ 17	0,70
1930	222	39,7	23,8	márc. 24	„ 13	0,60
1931	212	36,7	21,7	ápr. 2	„ 12	0,96
1932	219	38,7	21,0	„ 9	„ 21	0,67
1933	409	39,8	22,4	márc. 14	„ 16	6,10
1934	534	47,8	27,5	„ 13	máj. 29	8,15
1935	316	44,0	22,6	„ 20	jún. 9	3,33
1936	289	34,4	16,0	„ 17	„ 14	14,37
1937	297	42,2	24,0	„ 20	„ 3	0,00
1938	304	39,6	22,5	„ 9	„ 11	1,76
1939	384	43,8	22,5	„ 4	„ 11	0,08
1940	301	42,6	28,4	ápr. 11	„ 22	0,08
1941	324	47,5	23,5	„ 1	„ 23	0,11
1942	315	49,3	23,0	márc. 28	„ 16	0,24
Összesen	5,836	783,3	425,8			63,36
Átlag	307	41,2	22,4			3,33

már szembevetendő eredmény. Közönséges magyar zab azért nem szerepelt a kísérletben, mert nem találtam valódi ősrégi magyar zabfajtát. Ha az elmúlt utolsó 5 évet (1938-42) vizsgáljuk, akkor a következő arány bontakozik ki:

Sz 23	100
Sz 8	112
F zab	127

Ilyen több évre szóló megfigyelésnél kitűnik, hogy a szóbanforgó nemesített fajták között a termés sorrendjében bizonyos eltolódás fordulhat elő. Tény az, hogy az F zab termésénél egy bizonyos fokozódó irány észlelhető. Bár a zab homozigota, nemesítés révén mégis lehetséges a termésközvetítés, mert a régi populációban számos törzs állt versenyben egymással és a kísérletezés során mindig a legjobbakat választottuk ki. Ismert tény, hogy a homozigota törzseknel több év után a gabonaféléknél is bizonyos leromlás következhet be.

A következőkben a közölt kísérlettel kapcsolatban még néhány általános érdeklődésre méltó kérdéssel foglalkozom.

Vetésidő és kalászosítás. Végeredményben március 4-től április 22-ig ingadozott a 19 évi kísérlet vetésideje. A kalászosítás idejét a vetés ideje nem befolyásolja annyira, ahogyan az ember azt gondolná. A 19 év alatt legkorábban március 4-én, a legkésőbbben április 16-án — tehát 43 nap a különbség — vetettük el a parcellákat, viszont a legkorábbi és legkésőbbi kalászosítás között csak 25-26 nap különbség van a három fajta közt. Ez mutatja, hogy a növényélet fontos fejlődési szakaszait a vetési idő nagyobb mértékben nem befolyásolhatja.

Vetésidő és termés. Hogy a kettő közötti kapcsolatot ismertetnem, a következő összeállítást közlöm, amelyből világosan kitűnik, mennyivel jobb termést ad a korán vetett zab.

	Ha a vetés III. 4. és III. 14. között történt a termés m ² -kint g volt	Ha a vetés IV. 2. és IV. 16. között történt a termés m ² -kint g volt	Ha a korai vetés termése = 100, akkor a késői
F	409	272	66.5
Sz 8	391	359	66.2
Sz 23	377	262	69.5

Ebben az összeállításban szembe van állítva 5-5 évjárat a legkorábbi és legkésőbbi vetésből. Azokban az esztendőben, amikor a vetés áprilisra esett, a korai vetésű évekkel szemben kb. kétharmadára csökkent a termés. Azt nem mondhatom, hogy az egyik fajta jobban bírja a kései vetést, mint a másik, legfeljebb a Sz 23. javára irhatnánk e tekintetben 3%-ot.

Csapadék és termés. A IV. táblázatban az F zab termése szerint soroltam fel a 19 esztendőt, feltüntetve az április, május és június hónapok csapadékát. E táblázatból azt látjuk, hogy a mérsékelt áprilisi csapadék nincs hatással a termés alakulására.

A tömegesebb májusi csapadék és a nagyobb termés összefüggése már inkább észrevehető, míg a júniusi csapadék és a termés közt összefüggést nem látunk. Általában igen nehéz a gazdasági növényeink termése és egyes meteorológiai tényezők közötti összefüggést felderíteni. A meteorológiai tényezők eloszlása és megnyilvánulása igen változó, a növényélet bonyolult tünetei pedig oly könnyen befolyásolhatók, hogy ritka esetekben sikerült komoly összefüggést találni.

Az üszög fellépése. Hogy a megfigyelések a fajtában rejlő tényleges hajlamot a betegség iránt kimutassák, a vetőmagot nem esávéztuk. A porüszög-fertőzés alakulását a 19 évben átlagban a következő felsorolás mutatja:

F zabnál négyzetméterenként	3.44 beteg kalász
Sz 8-nál	3.33
Sz 23-nál	2.40

Mint régi nemesítő, nemesak a zabnál, hanem más gabonaféléknél is azt tapasztaltam, hogy a legtöbb porüszög éppen a legbővebben termő fajtákon lép fel, erősebben a jelen eset is ezt a régi tapasztalatomat erősíti meg. Bár az F és Sz 23. fajta közötti négyzetméterenként 1 kalásznyi különbség kat. holdankint 5-6000 kalászt tesz ki, a Sz 23. fajta termése mégis kisebb volt az F-énél. Ha a porüszög-betegség járványszerű fellépését figyeljük, akkor érdekes tény tárul fel előttünk. Az F zabnál 1925-ben és 1926-ban 10 körül volt a porüszögös kalászok m²-kinti száma.

III. táblázat.

Államilag elismert zabfajta. Székács 23. számú.

Év	Magtermés g/m ²	H-évi kg	1000 szemcsény g	Vetés ideje	Kalászosítás ideje	Porüszögös kalász db/m ²
1924	141	36.3	—	apr. 16	—	—
1925	204	36.2	—	márc. 20	—	—
1926	267	32.4	18.1	„ 18	jún. 10	2.70
1927	443	45.9	25.8	„ 18	„ 8	1.40
1928	318	46.0	22.0	„ 14	„ 14	0.30
1929	358	41.2	23.4	apr. 9	„ 17	0.74
1930	212	40.6	24.2	márc. 24	„ 12	0.65
1931	202	38.4	21.7	apr. 2	„ 13	0.92
1932	222	30.1	21.7	„ 9	„ 23	0.46
1933	425	41.8	22.7	márc. 14	„ 15	7.60
1934	529	46.8	27.0	„ 13	máj. 29	7.30
1935	303	43.5	22.0	„ 20	jún. 9	3.84
1936	288	33.6	18.3	„ 17	„ 14	14.69
1937	287	39.0	23.5	„ 20	„ 4	0.02
1938	302	40.4	23.0	„ 9	„ 12	0.13
1939	312	44.0	25.0	„ 4	„ 10	0.13
1940	299	42.9	24.7	apr. 11	„ 21	0.03
1941	310	48.1	24.8	„ 1	„ 24	0.19
1942	301	51.6	23.0	márc. 28	„ 16	0.24
Osszesen	5.723	787.8	390.9			40.74
Átlag	301	41.5	23.0			2.40

IV. táblázat.

„F” zab termésének összefüggése az április, május és június havi csapadékkal 19 éven át.

Év	Termés g/m ² mag	Csapadék		
		április	május	június
1934	526	45.0	21.6	100.2
1933	439	18.2	116.6	79.0
1939	403	12.8	162.7	72.0
1927	398	41.4	24.5	85.1
1929	352	40.4	97.9	58.1
1938	347	38.2	108.9	32.0
1941	347	42.3	48.2	76.9
1935	343	35.4	21.3	20.7
1942	333	69.8	59.7	85.7
1940	331	27.8	81.6	123.7
1928	331	58.3	65.9	72.6
1936	291	73.1	120.5	110.6
1937	279	47.2	35.7	127.5
1930	251	95.4	57.8	24.9
1925	247	36.7	34.4	41.6
1931	238	35.8	31.3	59.9
1932	235	55.7	79.5	52.1
1924	202	60.0	32.3	60.4
1926	167	50.3	62.3	210.2

míg 1927-től 1932-ig kevés volt a megbetegedés. A betegség 1933-ban hirtelen kitört fellépése erősen fertőző hatású volt, ami a következő évi fertőzőtségekben is megnyilvánult. Ezután két éven át csökkent a betegség, 1937-től 1943-ig pedig a porüszög fellépés majdnem 0-ra csökkent. Hasonlót figyelhattunk meg a Sz 8. és Sz 23. zabnál a II. és III. táblázatban. A zab-porüszög formalinesavázással teljesen kiirtható. Ez a betegség tehát a jó gazdának nem okozhat gondot. Mégis számos helyen látom, hogy a gazdák a zab-formalinesavázást nem végzik el. Remélem az itt közölt megfigyelések rábírják őket, hogy ezt a betegséget teljesen kiküszöböljék a magyar zabállományból. Eppen az a körülmény, hogy a legjobban termő fajták sok esetben hajlamosak a porüszög fertőzésre, megokolttá teszi a csávázást.

Ma, amikor szent kötelességünk, hogy a magyar földből a lehető legnagyobb termést hozzuk ki, a gazdának minden lehetőséget igénybe kell venni e cél eléréséhez. E lehetőségek között nem áll utolsó sorban a legalkalmasabb nemesített fajta felhasználása és annak legmodernebb módszerekkel való termelése.

Végül megállapítom, hogy a kísérletben nem szereplő, az államilag elismert többi más nemesített zabfajtáink is termelésünk fokozására hivatottak annál inkább, mert az országnak még mindig nem áll elegendő vetőmag rendelkezésére és így igenis szükség van minden elismert fajtára. Az egész országra kiterjedő kísérletezés azért szükséges, mert a különféle vidékek számára legalkalmasabb fajtákat csak így lehet megállapítani.

TAKARMÁNYOZÁS

ÉS ÁLLATÉLETLEN.

Rovatvezető: Welser István dr.

A zsírtalanított (extrahált) olajpogácsadara megmintázása és vegyvizsgálata.

Irta: Takács Imre kir. vegyész.

A vagonvételben ömlesztve szállított zsírtalanított (extrahált) napraforgódarából helyes mintát venni kényes feladat. Ezért a napraforgó- és tökmagból nyert olajipari abrak-takarmányok forgalmának szabályozása tárgyában kiadott 119.100/1943. F. M. számú rendelet, amelyet mai számunk törvények és rendeletek rovataiban ismertetünk, úgy intézkedik, hogy addig az időpontig, amíg a gyárak a zsírtalanított napraforgómagdara finomra őrölt állapotban történő forgalombahozatalára berendezkednek, az ömlesztve szállított extrahált napraforgódarából esetleges kihágási eljárás alapjául szolgáló mintát csak a körzet szerint illetékes vegyvizsgáló (vegyvizsgáló) állomás szakközlegének közreműködésével lehet venni. Minthogy a helyes mintavételt megnehezítő okok egy része mindenkör fenn fog állni, a gazdaközönségre nem lesz érdektelen az alább következők ismerete.

Az extrahált darák minőségét a „Köztelek” 1942. évi 42. számában Kurelec Viktor dr. kir. fővegyész már ismertette. A következőkben arra szeretnék rámutatni, hogy a gazdaközönség az extrahált olajpogácsadara minőségét hogyan ellenőrizheti, hogyan vegyen mintát és a mintát milyen alkatrészekre vizsgálta meg.

Mennyiségénél fogva elsősorban az extrahált napraforgódarának legnagyobb a jelentősége és

Coriander-magot

termeltet — nagy területen is szerződéses alapon

FRUGES

Terménykereskedelmi és Ipari Részvénytársaság Budapest, V. ker., Szabadság-tér 15.

Telefon: 126-694*

érdeke, hogy a gazda megkedvelje az extrahált darákat, aminek egyik feltétele, hogy az eddigi nem előnyös külsejük minél előbb megváltozzék.

Minthogy az extrakciós üzemekben az előző, 95.300/1942. K. M. számú rendelet következményeinek megfelelő extrahált napraforgó- és tökmagdarából még tekintélyes mennyiségek vannak raktáron, a 110.100/1943. F. M. számú rendelet úgy intézkedik, hogy a meglévő készletek még 30 napig forgalomba hozhatók. A régi rendelet értelmében olyan napraforgódara is kerülhetett forgalomba, amelynek nyersfehérje tartalma 24% volt, a tökmagdarára pedig 34%-ig esőknő nyersfehérje tartalommal volt forgalomban. Amennyiben a gazda 35%-nál kevesebb nyersfehérjét tartalmazó árut kapott, úgy a következő q-kinti árlevonásra volt feljogosítva:

34-30% között további 050 P.
30-27% között további 150 P.
27-24% között további 250 P.

A szállított áruból tehát vegyen a gazda a fenti közleményben megadottak szerint jó átlagmintát, határozta meg a nyersfehérje tartalmát valamelyik állami intézetben és amennyiben az 35%-nál kevesebb, kérje a megfelelő ármegeértést. Szándékosan nem emlékeztem meg az extrahált tökmagdaráról, mert abból csak elvétve kerülnek forgalomba jelentéktelen tételek.

Weiser István dr.

JUHTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Schandl József dr.

Báránok bárányoztatása.

Írta: Török Ferenc tisztartó.

Ma, amikor még inkább szükség van arra, hogy a gazdálkodás minden ágában a „legjobb”, sőt most a „legtöbbre” törekedjünk, nem tartozik az újdonságok közé pl. a mangalicának évenként kétszeri malacoztatása, s talán a fenti cím sem kelt megütközést.

Schandl József dr. professzorunk ösztönzésére fontoltuk meg, hogy ezzel kísérletet tegyünk. Szerinte ugyanis károsodás nélkül befedeztetők a báránok, ha 8-9 hónapos korban megfelelő fejlettséget, legalább 35 kg súlyt értek. Fésűgyapjas merinó-báránok, amelyek 1941 januárjában születtek, szeptember közepén 35-40 kg-ot nyomtak és szépen fejlettek voltak. A 400 bárányból szeptember 20-ától kezdve kb. felét 200-at kos alá bocsátottunk, a többit nem.

A befedeztetett báránok közül 1942 február 15-től lelelt 177. Az újszülött báránokat 3-4 hetes korban eladtuk, csak az anyabáránokat tartottuk meg, amelyekre az állomány szaporítása végett szükségünk volt. A bárány nélkül maradt báránanyákat, valamint a magnak hagyott báránok anyáit a báránok leválasztása után fejtük és tejükből sajtot készítettünk. A fejés június végéig tartott, kb. 80-90 napig, amely idő alatt 3618 liter tejet fejtünk kb. 150 báránytól. (A többi szoptatás után elapadt).

Kíváncsiak voltunk, hogy a fiatalon befedeztetett, lelelt és fejt báránanyák nem sínylették-e meg a nagyfokú igénybevételt s gyapjúhozamuk a nem fedeztetett és nem fejt társaikéhoz hogyan viszonylik? Kellemsen lepődöttünk meg! A nyírást 1942 június 11-én végeztük el. A 177 fias báránanya (egyéves toklyó) 837 kg gyapjút adott, átlagban 473 kg-ot, ugyanakkor a nem fedeztetett társaik (199 szintén egyéves toklyó), összesen 959 kg gyapjút, átlagban 482 kg-ot. A különbség alig észrevehető.

Összegezve az előbbieket, az egy évvel koráb-

ban, tehát báránokban fedeztetett fésűgyapjas merinó-juhaink termelése darabonként: a tej értéke = 15- P, 1 darab bárány értéke = 15- P, gyapjú értéke 473 kg á 561 P = 2650 P, összesen 6550 P. Ezzel szemben a nem fedeztetettek csak gyapjút termeltek 27- P értékben.

Ezek számszerűleg is bizonyítják, hogy érdemes jöffejlett báránjainkat a szokástól eltérőleg már egy évvel előbb tenyésztésbe venni és hasznosítani. Nemzetgazdasági szempontból pedig óriási horderejű, hogy egy évvel előbb kapunk tenyészanyagot és így juhászatainkat számszerint is gyorsabban szaporíthatjuk, a nyert melléktermékek (tej, sajt, savó, túró) pedig a mai szűkös világban a köznek vannak nagy hasznára.

Még csak annyit, hogy korán fedeztetett báránjaink fejlődése sem külomben, sem súlyban nem maradt vissza. A korábbi bárányoztatás és fejés pedig valószínűleg előnyükre fog válni, aminek megfigyelése a jövő feladata lesz.

Margitmajor, (Zala m.)

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Bály Bált.

Hozzászólás a baromfi takarmányértékesítő képességéhez.

Írta: Szokoly Lajos.

A termelők milliói bizonyára esodálkoznak azon, hogy van olyan nézet, amely szerint a baromfi rosszul értékesíti a takarmányt, sőt egyesek szerint a legrosszabb takarmányértékesítő háziállatunk. Nem kisebb esodálót kelt bizonyára az a másik felfogás, hogy tudniillik szükségtelen a baromfi takarmányozásról intézményesen gondoskodni, mert hiszen élelmét maga is meg tudja keresni. Noha ezek a nézetek elszigetelten állanak, mégis jórészt azoknak tulajdonítható, hogy a terményrendeletek a sertés, szarvasmarha, stb. mellett a baromfit meg sem említik.

Hogy ezek a nézetek mennyire tévesek és azoknak éppen az ellenkezője igaz, bizonyítják többek között hazánk neves szaktekintélyeinek tollából a „Köztelek” hasábjain nemrég megjelent tanulmányok. Eszerint a sertések takarmányukat körülbelül ugyanúgy, sőt idősebb korban rosszabbul hasznosítják, mint a baromfiak. Nagy különbség mutatkozik azonban a baromfiak javára akkor, ha a baromfiak és a sertések piacra dobásának idejét hasonlítjuk össze. Márpedig minél több időbe kerül, amíg az állat piacra éretté válik, annál rosszabb a takarmányértékesítése. Ebben a tekintetben a baromfiak nagy előnyben vannak a sertésekkel szemben, mert rövid idő alatt válnak éretté, míg a sertések hosszabb ideig tartó fejlődésük folyamán sok takarmányértéket fordítanak önfenntartásukra.

Tangl Harald dr. kimutatja, hogy ha egy 75 kg-os süldő testsúlyát 100 kg-mal akarjuk növelni, ehhez 6-7 hónapos időtartam alatt 500 kg keményítőérték szükséges, vagyis 100 g elősúly termeléséhez 500 g, míg ezzel szemben a tömészel hizlalt liba 100 g elősúlygyarapodáshoz 400-450 g keményítőértéket kíván. Itt meg kell említeni, hogy Zajtay Artúr dr. szerint a lúdzsíról és kaeszírből főzésre vagy sütésre kerekén 30%-kal kevesebb kell, mint a sertézsírból. Még jobban kidomborodik a lúd és a kacsa előnye, ha tekintetbe vesszük, hogy ezek a szárnyasok a húson és zsíron kívül még értékes májat és tolat is termelnek.

A tudományos megállapítások mellett nem hagyhatjuk figyelmen kívül azokat a szempontokat sem, amelyek a baromfi különleges értékét meghatározzák. Ezek a szempontok — közismertek lévén — álljanak itt pusztán csak rövid felsorolásban.

A baromfitenyésztés kimondottan a kisenberek — kiscsapatok, kisiparosok, kistisztviselők — termelési ága, amely ezeknek a társadalmi rétegeknek életszínvonalát hivatott emelni. Hogy nagy- és középirtokaink milyen szerepet tölthetnek be a baromfitenyésztésben, ezzel a kérdéssel a „Köztelek” múlt évi 40. számában behatóan foglalkoztam. A baromfi feldolgozása és értékesítése számos embernek nyújt megélhetést.

A baromfi, mint rovarirtó és mint a hulladékmagvak hasznosítója, a mezőgazdaság nélkülözhetetlen tényezője. Bály Bált szerint évi 100 millió métermázsára becsülhető az a gabonamennyiség, amely veszendőbe menne, ha a baromfiak nem hasznosítanák.

A baromfi és termékei külkereskedelmi mérlegünkben békében a búza után a második helyet foglalták el, ma az első helyen állnak, valótát szereznek és a háborús gazdálkodáshoz nélkülözhetetlen külföldi nyersanyagok behozatalát biztosítják.

A baromfinak — különösen ma — kimagasló szerepe van közellátásunkban, amennyiben kiválóan alkalmas a húsból és az egyéb élelmiszerekben támadt hiány pótlására.

A baromfi a többi háziállathoz viszonyítva lényegesen kisebb befektetést igényel, nevelése is kevesebb munkába és költségbe kerül, hiszen élelmének egy részét maga keresi meg. Hangsúlyozni kell, hogy ez a maga által megkeresett élelem legfeljebb csak létfenntartását biztosítja, a termeléshez azonban — így elsősorban a tojás előállításához — semmiesetre sem elegendő. Mint téveset, el kell tehát vetni azt a nézetet, amely szerint szükségtelen a baromfi takarmányozásról gondoskodni, mert élelmét maga is meg tudja keresni. Ilyen számításra — mondja Csukás Zoltán dr. — egyetlen termelési ágat sem lehet alapozni.

A baromfi legnagyobb és különleges értékét a húson, zsíron, májon, tollon kívül kétségtelenül a tojás adja meg. Ez a termék, a tudósok állítása szerint, az emberi szervezet felépítéséhez és fenntartásához nélkülözhetetlen olyan táplálékanyagok valóságos tárháza, amelyek hiánya betegségeket okoz. Ez a körülmény önmagában véve is parancsolóan megköveteli a baromfitenyésztés előmozdítását.

A baromfitenyésztés fontossága kiviláglik a milliárdos mezőgazdaságfejlesztő törvényből is, amely ennek a termelési ágnak fejlesztése érdekében mélyreható intézkedéseket foglal magában. Legújabbban pedig nagyszabású terv merült fel az ország hűtőházainak szaporítására, amelyeknek rendeltetése elsősorban a baromfi és baromfitermékek tartósításának biztosítása lenne.

Kérdés azonban, hogy mindezek az intézkedések és tervek elérik-e céljukat, ha a baromfi takarmányozás sorsdöntő problémája nem jut megnyugtató megoldáshoz? Vizsgáljuk meg, mi ebben a tekintetben a helyzet külföldön!

Németország szemeltakarmánnyal, húsliszttel és halliszttel látja el a tenyészteteket, amelyek közül az önellátók saját termésükből visszatartják a baromfi takarmányozására szükséges mennyiséget. Még a szaporulat felneveléséhez szükséges takarmányról is gondoskodtak, amely március hónapban kerül kiosztásra.

Bulgáriában, ahol a tojás a dohány mögött a második helyet foglalja el az ország külkereskedelmi mérlegében, különféle kormányintézkedések biztosítják nemcsak a baromfitörzsállomány

FUTOR-CSONT
PECK-ÉLETERŐ
CHINOIN UJPEST

FUTOR-CSONT
PECK-ÉLETERŐ
CHINOIN UJPEST

FUTOR-CSONT
PECK-ÉLETERŐ
CHINOIN UJPEST

FUTOR-CSONT
PECK-ÉLETERŐ
CHINOIN UJPEST

1943/II. sz.
238. lap.

fenntartását, hanem ezen messze túlmenően a baromfityenyésztés színvonalának javítását is. A kormány fajállatokat szerez be és oszt ki a tenyésztők között, ismeretterjesztő előadásokat rendez és rendeletileg kötelezi a gazdákat, hogy földjükkel arányban bizonyos számú baromfit tartanak. Megállapítja továbbá a baromfi- és tojás-kivitel mértékét, hogy a kivitel a termeléssel állandó összhangban legyen.

Vajjon elképzelhető-e, hogy Németország, ez a kimondottan ipari állam, amely mezőgazdasági termelvényekben hasonlíthatatlanul szegényebb, mint hazánk, a drága és értékes takarmányt olyan háziállatok élelmezésére fordítsa, amely azt nem kielégítően értékesíti? Vajjon belenyugodhatunk-e abba, hogy Bulgária megelőzzön bennünket, akik hivatva vagyunk Európa ipari államait nemcsak most, hanem a háború után is baromfitermeléssel ellátni és ezenfelül Kelet-Európa és a Balkán tenyészállatszükségletét kielégíteni?

Ha a háború után is meg akarjuk tartani első helyünket Európa baromfikereskedelmében, akkor nálunk is megfelelő intézkedésekkel kell lehetővé tenni, hogy baromfityenyésztésünk most, és a háború után is betölthesse hivatását.

Ne szakadjunk el a magyar gazda józau gondolkodásától. A magyar gazda, jóllehet nem vezet könyveket, bölcsen tudja, mit jelent neki a baromfi. Ha nem is ismeri a tudományos megállapításokat, abból, hogy a baromfiból úgyszólván naponta pénzrelhet, tudja, hogy ez a kis háziállat kitűnően értékesíti a takarmányt, amelyet hús, zsír, tojás és toll termelésével hálál meg.

ADÓÜGYEK.

Rovatvezető: Kenézy Endre.

Gazda adó-naptár.

Ismeretli: Kenézy Endre.

Március.

1. Az egyénileg megállapított borfogyasztási adó általánosságát havi előzetes részletekben kell megfizetni.

15. A még nem esedékes közadók évnegyedi részleteinek vagy részleteinek befizetése esetén a befizetett összeg után évi 6%-os kamattérítés jár a hónap 16. napjától, illetve ha a befizetés később történik, a befizetést követő hó elsejétől a naptári évnegyed második havának 15. napjáig. A múlt év végén az adózó javára mutató túlfizetést a folyó évben az esedékesség napját megelőzően teljesített előrefizetésnek kell tekinteni.

15. A mezőgazdasági esedékekre és adóköteles gazdasági bérmunkásokra, valamint feles dohánykertészekre általánosságban megállapított — s a hó első napján esedékes — kereseti adó részletet a közési pénztárba be kell fizetni.

15. Az esedékes általános és fényüzési forgalmi adót, adóváltást a forgalmi adóhivatal számlájára postatakarékpénztár útján be kell fizetni.

15. A téli fagy (kifagyás, felfagyás, befulladás és kipállás) által okozott elemi károkat a közési elöljáróságnál be kell jelenteni.

25. A munkaadó az alkalmazottak kereseti és különadóját — illetményjegyzék beszolgáltatásával — a közési pénztárba tartozik befizetni.

31. Elháríthatatlan akadály fennforgása esetében az általános kereseti, jövedelem- és vagyonaadóbevallás beadására — illetékköteles bead-

ványban — halasztás kérhető a m. kir. adóhivaltól március hó végéig terjedő időre. A mezőgazdák bevallásadásánál elháríthatatlan akadály, hogy az 5113. rakt. számú bevallási iv mellékletei: az 5115. és 2100. rakt. számú nyomtatványok — amelyek közül egyet kitölteni tartoznak — kellő időben beszerezhetők nem voltak.

31. A m. kir. adóhivatal részéről az általános kereseti, jövedelem- és vagyonaadó-alap hivatalból történő felmondásának végső határideje.

31. A gazdasági eseléd után járó öregségi biztosítási járulékot az elmúlt naptári (első) évnegyedre le kell róni.

— **Elemi kár. Erdőnél:** Hótörés (jégtörés), hó- és jéggörgeteg (lavina) és szélvihar által okozott károk bejelentése a káreset megtörténtétől számított 30 nap alatt, írásban, a közési elöljárósághoz.

Árvíz által okozott károkat a káreset megtörténtétől számított 8 nap alatt kell bejelenteni a közési elöljárósághoz; a nyolc napi határidőt az árvíz megszűnésétől kell számítani.

Tudnivalók.

Terménykészletek értékelése.

Az évvégi terménykészletnek az a része, amely a gazdaság továbbvitelére szükséges, nem az évvégi forgalmi, hanem az éveleji mérlegszerinti értékben veendő számításba s a terménykészletnek erre a részére eső áremelkedésből származó értékkülönböt a nyereséghez hozzá nem adható. A közigazgatási bíróság álláspontja szerint ugyanis az év végén megmaradt terménykészletnél különbséget kell tenni tekintetben, hogy ennek a készletnek mi a rendeltetése. A készletnek az a része, amely a gazdaság továbbvitelére szolgál, nem értékelhető ugyanazon a módon, mint a készletnek eladásra szánt része. A gazdaság továbbvitelére, vagyis a konvencióra, vetőmagra, a takarmányozásra szükséges készletmennyiség ugyanis a mérlegben üzemi tőkeként szereplő állandó tétel, amelynek áremelkedése valóságos nyereséget a gazdálkodásra nem jelent. (36/1942. P. számú ítélet.)

Törvények és rendeletek.

Rovatvezető: Mutschenbacher Emil dr.

Egyes olajmagpogácsák és darák forgalmának szabályozása.

A földművelésügyi miniszter 110.100. számú rendeletével újonnan szabályozta folyó évi március 1-én kezdődő hatállyal a napraforgómagpogácsa, a tökmagpogácsa, a zsirtalanított napraforgómagdara és zsirtalanított tökmagdara minőségét és forgalmát, valamint a napraforgómaghéj és a tökmagkorpa forgalmát. A rendelet értelmében csak olyan napraforgómagpogácsát szabad forgalomba hozni, amely kellően rostált és hántolt napraforgómagból, az olajnak sajtolás útján való eltávolítása útján készült, egészséges (legfeljebb enyhén dohszagú), legalább 95%-ban napraforgómag alkotórészekből áll és nem tartalmaz 2%-nál több idegen ásványi anyagot, továbbá nem tartalmaz semmi, az állatok egészségét veszélyeztető idegen anyagot, szennyet vagy törmelékét. A forgalombahozható napraforgómagpogácsának 10% vagy ennél kisebb olajtartalom esetében legalább 30%, 10%-nál nagyobb olajtartalom esetében legalább 28% nyers fehérjét (proteint) kell tartalmaznia és napraforgómaghéjat legfeljebb olyan mértékben, hogy az a nyers proteintartalmat ne csökkentse.

Tökmagpogácsát csak olyan minőségben szabad forgalomba hozni, amely kellően rostált és hántolt tökmagból készült, legalább 95%-ban tökmagalkotó részekből áll, egészséges (legfeljebb enyhén dohszagú), nem tartalmaz 3%-nál több idegen ásványi anyagot, sem pe-

dig számottevő mennyiségben az állatok egészségére ártalmas idegen anyagokat, szennyet, vagy fém-, üveg-, porcellán-, cserép- vagy fatörmelék, amelynek 10%-nál kisebb olajtartalom esetén legalább 40%, 10%-nál nagyobb olajtartalom mellett pedig legalább 38% a nyers fehérje (nyers protein) tartalma, s amely tökmaghéjat csak kis mértékben tartalmaz.

A zsirtalanított (extrahált) napraforgómagdara forgalombahozatalának előírt kellékei az egészséges minőség, legalább 95% napraforgómag alkotórész tartalom legfeljebb 2% idegen ásványi anyag és semmi az állatok egészségére ártalmas idegen anyag tartalom, főnyomra őrlés, legalább 34% nyers proteintartalom és eselény napraforgómaghéj tartalom.

A zsirtalanított (extrahált) tökmagdara forgalombahozatalára előírt kellékek azonosok a zsirtalanított napraforgómagdarára vonatkozó előírásokkal, kivéve, hogy a megengedett idegen ásványi anyag tartalom legfeljebb 3% és a minimális nyersfehérjetartalom 43%.

Napraforgómaghéjat, tökmaghéjat és tökmagkorpat őrletlen vagy őrölt állapotban csak a földművelésügyi miniszter engedélyével szabad forgalomba hozni. Tökmagkorpa alatt olyan tökmaghéjból készült őrlemény értendő, amelyhez számottevő mennyiségben tökmagból is tapad. A rendelet előírja, hogy a forgalombahozatal alkalmával mindig fel kell tüntetni a takarmányféléknek a forgalombahozó által szavatolt olaj- (nyerszsír-) és nyersfehérjetartalmát, külön-külön százalékosan megjelölve, továbbá csak az e rendeletben megállapított elnevezéseket, illetőleg jelzéseket szabad alkalmazni. Végül előírja a rendelet a hatósági ellenőrzésre, mintavételre és szakszerű vizsgálatra vonatkozó szabályokat az 1895. évi XLVI. t.-c. alapján.

Mezőgazdasági hozzájárulás levontékezés céljára.

Folyó hó 20-án közölte a hivatalos lap a honvédelmi miniszternek 127.404. számú rendeletét, amely az 1943. évre levontékezés céljára szolgáló mezőgazdasági hozzájárulást (váltásgépenzt) állapít meg.

A rendelet értelmében minden olyan mezőgazdasági üzem fenntartója, amelyben az állandó alkalmazottak száma az 50-et meghaladja, de az 1900-et nem éri el, köteles levontékezés céljára hozzájárulást fizetni. E hozzájárulásnak, illetve váltásgépének összege a folyó évre vonatkozóan minden állandó alkalmazott után 7 pengő.

Mezőgazdasági üzem alatt értendő a szorosan vett mezőgazdaság, továbbá a mezőgazdasággal rokon gazdálkodási ágak, különösen az erdő-, kert- és szőlőgazdálkodás, valamint a mindezekkel összefüggő mellékiparok körében fenntartott üzemek is. Ezekben a mező- és erdőgazdasági kert- és szőlőgazdasági, valamint mezőgazdasági ipari üzemekben állandó alkalmazottnak kell tekinteni a gazdasziszteket, a gazdasági eselédet és a mezőgazdasági mellékiparokban alkalmazott állandó munkavállalókat, a napszámok kivételével. Erdőgazdasági üzemben pedig állandó alkalmazottnak kell tekinteni az erdőtiszteket és az állandó erdészeti segédszemélyzetet.

A levontékezési hozzájárulás vagy váltásgépénz fizetése alól mentes az a mező- vagy erdőgazdasági üzem, amely a honvédelmi törvény alapján más állalattal együttesen a levontékezési hozzájárulás be rendezéseket létesítésére és fenntartására köteleztetett.

Ez a rendelet folyó hó 20-án lépett hatályba. Ha a járási vagy városi levontékeparancsnok a mezőgazdasági üzem fenntartóját a levontékezési hozzájárulás fizetésére felhívta, az elmulasztott befizetést közzárul módjára kell behajtani.

Megjegyzendő, hogy a múlt, 1942. évre vonatkozólag a mezőgazdasági üzemek fenntartói csak a mezőgazdasági mellékipari üzemek állandó munkavállalói után voltak kötelesek levontékezési hozzájárulást 1942. szeptember 1-ig fizetni. Ez a levontékezési váltásgépénz abban az esetben volt fizetendő, ha az illető mezőgazdasági ipari üzem állandó alkalmazottnak száma az 50-et meghaladta, de az 1900-et nem érte el. Folyó évi január 1-től kezdődően azonban a mezőgazdasági mellékipari üzemekkel együtt a gazdasziszteket és gazdasági eselédet után is kell levontékezési hozzájárulást fizetni. A befizetések végrehajtására a honvédelmi miniszternek lapunk múlt számában ismertetett 132.286. számú rendeletében foglaltak irányadók.

A BIODIT adagolása:

Kocának, süldőknek, hizósértéseknek . . .	napi 1/2 deka
Borjúknak, csikóknak, bárányoknak . . .	" 1 "
Tejelőteheneknek és lovaknak	" 2 "
Baromfiaknak, házi nyulaknak	" 1/2 "

Garantáltan 150.000 nemzetközi egység D-vitamint tartalmaz.

SIKERT, PÉNZZJELENT

BIZTOS HATÁSÚ OLCSSÓ

A BIODIT ára:

Métermázsás tételnek . kg-ja	2- P
10-100 kg vetelésnél	2-20 "
1-10 kg vételenél	2-50 "
+ csomagolás önköltségi áron	
+ 20% fázisadó	

Azonnal szállítható minden fennakadás nélkül.

Beszerezhető:

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
Budapest, V. ker., Alkotmány-u. 29
és vidéki kirendeltségeinél.

Lőfegyverek, lőszer, robbanóanyagok és robbantó szerek tartásának korlátozása.

A 990. M. E. számú kormányrendelet, amely folyó hó 23-án lépett hatályba, érvényteleníti a megelőzőleg kiadott valamennyi fegyvertartási és fegyverviselési engedélyt folyó évi május 31-től kezdve. Ennélfogva azok, akiknek fegyvertartási és viselési engedélyük van, folyó évi május 31-ig új fegyvertartási engedélyt kérhetnek az 1920. évi 9862. M. E. sz. kormányrendeletben előírt engedélyezési eljárás szerint illetékes rendőrhatságtól. Akinek folyó évi június 1. napján nincs érvényes fegyvertartási engedélyje, köteles a birtokában lévő lőfegyvert legkésőbb folyó évi június 15-ig elismervény ellenében az illetékes rendőrhatsághoz beszovaltatni. A rendőrhatság megengedheti, hogy az ilyen fegyvert tulajdonosa beszovaltatás helyett fegyverárúslásra jogosult kereskedőnek, vagy olyan más személynek adhassa, akinek fegyvervásárlási engedélyje van. A rendőrhatság maga is értékesítheti a beszovaltatott fegyvert a tulajdonos kérésére, a kihágási eljárás során elkobzott tárgyakra irányadó szabályok szerint. Az értékesítésből befolyt összeget minden költség felszámításán kívül ki kell szolvaltatni a tulajdonosnak.

Ha valaki, akinek fegyvertartási engedélyje van, véglegesen más rendőrhatság működési területére költözik, köteles 30 napon belül az új lakóhely szerint illetékes rendőrhatságtól új fegyvertartási engedélyt kérni, a régi engedélyt a tulajdonos napon belül beszovaltatni. A fegyvertartási engedély kiadásának megtagadása esetén a lőfegyvert és az ahhoz tartozó lőszer három napon belül be kell a rendőrhatsághoz elismervény ellenében szolvaltatni.

A lőszer, robbanóanyag, vagy robbantószer vásárlására e rendelet hatálybalépése előtt kiadott engedélyk is érvényüket veszítik folyó évi május hó 31-vel, kivéve az ilyen szerek előállításával és forgalombahozatalával iparszerűleg foglalkozó személyeket és vállalatokat. Aki új engedélyt nem kapott, köteles a birtokában lévő lőszer, robbanóanyagot és robbantószer legkésőbb folyó évi június 15-ig elismervény ellenében a rendőrhatsághoz beszovaltatni, vagy a rendőrhatság engedélyjével értékesíteni.

Egyidejűleg jelent meg a hivatalos lapban a 186.000. számú belügyminiszeri rendelet a fentebb ismertetett kormányrendelet végrehajtása tárgyában. Ennek értelmében az új fegyvertartási engedély iránti kérelmeket a kérelmező állandó lakóhelye szerint illetékes elsőfokú rendőrhatságnál, Budapesten az államrendőrség főkapitányánál kell benyújtani, a kérelmező születési anyakönyvi kivonatának, vagy keresztleveleének és bejelentőlapja szelvényének csatolásával. A személyi okmányokat eredetiben kell bemutatni, hiteles másolatok csak kivételes indokolt esetben fogadhatók el. Az elsőfokú rendőrhatság május 31-ig bírálja el a beadott kérelmeket és az eredményről a feleket értesíti. Az elutasítást meg kell indokolni. A rendelet függelék tartalmazza a fegyvertartási, fegyvervásárlási engedély-ürlapok mintáit.

A lucernavetőmag forgalma szabad.

A 266.200. számú földművelésügyi miniszeri rendelet értelmében folyó hó 20-tól kezdve hatályát veszti az 1941. évi 81.810. számú földművelésügyi miniszeri rendelet 4. §-ban foglalt, a lucerna vetőmagvak forgalmának korlátozására vonatkozó rendelkezés, minélfogva a lucernavetőmagot folyó hó 20-tól kezdve szállítási igazolvány nélkül szabad szállítani.

Március 1-éig meg kell kötni a mezőgazdasági munkaszerződéseket.

A mezőgazdasági munkák elvégzésének biztosítása tárgyában kiadott legutóbbi kormányrendelet szerint a mezőgazdasági munkavállalók kötelesek az év március 1-ig legalább olyan időtartamú munkaszerződést kötni, mint az 1942. évben. Aki ezt elmulasztja, köteles a községi előjárásnál március 15-ig jelentkezni. Mintán a mezőgazdasági munkások leszerződésére megállapított határidő lejártától már csak utalnak azokra a szigorú következményekre, amelyek a szerződés kötés, illetőleg a jelentkezés elmulasztásához fűződnek. Főlegretek elkerülése végett rámutatnak arra is, hogy a jelentkezési kötelezettségnek az is köteles eleget tenni, aki március 1-e és 15-e között szerződik le. A szerződés kötését tehát semmiesetre se halassza senki március 1-e utánra.

A földművelésügyi miniszter ezzel kapcsolatban felkéri az összes mezőgazdasági munkaadókat, hogy a községi előjárásnál jelentsek be azoknak a munkásoknak a neveit, akik az elmúlt évben náluk dolgoztak, de az idén nem akarnak leszerződni és másbóvá sem szerződték le. A bejelentéssel a munkaadók megkönyítik a le nem szerződött munkások jegyzékbevitelét, amire honvédelmi szempontból is azért van igen nagy szükség, mert csak így válik lehetővé, hogy az önként le nem szerződött munkásokat mint munkakötelezetteket, a hatóság teljes számban igénybevegye. Végül saját érdekükben figyelmezteti a földművelésügyi mi-

niszter a mezőgazdasági munkásokat, hogy a maguk és családjuk ellátására szükséges kenyérgabonát igyekezzenek munkavállalással megkeresni, mert az idén nem lesz módjuk arra, hogy kenyérgabonát vásárolhassanak.

Kukoricadézsma helyett hízott sertés beszovaltatása.

A közellátásügyi miniszter 508.800. szám alatt körrendeletet intézett valamennyi közellátási kormánybiztoshoz, amelyben utal a folyó évi január 19-i 502.000. számú előző rendeletére. Ebben a rendeletben ugyanis hozzájárult a közellátásügyi miniszter ahhoz, hogy azok a termelők, akik a reájuk kirótt dezsma-kukoricát előzetesen feltakarmányozták, vagy más módon használták fel, kukorica-beszovaltatási kötelezettségüknek ugyanannyi mennyiségű más gabonaféle beszovaltatásával is eleget tehetnek. Kikötötte azonban, hogy ilyen esetekben az ellenőrzés lehetővé tétele végett a Hombár-bizományos tartozik a vételi jegyre rávezetni, hogy ez a gabonabeszovaltatás milyen mennyiségű kukoricadézsma leadása helyett történt.

Tekintettel arra, hogy a közellátásügyi miniszterhez beérkezett jelentések szerint a termelők egy része a reájuk kirótt dezsma-kukoricamennyiséget hízosertésekkel etette fel, sa helyett beszovaltatható más gabonaféleséggel nem rendelkezik, a közellátásügyi miniszter mostani 508.800. számú körrendeletében kivételesen hozzájárult ahhoz, hogy a községi előjárás, illetve a városi polgármester a kirótt dezsma-kukorica helyett hízott sertések beszovaltatását is elfogadhassa. Az átszámítási kulesot a közellátásügyi miniszter úgy állapította meg, hogy egy darab 140-145 kg-os élőszűlyű sertés beszovaltatása fejében 4 métermáza szemeskukorica irható a termelő javára. Az így beszovaltatott sertésekről a községi előjárás, illetve a polgármester nyilvántartást köteles vezetni és minden következő hónap 5-ig tartozik a törvényhatóságnak bejelenteni az előző hónapban íly módon kukoricadézsma fejében átvett sertések számát és élőszűlyát. Az egyes törvényhatóságok a községi és városi bejelentések alapján öszszegyűjtött adatokat 8 napon belül tartoznak a Közellátási Hivatalnak bejelenteni, amely az átvett sertéseket beszámítja az illető törvényhatóságok megállapított sertésforgalmi keretébe.

Mint hogy azok ellen a termelők ellen, akik nem tehetnek eleget kukoricadézsma-beszovaltatási kötelezettségüknek, az előző közellátásügyi miniszteri körrendelet értelmében kihágási eljárást is kellett indítani, a közellátásügyi miniszter felhívta a közellátási kormánybiztosokat, hogy azokkal a termelőkkel szemben, akik más gabonaféle, akár hízott sertés beszovaltatásával eleget tesznek kukoricadézsma-lerovási kötelezettségüknek, szüntessék meg a kihágási eljárást. Végül pedig utasította a közellátásügyi miniszter a közellátásügyi kormánybiztosokat, hogy a kukoricadézsma beszovaltatását minden eszközzel és módon sietessék, mert a kirótt kukoricamennyiségre nemcsak takarmányozás, hanem kenyérpótlás céljából is feltétlenül szükség van.

Már most meg kell rendelni az öszsi kálisó-mütrágyút.

A kálisóbehozatali részvenytársaságtól nyert értesülésünk alapján közöljük, hogy a vállalat tavaszi felhasználásra már nem tud kálisót szállítani. Azok a gazdaságok, amelyek az öszsi vetésekhez szükséges kálisómennyiséget biztosítani akarják, minél előbb rendeljék meg a kálisót az illetékes körzetképviselőknél vagy szövetkezeteknél. Az illetékes szervekkel lefolytatott tárgyalások során sikerült elérni, hogy Magyarország részére kálisóból az eddignél nagyobb kontingens biztosítható, azonban csak az esetben, ha a gazdák rendelkezéseket már most feladják.

A posta, táviró és távbeszélő díjszabás egyes díjtételeinek módosítása.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 206.200. számú rendeletével március 1-től kezdve felemelté az érvényben lévő posta-, táviró- és távbeszélő díjszabás díjtételeit. Így a belföldi levelek 20-40 grammos súlyfokozatát megszüntetve, a belföldi levél postadíja ezentúl 20 grammig bezárólag marad helyben 12, vidékre 20 fillér, 20 grammtól 250 grammig pedig helyben 20 és vidékre 36 fillér. Az üzleti papír bérmentesítési díja belföldre 250 grammtól 500 grammig 40 fillérre emelkedik, a többi súlyfokozatban a díj változatlan marad. A nyomtatványok belföldi bérmentesítési díja ezentúl 20 grammig 3 helyett 4 fillér, 50 grammig 5 helyett 6 fillér, 100 grammig 10 helyett 12 fillér, 250 grammig 14 helyett 16 fillér, 500 grammig 20 helyett 24 fillérig, 1000 grammig 40 fillér helyett 50 fillér, 2000 grammig 70 fillér helyett 80 fillér és 3000 grammig 1- pengő helyett 120 pengő. Ugyancsak emeli a rendelet az árjegyzékek és az áruminták, továbbá a belföldi esomagok bérmentesítési díját, megszünteti a gyümölcsöt tartalmazó belföldi esomagokra engedélyezett 50%-os esomagdíjkezdvezményt, felemeli a esomagok házhoz kézbesítési díját és újonnan állapítja meg a belföldi expressz-díjat helyben 50 fillérben, vidékre 1- pengőben.

A táviródíjszabás annyiban változik, hogy a belföldi forgalomban a közönséges távirat szódija március 1-től 16 fillér, ennek megfelelően a legkisebb távirati díj 120 pengő helyett 160 pengő. A sürgős távirat díja a rendes díjnak kétszerese, a küldőnedj pedig táviratonként 2 pengő.

Legtöbb változás a távbeszélő díjszabásnál lép életbe, az állomásonkénti alapdíj Budapesten 16, ikerállomás után havi 10 pengő, Budapest környékén havi 18, illetve 11 pengő, a díjszabásban felsorolt Budapest körüli községekben havi 21 pengő, vidéki állomásokon 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 16, 18, illetve 20 pengő az állomások kapcsolási rendszere és előfizetők száma szerint. A beszélgetési díj pedig hívásonként 20 fillérre, illetve vidéken 12 fillérre emelkedik. Ugyancsak hasonló arányban emelkedik a különféle helyi forgalomban igénybe vehető szolvaltatások díja, úgyszintén a belföldi távolsági forgalomban váltott beszélgetések díja, amely ezentúl hárompercenként 25 km távolsáig 60 fillér, 50 km távolsáig 120 pengő, 100 km távolsáig 180 pengő, 150 km távolsáig 220 pengő, 350 km távolsáig 250 pengő, s ennél nagyobb távolságra 260 pengő. Az este 18 órától reggel 9 óráig folytatott távolsági beszélgetések díja a fenti beosztás szerint hárompercenként 30, 30, 45, 55, 63, 65 fillér, s minden további perc díja 10-10, 15, 19, 22, illetve 22 fillér. A beszélgetésenkénti díjszabási távbeszélő hálózatokban az új alapdíjak és beszélgetési díjak folyó évi március 16-án lépnek érvénybe. A nyilvános távbeszélő állomásokról kezdeményezett helyi beszélgetések díját az új díjszabás 30 fillérre emeli, de améddig a pénzbedobó készülékek átalakítása meg nem történik, a helyi beszélgetési díj ideiglenesen továbbra is 20 fillér marad. A rádió díjszabása nem változik.

Ellenőrzik a dohányárak arányos szétosztását és a fogyasztók esetleges áruhalmozását.

A pénzügyminiszter rendelkezéseket adott ki a dohánygyártmányok arányos szétosztásáról és a fogyasztók kiszolgálásának korlátozásáról. A dohányraktár a rendelkezésre álló készletek és a körzethez tartozó eladási terület egybevetésével havonta megállapítja, hogy melyik gyártmányból nem felel a készlet a korlátozás nélküli igényeket. Ezeket a gyártmányokat körzethatáron túl eladhatják. Ezeket a gyártmányokat körzethatáron túl eladhatják. Ezeket a gyártmányokat körzethatáron túl eladhatják. Ezeket a gyártmányokat körzethatáron túl eladhatják.

A korlátozott forgalmú gyártmányokból a kisárus készleteket nem tartalmazhat, hanem köteles a rendelkezésre álló árut a fogyasztók között arányosan szétosztani. Egy személy részére néhány napos szükségletnél nagyobb mennyiségben nem szabad árut kiszolvaltatni. Ismeretlen vevőknek szivarokból 5 darabnál, egyéb dohánygyártmányokból a legkisebb esomagolási egységnél többet kiszolvaltatni naponta tilos. Az állandó vevőknek, ha a múltban is egyszerre szereztek be többnapos szükségletüket, ugyanolyan időközönként és ugyanolyan mennyiségben a jövőben is ki szabad szolvaltatni. A dohányárak kötelesek megtagadni a vevő kiszolvaltatását, ha a kért mennyiség a harmincnapos személyes szükségletet meghaladja, vagy ha a vásárlás körülményeiből arra lehet következtetni, hogy a vevő a dohányáruval üzérkedik, vagy halmozás céljából vásárol. A pénzügyőrök állandóan ellenőrzik a rendelkezések betartását.

Rendelet a tőzsdébizományosok működésének szabályozásáról.

A hivatalos lap február 19-i száma közölte a m. kir. pénzügyminiszternek az egyes tőzsdébizományosoknál a Pénzügyi Központ által tartott felülvizsgálat szabályozása tárgyában kibocsátott 440. számú rendeletét. Az értékpapírforgalom szabályozása tárgyában kibocsátott 700/1942. M. E. számú rendelet tudvalevően a tőzsde reformjával kapcsolatban a tőzsdébizományosoknál a bizományosi ügykezelését a Pénzügyi Központ felülvizsgálata alá rendelte. A most kibocsátásra került rendeletben a pénzügyminiszter az előbb említett kormányrendeletben foglalt felhatalmazás alapján a felülvizsgálat mikéntjét, valamint a felülvizsgálattal kapcsolatos költségekre vonatkozó szabályokat állapította meg.

Olajlenvetőmag igénylése.

Akik olajlen termelésére vállaltak szerződéses kötelezettséget és még nem igényelték vetőmagot a Futura-tól, most már haladéktalanul jelentsek be igényüket, mert a Futura a vetőmagot az előjegyzések sorrendjében küldi el és a mai szállítási nehézségek miatt számolni kell azzal, hogy bizonyos időbe telik, míg a gazda a vetőmagot megkaphatja. Mivel pedig a korai tavaszodás azzal bíztat, hogy az öszszel kellőképpen előkészített földeken rövidesen elkezdhető a tavaszi vetés, minden gazda saját érdeke mellett az olajlentermeléshez fűződő magasabb érdeket is szolgálja, ha vetőmag-szükségletét sürgősen fedezi és lehetőleg március első felében el is veti az olajlenmagot.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM

TELEFON: 111-310, 112-914

Sürgőny cím: MEGALIER, BUDAPEST

Foglalkozik:

Mindennemű tenyész- és haszonállat vételével és eladásával, beállítási anyag szállításával és beszerzésével, hízalási hitelek nyújtásával.

Gazdálkodási intézmény. Mindennemű állatkezelési tevékenységben lebonyolítunk. Meghívásra a szakértőnket a helyszínre küldjük.

ÁLLATSZÁLLÍTMÁNYOK CÍMZENDŐK:

BUDAPESTRE: sarvasmarha, borjú- és juhoknál:

Budapest - Ferencváros - Marhavásártér

Sertéseknél:

Budapest - Ferencváros - Sertésvásártér

1943/II. sz.
238. lap.

A beszolgáltatási köteleesség megállapítása és teljesítésének ellenőrzése.

A mezőgazdasági termelők termelési és beszolgáltatási köteleességének szabályozása tárgyában kiadott 100.800/1943. M. E. számú rendeletben foglalt felhatalmazás alapján a m. kir. közellátási miniszter a földművelésügyi miniszterrel és a pénzügyminiszterrel egyetértve adta ki a 100.800/1943. K. M. sz. rendeletet az egyes mezőgazdasági termelők terhelő beszolgáltatási köteleesség megállapítása és teljesítésének ellenőrzése tárgyában. A rendeletet a hivatalos lap folyó hó 26-i száma alapján szövegrészt a következőkben közöljük:

A gazdálajstrom.

1. § (1) A 100.800/1943. K. M. számú rendeletben (megl.) a Budapesti Közlöny 1943. évi január hó 24-i, 19. számában meghatározott beszolgáltatási köteleesség teljesítése azt a mezőgazdasági termelőt terheli, aki szántóföldön mint tulajdonos (haszonélvező) vagy mint haszonbérlet gazdálkodik (a továbbiakban: gazdálkodó).

(2) A községi előjáróság (polgármester) a kataszteri birtokívek alapján gazdálajstromot állít össze és azt 15 napi közzemlére teszi ki. A gazdálajstrom tartalmazza a község (város) területén levő mezőgazdasági ingatlanok tulajdonosainak (tényleges birtokosainak, haszonélvezőinek) nevét, azok ingatlanának művelési ágak szerinti megoszlását, a szántóföld kataszteri tisztajövedelmének összegét és ennek alapján a 100.800/1943. K. M. számú rendelet szerint bűzaegységben meghatározott beszolgáltatási köteleesség mértékét.

(3) Azokban a községekben (városokban), ahol a gazdálajstrom összeállítása idején kataszteri birtokívek nincsenek, a községi előjáróság (polgármester) az 1943. évi földadókivetési lajstrom és egyéb rendelkezéseire álló adatok alapján, továbbá a község (város) területén levő mezőgazdasági ingatlanok tulajdonosainak meghallgatása útján állapítja meg a gazdálajstrom adatait. A községi előjáróság (polgármester) felhívására a mezőgazdasági ingatlan tulajdonosa köteles a községi előjáróságnál (polgármesternél) megjelenni és az adatokat a valóságnak megfelelően bevallani. Ezeknek a községeknek (városoknak) területén levő szántóföldekre vonatkozóan a közellátásügyi miniszter határozza meg, hogy a beszolgáltatási köteleesség megállapítása szempontjából milyen kataszteri tisztajövedelmet kell alapulvenni.

(4) A gazdálajstrom közzemlére tételét a községi előjáróság (polgármester) a szokásos módon közhírré teszi, egyidejűleg azoknak a mezőgazdasági ingatlanoknak a tulajdonosait, akik nem laknak a községben (városban), a gazdálajstrom közzemlére tételéről tértivevényel értesíti. A tértivevényel értesítés helyett a községi előjáróság (polgármester) a szomszédos községben (városban) lakó tulajdonosokat a lakóhelyükön történő közhírré tétel útján is értesítheti a gazdálajstrom közzemlére tételéről.

2. § (1) Ha a mezőgazdasági ingatlanon, vagy annak egy részén nem a tulajdonos, hanem haszonbérlet gazdálkodik, a tulajdonos a gazdálajstrom közzemlére tételének napjától számított 15 napon belül köteles bejelenteni a községi előjáróságnak (polgármesternél) a haszonbérlet nevét, lakóhelyét és — lehetőleg kataszteri helyrajzi szám szerint megjelölve — a mezőgazdasági ingatlanok a részét, amely haszonbérletbe van adva. E bejelentések alapján a községi előjáróság (polgármester) a gazdálajstrom adatait kiegészíti és helyesbíti. Ha a tulajdonos a bejelentést elmulasztja, a haszonbérletadó szántóterületre megállapított beszolgáltatási köteleesség mindaddig öt terheli, amíg a haszonbérlet személyét és beszolgáltatási köteleességét meg nem állapították.

(2) A részben művelésre kiadott, továbbá munkajárandóságként (illetmény-, szerződményföld) és egyéb címen megművelésre vagy használatra átengedett szántóterületre megállapított beszolgáltatási köteleességét másra átrúni nem szabad, az minden esetben a tulajdonos, vagy ha a szántóterület haszonbérletbe van adva, a haszonbérlet terheli.

3. § (1) Ha ugyanaz a gazdálkodó több község (város) határában fekvő, külön-külön önálló gazdaságnak nem tekinthető mezőgazdasági ingatlanokon gazdálkodik, kérheti, hogy beszolgáltatási köteleességét a községek (városok) közül az általa megjelölt községben (városban) összesítve állapítsák meg. Ha a gazdálkodó ilyen kérelmet terjeszt elő, a gazdálajstrom reá vonatkozó adatait a községi előjáróság (polgármester) megküldi annak a községnek (városnak), amelyet a gazdálkodó kérelmében megjelölt. A gazdálkodót a gazdálajstromból csak akkor lehet törölni, ha az általa megjelölt község (város) előjáróságnak (polgármesternél) értesítése az ottani lajstrombavételről megérkezett.

(2) Ha ugyanannak a gazdálkodónak több önálló gazdasága van és azok egy vármegye területén fekszenek, a közellátásügyi kormánybiztostól, egyébként pedig a közellátásügyi miniszterrel az 1943. évi május hó 31. napjáig kérheti, hogy az egyik gazdaságát terhelő beszolgáltatási köteleesség egy részét a másik gazdaságára átrújják. A beszolgáltatási köteleességét a nyilvántartó hatóság (5. §) a közellátási kormánybiztos, illetőleg a közellátásügyi miniszter engedélyének megfelelően módosítja.

4. § (1) A gazdálkodó a gazdálajstrom közzemlértételek utolsó napjától számított 15 napon belül a reá vonatkozó adatok kiigazítása végett a községi előjáróságnál (polgármesternél) szóban, vagy írásban felszólamlással élhet. A határozat kézhezvételétől számított 15 napon belül a közellátási kormánybiztostól lehet helyesbítést kérni. A helyesbítés iránti kérelmet írásban a községi előjáróságnál (polgármesternél) kell benyújtani. A kérelem tárgyában a közellátási kormánybiztos végérvényesen dönt.

(2) A felszólamlás és a helyesbítés iránti kérelem illetékmentes.

A gazdakönyv.

5. § (1) Minden gazdálkodó — önálló gazdaság — számára gazdakönyvet kell kiállítani. A gazdakönyv a gazdaság adatainak, a beszolgáltatási köteleesség mértékének és a teljesített beszolgáltatásnak a feljegyzésére, továbbá a vámörlési jogosultság megállapítására is szolgál.

(2) A gazdakönyvet azoknak a gazdálkodóknak a részére, akik 100 kataszteri holdnál nagyobb szántóterületen gazdálkodnak, az illetékes közellátási felügyelőség, a többi gazdálkodók részére pedig az a községi előjáróság (polgármester) állítja ki, amely beszolgáltatási köteleességük mértékét megállapította (a továbbiakban: nyilvántartó hatóság).

(3) Az a szántóterülettel rendelkező gazdálkodó, aki az 1943. évi május hó 31. napjáig gazdakönyvet nem kapott, az illetékes nyilvántartó hatóságtól köteles gazdakönyv kiállítását kérni.

(4) A gazdálajstrom adatait a gazdakönyvbe minden esetben a nyilvántartó hatóság írja be. Ezeket az adatokat a 100 kataszteri holdnál nagyobb szántóterületen gazdálkodókra vonatkozóan a községi előjáróság (polgármester) a 4. § (1) bekezdésében említett felszólamlási határidő lejártá utáni napon felterjeszti az illetékes közellátási felügyelőséghez.

(5) A gazdálkodó esaládtajainak és alkalmazottainak létszámára, vetésterületeire és az állatállományára vonatkozó adatokat, ha szántóterület 100 kataszteri holdnál kisebb, a gazdálkodó szóbeli bevallása alapján a nyilvántartó hatóság jegyzi be a gazdakönyvbe. A 100 kataszteri holdnál nagyobb szántóterületen gazdálkodó maga köteles ezeket az adatokat bejegyezni és a gazdakönyvet a nyilvántartó hatóság által megállapított határidőig annak bemutatni. A hatóság az adatok helyességét — szükség esetén a helyszínen is — ellenőrzi és a bemutatás megtörténte peesétjével igazolja. Ha a gazdálkodó az említett határidőig az adatokkal kitöltött gazdakönyvet nem mutatja be, a hatóság ezeket az adatokat a helyszínen állapítja meg és jegyzi be a gazdakönyvbe.

(6) A gazdakönyvnek a beszolgáltatási köteleesség teljesítésére vonatkozó rovatait csak a beszolgáltatott termék vagy termék vásárlására hatóságilag feljogosított és igazolt személy töltheti ki.

(7) A gazdakönyvbe bejegyzett bármely adatot csak a nyilvántartó hatóság változtathat meg.

(8) Ha a gazdakönyv elvesz, a nyilvántartó hatóságtól másolat kiállítását kell kérni. A gazdakönyvmásolatot a gazdálajstrom adatait alapján kell kiállítani. A gazdakönyvmásolatot 20 pengő kiállítási díj jár. A községi előjáróság (polgármester) a gazdakönyvmásolatot csak annak adhatja ki, aki igazolja, hogy a kiállítási díjat a 100.552. számú „Közell. Min.: Nyomatványok árának megterítése bevételei számla Budapest” elnevezésű postatakarékpénztári esekklapon befizette.

A gazdalap.

6. § (1) A nyilvántartó hatóság minden gazdálkodóról — önálló gazdaságról — gazdalapot vezet. A gazdalap tartalmazza a gazdálajstrom adatait és azoknak esetleges változásait, a gazdakönyvnek a gazdálkodó esaládtajaira, alkalmazottaira, vetésterületeire és állatállományára vonatkozó adatait, továbbá a beszolgáltatott termények és termékek mennyiségét és azok bűzaegység számát.

(2) A gazdálkodó által beszolgáltatott termények és termékek mennyiségét és bűzaegység számát a nyilvántartó hatóság a hozzá beérkező vételi jegy-másolatok (7. §) alapján tartja nyilván a gazdalapon.

Beszolgáltatás.

7. § (1) A beszolgáltatási köteleesség teljesítéséről azokat a 100.800/1943. K. M. számú rendelet I—III. mellékletében felsorolt terményeket és termékeket kell beszámítani, amelyeket a gazdálkodó a közellátásügyi miniszter által megállapított időben és módon hatóságilag feljogosított és igazolt vevőnek vételi jegy ellenében hatósági áron elad és átad. Az egyes termények és termékek beszolgáltatásának idejét és módját, továbbá a vásárlásra jogosítottak nevét (céget) és telephelyét a közellátási kormánybiztos teszi közhírré.

(2) A vásárlásra jogosított vevő köteles a megvételre felajánlott terményt (terméket) hatósági áron, a közellátásügyi miniszter által áruemelenként szabályozandó módon megvásárolni, a gazdálkodó számára vételi jegyet kiállítani, a vásárlást a gazdakönyvbe bejegyezni és aláírásával igazolni, a vételi jegy másolatát pedig a nyilvántartó hatóságnak (5. §) megküldeni.

(3) A vételi jegy fel kell tüntetni a megvásárolt termény vagy termék nemét, minőségét és tisztaságát, az eladó nevét, gazdakönyvének számát és a vevő nevét (céget). A beszolgáltatási köteleesség teljesítésének nyilvántartásánál a vételi jegyben feltüntetett minőséget és tisztaságot kell alapul venni. Ettől eltérő minőséget vagy tisztaságot csak akkor lehet figyelembe venni, ha azt a gazdálkodó az üzleti szokásoknak és a vonatkozó

hatósági rendelkezéseknek megfelelően vett mintával igazolja.

(4) A gazdálkodó köteles a vételi jegyeket megőrizni és felhívásra a nyilvántartó hatóságnak bemutatni.

A beszolgáltatási köteleesség teljesítésébe beszámítható szolgáltatások.

8. § (1) A kenyérgabonából kiadott arató- és eséplőrészlet a kenyérgabonabeszolgáltatási köteleesség teljesítésébe be kell számítani, de csak abban az esetben, ha a gazdálkodó szántóterülete a 20 kataszteri holdat meghaladja és a gazdálkodó a munkaszereződést az 1943. évi június hó 15-ig a nyilvántartó hatóságnak bemutatja.

(2) A szerződéses mezőgazdasági idénymunkásoknak (sommásoknak) kimerít, munkavállalónként és havonként legfeljebb 2, az egész idényben azonban munkavállalónként összesen legfeljebb 10 métermázsza kenyérgabonát a kenyérgabonabeszolgáltatási köteleesség teljesítésébe be kell számítani, de csak abban az esetben, ha a munkavállaló a gazdaságban előforduló munkáknak az egész 1943. évi idényben való elvégzésére vállalkozik és a gazdálkodó a munkaszereződést az 1943. évi június hó 15-ig a nyilvántartó hatóságnak bemutatja.

(3) A természetbeni munkajárandóság címén kiadott kenyérgabona az 1—2. bekezdésben megállapított feltételek mellett is csak akkor számítható be a beszolgáltatási köteleesség teljesítésébe, ha a gazdálkodó igazolja, hogy a munkavállalónak természetben kiadott kenyérgabona mennyiségét és a kiadás időpontját a munkavállaló állandó lakóhelye szerint illetékes községi előjáróságnak (polgármesternél) bejelentette.

(4) A mezőgazdasági munkavállalónak az 1—2. bekezdésben említett munkajárandóság címén kiadott kenyérgabona mennyiségét és a kiadás napját a gazdálkodó köteles a munkavállaló munkásigazolványába (1898. évi II. t. c. I. §) bejegyezni.

(5) Aki az 1943. évben kenyérgabonajárandóságért aratói, eséplési munkák vagy a gazdaságban előforduló idénymunkák elvégzésére vállalkozik, köteles az 1943. évi június hó 30-ig munkásigazolványát az állandó lakóhelye szerint illetékes községi előjáróságnál (polgármesternél) bemutatni. A községi előjáróság (polgármester) a bemutatott munkásigazolványokról nyilvántartást vezet, azokra ráírja a nyilvántartási számot, a munkavállaló lakóhelyét és az igazolványokat peesétjével látja el. A lepecsételt munkásigazolvány az 1. és 2. bekezdésben említett kenyérgabona megszerzésére és a vámörlési jogosultság megállapítására is szolgál.

(6) Az éves gazdasági eselések részére (konvencióban) kimerít kenyérgabonát a beszolgáltatási köteleesség teljesítésébe nem lehet beszámítani. Az a gazdálkodó azonban, aki szántóterületének minden 20 kat. holdjára legalább egy éreszkonvenció gazdasági eselédet alkalmaz, a közellátási kormánybiztostól kérheti annyi kenyérgabonának a kenyérgabonabeszolgáltatási köteleesség teljesítésébe való beszámítását, amennyit a fenti arányt meghaladó létszámú gazdasági eselédeknek — egy egész konvencióra legfeljebb 12 métermázsát számítva — kiszolgáltattott. Ha az említett létszám fölötti gazdasági eselédet alkalmazása a gazdaság szülő, kert- vagy erdőterületének művelése érdekében szükséges, a beszámításra vonatkozó engedély kiadásakor kötelezni kell a gazdálkodót arra, hogy a közellátásügyi miniszter által megállapított mértékben bort, vagy kertészeti terméket, illetőleg fát szolgáltatson be.

9. § (1) A haszonbérlet által a haszonbérbeadónak természetben kiadott termények és termékek közül csak a kenyérgabona és a zsir (hízott sertés) számítható be a beszolgáltatási köteleesség teljesítésébe, de csak akkor a haszonbérletben, amennyit a haszonbérbeadó és a háztartásához tartozókat a finomliszt- és kenyérgygyre, továbbá a zsirgygyre jogosultak fejadagja szerint egy évre megilleti. A közellátásügyi miniszter külön állapítja meg, hogy a finomliszt és kenyérgygyre szerint járó liszt és kenyérfejadagot mekkora kenyérgabonamennyiséggel kell egyenlőnek tekinteni.

(2) Az előző bekezdésben meghatározott kenyérgabona és zsir (hízott sertés) csak akkor számítható be a beszolgáltatási köteleesség teljesítésébe, ha a haszonbérlet igazolja, hogy a haszonbérbeadó a lakóhelye szerint illetékes községi előjáróságnál (polgármesternél) az öt és a háztartásához tartozókat megillető finomliszt- és kenyérgygyre-jogosultságról az 1943. évi augusztus hó 1. és 1944. évi július hó 31. napja közötti időre, illetőleg a zsirgygyre-jogosultságról a zsir (sertés) átvételét követő hónap elsőjéről számított egy évre lemondott. A lemondásról a községi előjáróság (polgármester) igazolást ad. Az igazolást a haszonbérbeadó a haszonbérletnek köteles megküldeni, aki azt nyilvántartó hatóságnak bemutatja.

(3) Ha a haszonbérlet a haszonbérbeadónak sertést szolgáltat, beszolgáltatási köteleességének teljesítésébe ezen a címen — az (1) bekezdésben említett mértékig — annyi bűzaegységet lehet beszámítani, amennyivel a 100.800/1943. K. M. számú rendelet II. melléklete szerint a megfelelő súlyú sertés a zsirbeszolgáltatási köteleesség teljesítésébe beszámítható.

(4) Ha a haszonbérbeadó maga is beszolgáltatásra köteles, a haszonbérlet beszolgáltatási köteleességének teljesítésébe a haszonbérlet fejében kiszolgáltattott kenyérgabonát és zsirt (sertést) beszámítani nem lehet.

10. § Ha a gazdálkodó a közellátási kormánybiztos engedélyével kenyérgabona helyett kukoricát vagy árpat is beszolgáltathat, a 8. és 9. §-ban említett természetben

Járndóságokat akkor is a kenyérgabonabeszolgáltatási kötelesség teljesítésébe kell beszámítani, ha azokat a gazdálkodó kenyérgabona helyett kukoricában vagy árpa-ban adta ki.

11. § (1) A 100.800/1943. K. M. számú rendelet I. mellékletében felsorolt terményekre (a továbbiakban: kenyérgabonára) és a II. mellékletben felsorolt terményekre és termékekre (a továbbiakban: zsirra) vonatkozó beszállítási kötelesség teljesítésébe fűszerpaprika, vörshagyma vagy fokhagyma beszállítását is be lehet számítani annál a gazdálkodónál, aki az 1943. évben szántóterületének több mint a felét termel és igazolja, hogy ugyanezeket a terményeket a megelőző három év valamelyikében hasonló mértékben termelte.

(2) A beszállítási kötelesség teljesítésébe a 100.800/1943. K. M. számú rendelet I.-III. mellékletében fel nem sorolt terményeket is be lehet számítani annál a gazdálkodónál, aki az 1943. évben ilyen terményeket szántóterületének több mint a felét termel és igazolja, hogy ugyanilyen terményeket a megelőző három év valamelyikében hasonló mértékben termelt. A beszámítás engedélyezését az 1943. évi június hó 30. napjáig a közellátási kormánybiztostól kell kérni. A beszámítási engedély megadása esetén meg kell határozni, hogy a termény kenyérgabonára vagy zsirra vagy pedig a 100.800/1943. K. M. számú rendelet III. mellékletében felsorolt (a továbbiakban: szabadválasztású) terményekre és termékekre vonatkozó beszállítási kötelesség teljesítésébe számít-e be. Az engedélyben kötelezni kell a gazdálkodót arra, hogy a terményből meghatározott mennyiséget a közellátás céljára szolgáltatson be.

(3) Ha a gazdálkodó az 1943. évben termelési vagy bizományosi szerződés alapján termel a 100.800/1943. K. M. számú rendelet I.-III. mellékletében fel nem sorolt terményt, az 1943. évi június hó 30. napjáig a közellátásügyi miniszertől kérheti, hogy a termelési vagy bizományi szerződéssel lekötött szántóterület a beszállítási kötelesség teljesítésébe beszámítassék. Az engedély megszerzése céljából a gazdálkodó igazolni köteles, hogy ugyanilyen terményt az előző három év valamelyikében ugyanakkora szántóterületen termelt és a termelési szerződések nyilvántartása tárgyában kiadott 380/1943. M. E. számú rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi január hó 24-i 19. számában) rendelkezéseinek eleget tett. Az engedély alapján a nyilvántartó hatóság a szerződésben lekötött szántóterület minden kataszteri holdja után 500 búzaegységet számít be a szabadválasztású terményekre és termékekre vonatkozó beszállítási kötelességbe.

(4) A mosonmagyaróvári m. kir. Növénytermesztési és Növénynevelési Kísérleti Intézet által ellenőrzött nemisített vetőmagot előállító, valamint a m. kir. Növénytermelési Hivatal részére szerződés alapján nemisített vetőmagvak termesztésével vagy utántermesztésével foglalkozó gazdaságoknak az általuk termelt és igazoltan vetési célra eladott vetőmagvakat a 100.800/1943. K. M. számú rendeletben megállapított búzaegységeknek 10%-kal magasabb búzaegységgel kell a beszállítási kötelesség teljesítésébe beszámítani.

(5) Az egyezményes menésekben lévő kancák tartása eminnél a gazdálkodónak a szabadválasztású terményekre és termékekre vonatkozó beszállítási kötelességébe évenként és kancánként 800 búzaegységet kell beszámítani.

(6) Az államnak vagy állami akciók részére tenyésztési célra eladott méneket darabonként 2000 búzaegységgel, a kancákat pedig darabonként 1500 búzaegységgel kell a szabadválasztású terményekre és termékekre vonatkozó beszállítási kötelességbe beszámítani. Az egyezményes menesekből eladott méneket és kancákat azonban beszámítani nem lehet.

(7) A honvédség céljaira szükséges lovak beszerzésére felállított bizottságok által vásárolt pótlókat (remonta) 1000 búzaegységgel kell a gazdálkodó szabadválasztású terményekre és termékekre vonatkozó beszállítási kötelességébe beszámítani, de csak abban az esetben, ha a gazdálkodó saját tenyésztésű lovat adott el.

A gazdalapon nyilvántartott beszállítási kötelesség mérséklése.

12. § (1) A gazdálkodó háztartásában élő minden 1931-ben vagy később született gyermek után, ha a gazdálkodó egész szántóterületének kataszteri tiszta jövedelme nem több 100 aranykoronánál, a kenyérgabonabeszolgáltatási kötelességet a következőképpen kell csökkenteni:

H a szántóterület összes kataszteri tiszta jövedelme	Akkor a kenyérgabonabeszolgáltatási kötelesség csökkentendő: minden gyermek után
legfeljebb 10 aranykorona	100 búzaegységgel
10-20 aranykoronáig terjed	90
20-30	80
30-40	70
40-50	60
50-60	50
60-70	40
70-80	30
80-90	20
90-100	10

(2) Ha a gazdálkodó vagy a gazdaságában állandóan foglalkoztatott családtagja hadbavonult és a gazdálkodó

összes szántóterületének kataszteri tiszta jövedelme legfeljebb 100 aranykorona, az 1943. évi július hó 1. napja után katonai szolgálatban eltöltött minden hónapra a kenyérgabona- és zsiradékbeszolgáltatási kötelességet 10-10 búzaegységgel, a szabadválasztású terményekre és termékekre vonatkozó beszállítási kötelességet pedig 30 búzaegységgel kell csökkenteni. Ez a rendelkezés nem alkalmazható a honvédség tényleges állományú tagjaira.

(3) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezést a nyilvántartó hatóság a gazdakönyv kiállításakor hivatalból hajtja végre. Ha a gazdálkodó háztartásában élő gyermekek száma a gazdakönyv kiállítása után növekszik, a beszállítási kötelességet a gazdálkodó bejelentése és igazolása alapján utólag kell mérsékelni. A (2) bekezdés szerinti mérséklést pedig a gazdálkodó bejelentése és igazolása alapján a gazdalap lezárása alkalmával kell számításba venni.

13. § (1) Ha a szántóföldi termésében elemi csapás által okozott kár mérvét a pénzügyigazgatóság megállapította, a gazdálkodónak a kárt szenvedett földrészletre megállapított beszállítási kötelességét a következőképpen kell mérsékelni: ha a pénzügyigazgatóság a kárt szenvedett földrészletre a kárfelvételi eljárás során egyenlegre kárt állapított meg, a kárt szenvedett szántóföldrészletre eső beszállítási kötelességet 50%-kal, ha kétféle kárt állapított meg, 75%-kal kell mérsékelni, ha pedig háromnegyedre vagy teljes kárt állapított meg, törölni kell.

(2) Elemi kár, vagy állatellátás esetén, ha a kármegállapítás nem tartozik a pénzügyigazgatóság hatáskörébe, a kárt szenvedett gazdálkodó a nyilvántartó hatóságtól kérheti beszállítási kötelességének mérséklését. Ha az elpusztult termény vagy állat biztosítva volt, a beszállítási kötelességet azoknak a terményeknek (állatoknak) megfelelő búzaegység 60%-ával kell mérsékelni, amelyek után a biztosító kártérítést fizetett. Ha az elpusztult termény (állat) nem volt biztosítva, a beszállítási kötelesség mérséklését a nyilvántartó hatóság állapítja meg, de csak abban az esetben, ha a károsult ellen a károsítottal kapcsolatban szándékos vagy súlyos gondatlanság miatt büntető eljárás nem indult.

(3) Ha az előző bekezdésben említett kár a kenyérgabonát érte, a kenyérgabonabeszolgáltatási kötelességet, ha a kár a 100.800/1943. K. M. számú rendelet II. mellékletében felsorolt terményt vagy terméket érte, a zsirbeszállítási kötelességet, ha pedig a kár az említett rendelet III. mellékletében felsorolt terményt vagy terméket érte, a szabadválasztású terményekre és termékekre vonatkozó beszállítási kötelességet kell mérsékelni.

14. § Ahol az 1894. évi XII. t. c. alapján a nyomásos gazdálkodás a rendelet hatálybalépésekor ténylegesen fennáll, a községi előjáróság (polgármester) kérheti a közellátási kormánybiztostól a rendelet szerint megállapított beszállítási kötelesség mérséklését.

A gazdalapon nyilvántartott beszállítási kötelesség emelése.

15. § (1) Ha a gazdálkodó gazdasági szükségletére a közellátásügyi miniszter az általa megbízott szerv útján a 100.800/1943. K. M. számú rendelet I.-III. mellékletében felsorolt terményt vagy terméket utal ki, beszállítási kötelességének mértékét a kiutalt termény (termék) mennyiségének megfelelő búzaegységgel kell növelni. A kiutalás alapján a kiszolgáltatott termény (termék) mennyiségét be kell jegyezni a gazdakönyvbe és a kiszolgáltatott termény (termék) mennyiségéről a gazdálkodó nyilvántartó hatóságot értesíteni kell. Ha a kiutalt termény kenyérgabona, a kenyérgabonabeszolgáltatási kötelességet, ha a 100.800/1943. K. M. számú rendelet II. mellékletében felsorolt terményt vagy terméket, a zsirbeszállítási kötelességet, egyébként pedig a szabadválasztású beszállítási kötelességet kell a megfelelő számú búzaegységgel növelni.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezések nem vonatkoznak a vámórlésből származó korpára, szerződés alapján termelt olajosmagvak után a gazdálkodót megillető olajpogácsára, továbbá a cukorgyárnak vagy szeszgyárnak eladott cukorrépa után a gazdálkodót megillető cukorgyári, illetőleg szeszgyári répaszeletről és melástról.

Gazdaságok egymásközi forgalma.

16. § (1) A gazdaságok által egymásnak eladott, illetőleg egymástól vásárolt termények és termékek csak akkor számíthatók be az eladó beszállítási kötelességének teljesítésébe, illetőleg csak akkor növelik a vevő beszállítási kötelességét, ha az adás-vétel a közellátási kormánybiztos által kiállított vásárlási engedély alapján történik. Vásárlási engedélyeket a közellátási kormánybiztos csak a 100.800/1943. K. M. számú rendelet mellékleteiben felsorolt állatokra és abrakterményekre adhat ki.

(2) A vásárlási engedély másolatát a gazdálkodó nyilvántartó hatóságának kell megküldeni. A nyilvántartó hatóság az engedélyezett termény vagy állat mennyiségét és búzaegység számát a gazdalapon feljegyzi.

(3) A vevő köteles az engedélyt az eladónak átadni és a termény (állat) megvásárlását az eladó gazdakönyvé-

ben aláírásával igazolni. Az eladó az átvett vásárlási engedély alapján nyilvántartó hatóságánál igényelheti az eladott terménynek (állatnak) beszállítási kötelességébe való beszámítását, de csak akkor, ha a vásárlási engedély kiállítását és a nyilvántartó hatóságnál történő bemutatását között legfeljebb 45 nap telt el. A nyilvántartó hatóság a bemutatás napját és a beszámítás megtörténtét a vásárlási engedélyen pecsétjével igazolja. Ha a vásárlási engedély alapján az említett határidőn belül nem jött létre vásárlás, az engedélyt vissza kell adni a nyilvántartó hatóságnak, amely a gazdalapon a bejegyzést törli.

A beszállítási kötelesség teljesítésének ellenőrzése; jutalom és rendbüntetés.

17. § (1) A nyilvántartó hatóság a közellátásügyi miniszter által megállapítandó időpontban a gazdalapon vezetett feljegyzéseket lezárja, azokat a gazdakönyv feljegyzéseivel, a beküldött vételi jegymásolatokat pedig a gazdálkodó birtokában lévő vételi jegyekkel egyeztetni és megállapítja, hogy a gazdálkodó beszállítási kötelességének eleget tett-e. Ha az említett adatok nem egyeznek egymással, a nyilvántartó hatóság a való tényállás megállapítása céljából a közellátásügyi miniszter által meghatározott módon eljárást indít.

(2) Az elszámolás során külön-külön kell megállapítani, hogy a gazdálkodó a kenyérgabonára, a zsirra és a szabadválasztású terményekre és termékekre vonatkozó beszállítási kötelességének mennyiben tett eleget. A kenyérgabona beszállításánál mutatózó hiányt a zsir, vagy a szabadválasztású termények és termékek beszállításánál mutatózó többlettel, a zsirbeszállításánál mutatózó hiányt a kenyérgabona vagy a szabadválasztású termények és termékek beszállításánál mutatózó többlettel kiegyenlíteni nem szabad. Ha azonban a kenyérgabona- vagy a zsirbeszállításánál, vagy mindkettőnél többlet mutatkozik, azt be kell számítani a szabadválasztású terményekre és termékekre vonatkozó beszállítási kötelesség teljesítésébe.

(3) A nyilvántartó hatóság a gazdalap és a gazdakönyv feljegyzéseit lezárja és az elszámolás eredményét mind a kettőre — pecsétjével hitelesítve — rávezeti.

(4) Azt a gazdálkodót, aki mindhárom irányú beszállítási kötelességének eleget tett, az éven felülmeg teljesített többletbeszállítás minden 100 búzaegysége után az elszámolás időpontjában métermázsánként érvényes hatóság bűzár egyharmadának megfelelő összegű jutalomban kell részesíteni. A jutalom kifizetéséről a közellátásügyi miniszter rendelkezik.

(5) Azt a gazdálkodót, aki akár a kenyérgabonára, akár a zsirra, akár a szabadválasztású terményekre és termékekre vonatkozó beszállítási kötelességének nem tett eleget, — meghallgatása után — rendbüntetés címén pénzbírság fizetésére kötelezni. A pénzbírság összege a beszállítási kötelesség teljesítéséből hiányzó minden 100 búzaegység után az elszámolás idején métermázsánként érvényes hatóság bűzár háromszorosától nyolcszorosáig terjedhet. Az eljárást a közellátásügyi miniszter szabályozza.

(6) A pénzbírság közdok módjára biztosítandó és hajtandó be. Késedelmes befizetés esetén a közdokra megállapított szabályszerű késedelmi kamat fizetendő. Az elévülésre, a tévesen befizetett vagy jogellenesen beszedett összegek visszafizetésére a közdok kezelésére vonatkozó törvényes rendelkezések az irányadók. A pénzbírságot a 100.560. számú „Közell. Min.: Pénzbírság bevétel számla, Budapest” elnevezésű postatakarék pénztári csekk számlára kell befizetni.

(7) Annak a gazdálkodónak a gazdalapját, aki a (4) vagy az (5) bekezdésben foglalt rendelkezés hatálya alá esik, a nyilvántartó hatóság az elszámolástól számított 15 nap alatt felterjeszti a közellátási kormánybiztoshoz.

Vegyes, büntető és záró rendelkezések.

18. § Ha a gazdálkodó más jogszabály, vagy a közellátásügyi miniszter által jóváhagyott termelési szerződés alapján a 100.800/1943. K. M. számú rendelet I.-III. mellékletében felsorolt termény szolgáltatására van kötelezve, a kötelezettsége alól akkor sem mentesül, ha a jelen rendelet szerint megállapított beszállítási kötelességének egyébként eleget tett.

19. § E rendelet végrehajtásához szükséges nyomtatványok kinyomtatásáról és a községi előjáróságnak (polgármesternek) megküldéséről a közellátásügyi miniszter gondoskodik; a végrehajtással kapcsolatban a községeknél (városoknál) felmerülő személyi és dologi kiadásokat a m. kir. Közellátási Hivatal viseli.

20. § (1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, a 6000/1942. M. E. számú rendelet 4. §. (1) bekezdésben megállapított kihágást követi el az, aki ennek a rendeletnek a rendelkezéseit megszegi vagy kijátssza.

(2) A pénzbüntetésre, az elközbűrésre, a kihágás miatt eljáró hatóságokra a 6000/1942. M. E. számú rendelet 4. §-ának (2)-(4) bekezdésében foglalt rendelkezések az irányadók.

21. § Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

1943/II. sz.
238. lap.

A beleseti biztosításban alapul vevő javadalmazás felső és alsó határának felemelése.

A belügyminiszter 264.000. számú rendeletével folyó hó 19-től kezdődő hatállyal az egyes baleset esetére biztosítottak javadalmazása szempontjából megállapított értéktárat további intézkedésig átmeneti hatállyal 4680 pengőre emelte fel azzal, hogy ez a felemelés folyó évi január 1-től kezdve hatályos, kivéve az 1927. évi XXI. t. c. 80. §-a 1. bekezdésében említett javadalmazást, amelyre vonatkozóan az értéktár felemelése visszamenőleg 1941. december 1-től számítandó. A biztosítás szempontjából beszámítható javadalmazás alsó határát pedig ugyancsak az említett kivételes esetre vonatkozóan 1941. december 1-től kezdve a belügyminiszteri rendelet 390 pengőre emelte fel. A javadalmazásban egyáltalában nem részesülő vagy napi 2 pengőnél, havi 50 pengőnél, illetőleg évi 600 pengőnél kisebb értékű javadalmazásban részesülő tanoncok, gyakornokok és hasonló minőségű munkavállalók évi javadalmazását a baleseti biztosítás költségeinek kirovása szempontjából folyó évi január 1-től kezdve évi 600 pengővel kell számításba venni.

Márciusi búzakamatkules.

A Pénzüntézet Központ közhírré tette, hogy a búzáloglevelekben folyósított és búzaértékre szóló kölcsönök fűrésztel részleteinek befizetésénél és a búzáloglevelek kamatszövevényeinek beváltásánál folyó évi március havára átszámítási kules gyanánt 1 métermáza búza árát 30 aranypengővel kell venni.

Tejipari jogosítványok kiadása Budapesten.

A 900. M. E. számú kormányrendelet értelmében folyó hó 20-tól kezdve a székesfőváros területén a köztermékek egyszerű árusítására jogosító iparigazolványt, valamint egyéb tejipari gyakorlására az iparengedélyt a polgármester adja. Ez a rendelkezés azonban nem érinti a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszternek az iparigazolványhoz kötött tejiparok tekintetében fennálló hatáskörét.

A kisajátított erdőbirtokok visszaadása.

A hivatalos lap folyó hó 19-én 970. M. E. és 124.000. F. M. szám alatt közölte azokat a kormányrendeleteket, amelyek véglegesen rendezik a visszaesett területeken végrehajtott földbirtokrendezéssel kapcsolatos kérdéseket az erdőgazdasági ingatlanokra vonatkozóan. Az érdekelteknek ez év április 30-áig be kell jelenteniük az ingatlanokra vonatkozó részletes adatokat. A bejelentéshez szükséges nyomtatványokat a községi előjáróságoknál lehet beszerezni. Aki a bejelentést elmulasztja, az ingatlanjában nem erősíthető meg és részére nem lehet ingatlan visszajuttatni. A rendelet szerint az ingatlanjereket meg kell erősíteni az erdőbirtokossági és legeltetési társulatokat kárpótolni kell a kisajátított ingatlanokért, az erdeket községek részére biztosítani kell a fahasználati jogokat, a fennmaradó ingatlanokat pedig vissza kell adni a kisajátítást szenvedett volt tulajdonosoknak. A birtokszerveknek a birtokszervezésben való megerősítéseket, a kisajátítást szenvedett volt tulajdonosoknak pedig az ingatlan visszajuttatását kell kérelmezniük április 30-áig.

Életbeléptek az új kórházi ápolási díjak.

A kormányhatóság jóváhagyásával január 1-én a fővárosi kórházban új ápolási díjak léptek életbe. A közös körtermék ápolási költségeit napi 750 pengőre emelték. A különszobai ápolási díjak újévtől kezdve a következők: egyágyas különszobában a napi ápolási díj 15, kétágyasban 11 pengő, háromágyasban 10 pengő. A betegkísérők a következő díjakat fizetik: egy éven aluli gyermek kísérője, vagy az ápolásra szoruló anya egy éven aluli gyermeke a különszobai ápolási díj 25 százalékát, 10 éven aluli gyermek kísérője pedig a különszobai ápolási díj 75 százalékát fizeti. A Rókus kórházban a fűrdőszobás különszobákban az ápolási díj 20-22 pengő, a fülbetegosztályon 20 pengő, a hármágyas különszobában 14 pengő, a kétágyas különszobában pedig 15 pengő naponta. A Rókus-kórház különszobában a betegkísérők 8, illetve 10 pengőt fizetnek. A Szent István-kórház sebészeti osztályán az egyágyas különszobában a napi ápolási díj 17, a kétágyas különszobában 15, egyes osztályokon pedig 12-14 pengő. A Szent János-kórház tbc-osztályán a fűrdőszobás kétágyas különszobákban a napi ápolási díj 15 pengő.

A kereskedők és iparosok katonai szolgálat miatt nem vesztik el iparengedélyeiket.

A kereskedelmi miniszter a hivatalos lapban folyó hó 20-án 3300. szám alatt fontos rendeletet tett közzé. A rendelet kimondja, hogy ha az ipar vagy kereskedelem gyakorlását katonai szolgálat miatt nem kezdtek meg, vagy nem folytatják, a kiadott telepengedély, iparigazolvány, illetőleg iparengedély hatályának megszűnése szempontjából megállapított határidő a háború, vagy az országot közvetlenül fenyegető háborús veszély idején teljesített katonai szolgálat tartama alatt szünetelnek.

Ha az iparost, kereskedőt iparának, illetve kereskedésének gyakorlásában a katonai szolgálattal összefüggő körülmény, például hadifogság, eltűnés, betegség a háború után, illetve katonai szolgálatának megszűnése után is akadályozza, az elsőfokú iparhatóság a határidők szünetelésének tartamát meghosszabbíthatja. A rendelet alkalmazása szempontjából katonai szolgálaton úgy a rendes tényleges, tartaléki, vagy póttartaléki szolgálati kötelezettség alapján, mint az egyéb címen bárhol teljesített, bármilyen, akár fegyveres, akár kisértő, vagy egyéb természetű tényleges katonai, esendőrségi szolgálatot kell érteni.

Hadiigazgatási célra szolgáló felárusított postabélyegek forgalomba hozásának.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter hadiigazgatási célra március 15-én 1 filléres felárral 1 és 3 filléres, 2 filléres felárral 8, 12 és 20 filléres, 4 filléres felárral 40 filléres, 6 filléres felárral 50 filléres és 8 filléres felárral 70 filléres címletű postabélyegeket beoszt forgalomba. A bélyegek korlátlan példányszámban kerülnek árusításra.

Pénzüntézetek felszámoltatása a Pénzüntézet Központ közbenjöttével.

A Budapesti Közlöny folyó hó 23-án közölte a miniszteriumnak 260. M. E. számú és 270/1943. M. E. számú rendeleteit. A rendelet a pénzüntézeteknek a Pénzüntézet Központ közbenjöttével fogantatott önkéntes felszámolása tárgyában kiadott 919/1917. M. E., illetőleg kényszerfelszámolása tárgyában kiadott 920/1917. M. E. számú rendelet módosításáról szólnak. A két módosító rendelet szerint a pénzüntézet döntőbizottság összetétele megváltozik akként, hogy abban a bírói elem jut tal súlyra. Emellett a pénzüntézet döntőbizottság hatásköre kibővül és kiterjed mindazoknak a jogvitás kérdésekre az eldöntésére, amelyekben a Pénzüntézet Központ, mint felszámoló közvetlenül vagy közvetve érdekelt. Avégből, hogy a döntőbizottságnak módja legyen a felszámolással kapcsolatosan esetleg felmerülő jogvitákat is elintézni és ezáltal a helyzetet véglegesen rendezni, a döntőbizottsági határozat jogereje megfelelő esetekben az adós pénzüntézetre, a részvényesre, illetőleg a szövetkezeti tagokra, valamint az adós pénzüntézet valamennyi hitelezőjére egyaránt kiterjed; ezeknek az eljárás során való képviseletéről ügygondnok kirendelése útján történik gondoskodás.

A rögtönbíráskodás újabb kiterjesztése.

A kormány 1020. sz. rendeletével folyó hó 23-án kezdődő hatállyal a rögtönbíráskodást a polgári, valamint a honvéd büntetőbíráskodás körében az ország egész területére az 1941. évi 4870. M. E. számú kormányrendelet II. pontjában felsorolt büntettek felül kiterjesztette a hadműveleti területre tábori postai csomagként, vagy mint érték nélkül jelzéssel feladott küldemények, továbbá az odaírányuló katonai szállítmányok tekintetében, akár az ország területén, akár azon kívül a szállítási tartama alatt elkövetett lopás és sikkasztás büntetése, ideértve a hivatali sikkasztás büntetést is és pedig e büntetéseket kísérletére és a tettesekre, valamint a részesekre egyaránt kiterjeszkedően.

A légitámadások okozta károk jelentőségük szabályozása.

A honvédelmi miniszter 161.850. számú rendeletével utasította valamennyi város és község légitámadási paranesnokát, hogy a légitámadás okozta károkat azok számbavételé után azonnal, de legkésőbbben a légvédelem elváltától számított 12 óra belül állami táviratban jelentsék a honvédelmi miniszterium 35. osztályának „Légitámadás Budapest” címzéssel, továbbá a területileg illetékes hadtest légvédelmi paranesnokának is. A távirati kárjelentésnek tartalmaznia kell a támadás pontos idejét és lehetőséget a ledobott bombák számát, az okozott károk természetét, a halottak és sebesültek számát, valamint a károkat okozó vonatkozó egyéb fontos tudnivalókat. A távirat elküldése után három napon belül írásbeli részletesebb kárjelentést is kell küldeni a károk pontosabb leírásával és a kárt szenvedettek felsorolásával, valamint a közigyongot és a magánvagyonot ért károk értékelésével.

A papiroshulladék legmagasabb termelői ára.

A közlekedésügyi miniszter 14.900. számú rendeletével megszabta azokat a legmagasabb árakat, amelyeket a papiroshulladék vásárlására jogosult kereskedő az eladónak (nyomda, dobozgyár, könyvkötő, stb.), mint a papiroshulladék termelőjének a papiroshulladékkért fizetni köteles. Ezeket a legmagasabb árakat a következő minőségi csoportok szerint, a rendelethez csatolt kimutatás tünteti fel. A fehér, famentes papiros hulladéknak métermázsánkénti legmagasabb ára 34 pengő, a makulatúrapapiros legmagasabb ára 34, illetve 28 pengő, az újság makulatúrapapiros legmagasabb métermázsánkénti ára 25 pengő, a kioltvasott újság makulatúrapapiros 11 pengő, a szines papiroshulladék legmagasabb ára 10-12 pengő, iratok, másolópapírok ára 6-7 pengő, egyéb papiroshulladék, használt háztartási és üzleti vegyes hulladék ára 6-7 pengő, a papírszineg legmagasabb ára 3 pengő és a személtárgyai papiroshulladék métermázsánkénti legmagasabb ára 1 pengő.

Egyes állati szervek forgalmának újabb szabályozása.

Az iparügyi miniszter 11.000. számú rendeletével módosította folyó hó 24-től kezdve a múltévi 13.800. számú iparügyi miniszteri rendelet 1. §-át. A most hatályba lépő új rendelkezések a következők:

A mérsáros és a hentes, valamint állatot közfogyasztásra vagy ipari célra levágó mindenemű vállalat köteles az általa levágott szarvasmarhának, lónak és sertésnek belső elválasztási szerveit (hasnyálmirigyet, mellékvesét, ivarmirigyét, agyfűgglékét, pajzsmirigyet és mellékpajzsmirigyet), ezenfelül a szarvasmarhának a máját és az epéjét, a lónak a máját, a sertésnek a gyomrát és az epéjét, továbbá a borjúnak és a juhknak hasnyálmirigvét a Magyar Bőripari Nyersanyagbeszerző és Elosztó R.-T. részére helyi bizománya útján, a hatósági húsvizsgálat után nyomban felajánlani és átadni, feltéve, hogy a bizományos a húsvizsgálat idejében a vágóhídon, illetve a vágóhelyen tartózkodik. A felajánlott belső állati szerveket a bizományos a közlekedésügyi miniszter által megállapított árakat tartozik téríteni.

A honvédség részéről történt megrendelés céljára levágott szarvasmarha máját nem kell felajánlani, ha a megrendelő hatóság a májnak a honvédség céljára való feldolgozását kívánja. A feldolgozó iparos azonban köteles az ilyen célra levágott szarvasmarhák darabszámát és a feldolgozott májak súlyát az ipari anyaghivatal élelmiszer- és gyógyszeripari osztályának legkésőbb a feldolgozást követő hónap 5. napjáig a megrendelő hatóság igazolásával bejelenteni. Egyébként a felajánlási kötelezettség alól az ipari anyaghivatal adhat felmentést.

A belsőidő cipészszeg ára.

A közlekedésügyi miniszter 15.200. számú rendeletével folyó hó 24-től kezdve a cipészszegnek gyári előállítású árát métermázsánként a következőképpen szabta meg: A feladóállomáson átvéve 10 kg-os papírzsákba csomagolva 105 pengőben, 50 grammos papírzsákba csomagolva 150 pengőben, 100 grammos dobozokban 145 pengőben és 250 grammos dobozokban 140 pengőben, Budapestén átadva, ezekhez a legmagasabb árakhoz métermázsánként 5 pengő ártöbblet járul a budapesti állomásokon kocsiba rakva. Kiskereskedőknek vagy közvetlenül a fogyasztóknak történő eladásánál a fenti árakhoz 15% felár számítható, s amennyiben a faszeg ládában szállítatik, a legmagasabb eladási árhoz 100 kg-os ládánál 10 pengő, 50 kg-os ládánál 6 pengő csomagolási költség számítható hozzá ládánként.

A fegyvertartási és fegyverviseelési, valamint a löszerez- és robbantószer-vásárlási engedély illetéke.

A 194. számú pénzügyminiszteri rendelet kimondja, hogy a fegyvertartási és viselési engedély, valamint a löszerez, robbanóanyag és robbantószer vásárlására és tartására jogosító engedély 3 pengő kiadványilleték alá esik, amely az engedély minden megújítása alkalmából okirati bélyeggel rováendő le s ezt a bélyegeket a kiállító hatóság bélyegzőjével tartozik felülbélyegezni. Az illeték lerovása nélkül az engedélyt kiadni nem szabad.

Az Országos Magyar Lövészszövetség kötelekébe tartozó lövészszakosztályok és lövészegyesületek, továbbá a levegőegyesületek, végül a magyar eserkészmozgalom kizárólag célzó gyakorlatra használt, legfeljebb 6 mm-es kiskaliberű célzófegyvereknek tartására jogosító engedélyek illetékmentesek.

A tojás forgalmának és legmagasabb árának új szabályozása.

Folyó hó 26-án lépett hatályba a közlekedésügyi miniszternek a hivatalos lap múlt hó 24-i számában közzétett 102.100. számú rendelete a tojás forgalmának, felhasználásának és feldolgozásának újabb szabályozásáról. A rendelet értelmében tojást Budapest székesfőváros, valamint a közlekedésügyi szempontjából Nagy-Budapesthez csatolt községek és megyei városok területére csak a budapesti élelmiszer nagyvásártelre, valamint ott árusításra jogosított tojáskereskedő címre, továbbá a Magyar Élelmiszerzállító R.-T., a Szent István Tápszemlék R.-T. és a Skót Magyar Kereskedelmi R.-T. hűtőháza címre szabad szállítani. Ostromlók a saját gazdaságukban termelt tojásból Budapest és környékén lévő háztartásnak szükségletének fedezésére hetenként legfeljebb 1 kg mennyiségű friss tojást hozhatnak fel a termelés helye szerint illetékes községi előjáróság által díjmentesen kiállított igazolvány alapján. Közforgalmú közlekedési, vagy bármilyen fuvarozási vállalat, úgyszintén a posta Budapest és környéke területére szállítás céljából tojást csak akkor vehet át, ha a szállítmány a fentebb megjelölt címek egyikére van irányítva. A vendéglők, szállodák és egyéb nagyfogyasztók tojásszükségletüket csak az élelmiszer nagyvásártelen, illetőleg kijelölt tojásnagykereskedőtől szerezhetik be. A tojással való hűvelést a rendelet az egész ország területén tiltotta.

Egyidejűleg jelent meg a hivatalos lapban a 15.900. számú közlekedésügyi miniszteri rendelet, amely újonnan szabta meg folyó hó 26-tól kezdve a friss, valamint a hűtőházi és meszes, úgyszintén a repedt és ipari tyúktojás legmagasabb fogyasztói árát. Budapest és környéke kivételével, az ország egész területén a friss tyúktojás legmagasabb viszonteladói és fogyasztói ára kg-ként 380 pengő, Budapestén és környékén pedig a friss tyúktojás kg-kénti legmagasabb ára, amennyiben azt termelő, nagykereskedő vagy bizományos hozza forgalomba, eredeti ládatelében 418 pengő, kioltvasva 426 pengő és ugyanez az ára a hűtőházi tojásnak, míg a meszes tojás kg-ként 20 fillérrel, a repedt tojás kg-ként 30 fillérrel és az ipari tojás kg-ként 46 fillérrel olcsóbb. Közvetlenül fogyasztó részére kiesinyben való eladás esetén a friss osztályozatlan és főzőtojás kg-kénti legmagasabb ára 450 pengő, meszes tojásé 430 pengő, a repedt tojásé pedig 420 pengő, 10 darabon aluli darabszám szerint való eladás esetén a tojás darabonkénti fogyasztói árát a tojás súlya szerint kell a kilogrammra megállapított ár hússzal való elosztásával kiszámítani.

A harangok igénybevétele.

A 1060. M. E. számú kormányrendelet kimondja, hogy vörösréz- és vörösréz ötvözetekből (bronzból, vörösréz- és sárgaréz- ötvözetből, stb.) készült 25 cm külső átmérőnél nagyobb harangok hadi célra igénybevételek. Az igénybevett harangot átvételéig birtokosa rendelkezésére megfelelően használhatja, de köteles azt minden alkalmával egyúttal jelenlegi állapotában megőrizni és megőrizni. Az igénybevétel alól mentesek a történelmi becsű harangok, továbbá a vasúti berendezésekhez tartozó jelzőharangok. Az igénybevett harang fejében az államkincstár a háború megszűnésétől számított öt év alatt köteles a harang birtokosának a harang súlyának megfelelő mennyiségű olyan fémét kiszolgáltatni, amilyenből az igénybevett harang készült, köteles továbbá megtéríteni a harang öntésének és rendeltetési helyére szállításának költségeit. Hogy

mely napot kell a háború megszűnésének napján tekinteni, azt miniszteri rendelet fogja megállapítani.

Egyidejűen folyó hó 25-én jelent meg a hivatalos lapban az iparügyi miniszter 12.000. számú rendelete, amely kötelezi valamennyi, az ország területén lévő és a fenti rendelet hatálya alá eső harang birtokosát, illetőleg annak a templomnak vagy kápolnának lelkészét, amelyhez a harang tartozik, hogy nyolc nap alatt, vagyis március 5-ig bezárólag jelentse be az ipari anyag-hivatalnak a birtokában lévő harangok súlyát és legnagyobb külső átmérőjét, az esetleges történelmi becsű harangokat pedig külön lapon jelentse be. A harangok igénybevételét az iparügyi miniszter által megbízandó szerv fogja eszközölni, amely a harangok átvételéről jegyzőkönyvet fog felvenni és ez lesz az alapja a háború után teendő harangpótlási igénylésnek.

A postatakarékpénztári árverésen fizetendő járulékok újabb megállapítása.

A 600. számú pénzügyminiszteri rendelet folyó hó 25-től kezdve a postatakarékpénztár által tartott önkéntes állandó árverésen az árvereztető részéről a tisztavétel után fizetendő eladási járulékok kulesát 6%-ra, az időszakonként tartott aukciókon pedig az eladási járulékok kulesát 10%-ra emelte. A vevő részéről a tisztavétel után fizetendő vételi járulékok az állandó árveréseken és aukciókon egyaránt a tisztavétel után 10%-a. Az eladási és a vételi járulékok együttes összegében benne foglaltatik az árverési jegyzőkönyv után az eladott tárgy vételára alapján fizetendő ingó adásvételi szerződési illeték. Ellenben az eladott tárgy vételára alapján esetleg fizetendő fényüzési forgalmi adó, vagy rendkívüli fényüzési adót a vevő a vételi járulékok felül tartozik megfizetni. A postatakarékpénztár által tartott kényszerárverésről készült jegyzőkönyv mentes az ingó adásvételi szerződési illeték alól. Továbbá az ilyen, a közüzemközföldön-üzletágban lejárt, de a határidőre nem rendezett, ki nem váltott zálogtárgyak kényszerárverésén elért árverési vételár az általános fényüzési forgalmi adó, az általános forgalmi adó, valamint a rendkívüli fényüzési adó alól is mentes.

KÖNYVISMERTETÉS.

A gabona- és őrleménygazdálkodással kapcsolatos 1942/43. évi jogszabályok. Most hagyta el a sajtót Székács Miklós dr.-nak, az Első Budapesti Gőzmalom Rt. igazgatójának immár második évfolyamként megjelent munkája, mely a gabona- és őrleménygazdálkodással kapcsolatos 1942/43. évi jogszabályokat, vagyis a termérendeletek teljes joganyagát foglalja össze és kíséri bőszéges magyarázó jegyzetekkel, valamint számítási példákkal és adatokkal. Székács Miklós dr. könyvéhez *Marschall Ferenc* dr. volt földművelésügyi miniszter írt előszót, aki elismeréssel említi ki, hogy az immár második évfolyamában megjelent munka szerzője nem elégedett meg azzal a szűkre szabott feladattal, hogy pusztán az egyes jogszabályok szövegét tegye közzé, hanem az első évfolyamban már bevált módszeréhez híven magyarázó jegyzetekkel is ellátta a jogszabályokat, vagyis a holt betűt az eleven élet gyakorlatával igyekszik megtermékenyíteni. Így azután Székács Miklós dr. a közellátási hatóságok, a gazdák és a haszonbértek, a gabona- és lisztkereskedők, a malmok és sütőiparosok részére szánt és készült útmutatója hasznos munkatársává válik a háborús kenyérgazdálkodás valamennyi jelentős pillérének, mert hiszen a kenyérgazdálkodáshoz fűződő hadviselési érdek csak úgy érvényesülhet, ha az idevágó jogszabályokat a jogalkotó szellemében hajtják végre. A szerzőt könyve megírásánál elsősorban az a közérdekű törekvés vezette, hogy rendszeres és áttekinthető eszközt adjon a kenyérgazdálkodás jogszabályainak megismerésére és gyakorlati végrehajtására. Az útmutató bevezetésből, 3 fejezetből és függelékkel áll. A bevezetés a közellátásügyi igazgatásra, annak szerveire vonatkozó tudnivalókat közli, míg az első fejezetben a gabona- és lisztforgalom szabályozására vonatkozó rendeleteket s a megállapított gabonaárakat találjuk, a 2. fejezet az őrlelés és a 3. fejezet az őrleményértékesítésre vonatkozó rendeleteket tartalmazza. A függelékben ismerteti a szerző a könyv nyomtatása közben megjelent néhány új rendeletet, valamint a Hombárral kötendő fő- és albizományosi megállapodás szövegmintáját. Végül részletes és pontos rendeletmutató és betűrendes tárgymutató egészíti ki Székács könyvét, amely kitűnő gyakorlatias beosztásával és áttekinthetőségével talán legjobb és legkönyvebben kezelhető összefoglalása a termérendeletek bőszéges anyagának. Az egyes kézikönyvet, melynek 10 pengő a bolti ára, a Pátria könyvkereskedésben, vagy a VI., Podmaniczky-utca 37. sz. alatti kiadói hivatalban (lávbeszélőszám: 112-612) lehet megrendelni.

—r—l dr.

Beesül meg a trágyát! Tudnivalók az istállótrágya helyes kezeléséről. Szerkesztette *Mikes Ferenc* szakíró. Nyolcadrét, 25 oldal. Mezőgazdaságunk alapja a növénytermesztés, a sikeres növénytermesztés alapja pedig a jó talajművelés, amivel legszorosabban összefügg a trágyázás kérdése, az istállótrágya helyes kezelése. Ez utóbbival szemben, sajnos, még sok kívánivaló van, különösen

a kisczudák felé, akik az istállótrágya kezelésben nem járnak el a szükséges gondossággal, még kevésbé szakszerűséggel. Ezen a líányon öbajt *Mikes Ferenc* fenti című kiadványával segíteni. A kiadvány igen ügyesen szerkesztett és korszerű szemléltető képekkel, rövid magyarázó szöveggel ellátott füzet, amely alkalmas arra, hogy az istállótrágya helyes kezelésére vonatkozó kiváló propagandaanyagunk tekintessék. Az istállótrágya összetételét, keletkezését, kezelését, felhasználását szemes képek szemléltetik, a rövid magyarázó szöveg pedig világos, szabatos. Intelligens gazdák is haszonnal forgathatják, de különösen alkalmas arra, hogy ebből a kisebb műveltségű mezőgazdasági népesség szaktudását gyarapítsa. A füzet ára 1— pengő. Megrendelhető *Mikes értékkép-könyvkiadóvállalatnál*, Budapest, II., Török-u. 4.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: *Fabrieus Endre*.

A Kisalföldi Mezőgazdasági Kamara választmánya és közgazdasági szakosztálya február 16-án együttes gyűlést tartott Komáromban, *Rágha Károly* m. kir. kormányfőtanácsos, felsőházi tag, kamarai elnök elnöklésével. Az elnök ismertette az új terménybeszolgáltatási rendeletet. Közölte, hogy a közellátásügyi miniszter a rendelet végrehajtását decentralizálva óhajtja megoldani. Beszámolt arról, hogy a kamara az illetékesektől a mezőgazdasági munkásság részesítését kérte a ruha- és lábbelibeszerezési akcióban, kérték továbbá a teljes munkafegyelm biztosítását is. Majd ismertette az elnök, hogy a munkás-szervezőkészek egyelőre nagyon vontatottan indultak meg. *Hegedűs Balázs*, vitéz *Nagy Nándor* főispán, *Farkas Dénes*, *Idánky Kálmán*, *Dobi István*, *Jancsó Jenő* és *Liszky Sándor* felszólalása után *Sztránski Andor* Dénes igazgató számolt be a legutóbbi választmányi gyűlés óta kifejtett kamarai működésről, a pénzügyi helyzetről és a személyi ügyekről. Közölte, hogy a kamara 100 közszécsben udvarbejárásokat tervez ezeket már meg is kezdte. Bejelentette, hogy Budapesten hamarosan megalakul a kamara kísérletiügyi szakosztálya, a földművelésügyi minisztérium támogatásával és a legnevesebb kísérletiügyi szakemberek közreműködésével.

A Pestvármegyei Gazdasági Egyesület *Teleki József* gróf v. b. t. t. elnök elnöklésével február 19-én, a vármegyeházán igazgatóválasztmányi gyűlést tartott. *Kégl János* dr. elnök bevezető előadásában ismertette az 1943/1944. évi mezőgazdasági terménybeszolgáltatási kötelezettség szabályozásáról szóló rendeletet, kifejtve, hogy gazdaságunk gazdasági kötelezettségének tartja, hogy megfelelően kötelezettségének eleget óhajt tenni a rendeletnek, azonban kétségtelen, hogy a végrehajtási utasítás hiányosságai közérdekből újabb pótrrendelet kiadását teszik szükségessé. A tárgyhoz hozzászóltak *Gyöbrány Gyula*, *Wekerle Géza* dr. ifj., *Teleki József* gróf, *Almágy Sándor*, *Nemeskürty Kiss Sándor*, *Madarász Elmér* dr. és *Medveczky Károly* igazgatóválasztmányi tagok. Különösen hangsúlyozták, hogy a termelés folytonosságára érdekében biztosítani kell a gazdaságban a szükséges vetőmag, a gazdasági munkások, a cselédek, summások, konvenciók, cseléprészesek gabonajárandóságát és a jószág megfelelő szálas- és abraktakarmányát. A felszólalók nyomatékosan hangsúlyozták azt a kívánatukat, hogy a jövőben minden, a gazdatársadalmat érdeklő rendelet a gazdasági szükségességet rétegekkel elzetes megfontolásával lásson napvilágot. A rendelet hiányainak pótlásával küzdőképesebbé kell tenni a gazdatársadalmat, hogy a közellátás biztosítható legyen. A gyűlésen megjelent *Viczián István* dr. főispán, pestvármegyei közellátási kormánybiztos, mint a vármegyei gazdasági egyesület igazgatóválasztmányi tagja, felszólalt a beszolgáltatási rendelet kapcsán, kijelentve, hogy ez a rendelet, amely módosításokra szorult, nem végrehajthatatlan akkor, ha a társadalom erkölcsi alapon áll. Erkölcsös gazdálkodás terjedje a kötelezettséget. A nem erkölcsi alapon állókra, akik mindenáron ki akarják játszani a rendeleteket, sújtson le a kormány. Az erkölcs ad erőt a magyar nemzetnek a nehéz időkben, amikor a kormány megteszi kötelezettségét a magyar nép és a győzelem javára. Az igazgatóválasztmány elátározta, hogy a terménybeszolgáltatás tárgyában az egyesület feliratot intéz a közellátásügyi és a földművelésügyi miniszterekhez, egyidejűen átiratban közli észrevételeit a vármegye főispánjával, mint közellátási kormánybiztossal, továbbá az alispánnal, az OMGE-val és az OMK-val. A terménybeszolgáltatási rendelettel kapcsolatban foglalkozott az igazgatóválasztmány az 1943/1944. évi mezőgazdasági munkabérekkel és a munkaerő biztosításának kérdésével is. *Zsidónovits Béla* igazgató jelentést tett a miniszteri iratokról, a cselédjuttatási javaslatokról, a társaságok megkereséseiről, az üllői vármegyei faiskoláról és a folyó ügyekről. Az igazgatóválaszt-

mány köszönetét nyilvánította a gyűlésen megjelent vitéz *Endre László* dr. alispánnak, úgyis mint az egyesület alelnökének az egyesülettel szemben tanúsított erkölcsi és anyagi támogatásáért; a lovasmérkőzésekkel kapcsolatos mezőgazdasági, ipari, kulturális, szociális kiállítások megrendezéséért.

Hozzászólás az olajosmagvak szárításának és tárolásának kérdéséhez.

A „Köztelek” folyó évi 7. számában *Telbisz Imre* dr. tollából megjelent cikkkel kapcsolatban az olajosmagvak gyűjtésével megbízott Futura, valamint a termények tárolásával és szárításával foglalkozó Nostra, a következőkben ad részletesebb tájékoztatást az olajosmagvak szárítási lehetőségeinek jelenlegi állásáról.

Jelenleg a Futura és a Nostra egyes szerveinek kezelésében 51 szárítóüzem működik az ország különböző vidékein. Ekké intézmény kezelésében lévő szárítóüzemek, valamint a 670/1942. M. E. sz. rendelet alapján olajosmagvak szárítására igénybe vehető 84 ipari szárítóüzem jelyzékét és ezeknek az üzemeknek az igénybevételi módját részletesen ismerteti a Futurának a szárítóüzemekről kiadott „Tájékoztató”-ja, amely díjtalanul igényeltető akár a Futura központjánál, akár vidéki szerveitől. A meglévőknön kívül ebben az évben az új termés beállításáig további 10 Farmer-rendszerű, 5 stabil és 20 mobil Tacco-rendszerű szárítót helyeznek üzembe. A szárítókat elsősorban olajmagtároló-helyekkel kapcsolatban állítják fel, a könnyebben mozgatható Tacco-rendszerű gépeket pedig ott fogják száritásra használni, ahol arra a termés betakarítása során a legnagyobb szükség lesz.

A Futura közlése szerint szárítóüzemeknek közszécsként való felállítására nemcsak anyaggazdálkodási, hanem gazdasági okokból sem látszik keresztülvihetőnek. Eltekintve attól, hogy több ezer szárítótelep létesítésére ma nem lehet nyersanyagot elvonni a honvédség és az ipar ellátásához, fontos szempont az is, hogy a tapasztalat szerint a szárítók igénybevételére csak olyan ritkán kerül sor, ami az azkha befektetett anyag- és pénzérték jóvedelmességét — ilyen sűrű szárítóálózat létesítése esetén — nem biztosítaná. Ez az oka annak is, hogy maguk a gazdák is csak akkor építenek saját maguknak szárítóberendezéseket, ha egy-egy olyan termelési ágra rendezkedtek be, amelynél ha nem is minden évben, de mégis 10 évben legalább négy-ötösztr ki tudják használni a szárítóberendezést.

A szárítóberendezések létesítésének ez az akadálya többé-kevésbé elcsik akkor, ha a Dunatiszaki Mezőgazdasági Kamara h. igazgatójának, *Szabó Lajos* dr. „Ricinus- és napraforgómag szárító gépek” című füzetében ismertett gért készíti el a gazda, amely akkor is, ha ricinus- és napraforgómag szárítására szükséges, a kukorica vagy egyéb termény szárítására és tárolására is jól felhasználható a gazdaságban. A gazdaságok által létesített mesterséges szárítók vagy szárítógérek építési költségeinek fedezésére a földművelésügyi miniszter 253.181/1942. II. ö. o. sz. leírataiban 50% építési segélyt biztosított az illetékes mezőgazdasági kamarák útján, legfeljebb 2000 pengő erejéig.

Mivel *Telbisz Imre* dr. főleg a ricinuszszárítás miatt aggódik, megfontolandó az ország délkeleti részében különösen alkalmasnak bizonyult szárító-gepek nagy számúban való létesítése. Egy ilyen 8 m hosszú gére (erkölcsége, *Szabó Lajos* számítása szerint 2000 pengőt tesz ki, tehát a termelő az államsegély igénybevétele esetén akár két ilyen géret is építhet, ha maga is rászán 2000 pengőt az építkezésre.

Ezen a szárítógéret-típuson kívül a Futura az állami kísérleti állomások bevonásával igyekszik olyan gazdasági mesterséges szárítóberendezésekre megoldást találni, amely megfelelne egy-egy körzet olajmagtermésének szárítására és ma is hozzáférhető anyagokból volna felépíthető és üzemben tartható. Az elmúlt évben kísérletképpen már néhány ilyen szárítót üzembe is helyeztek.

A Futura közlése szerint ilyenekbe kell venni a kérdés elbírálása során továbbá azt a körülményt, hogy a növénytermesztés és a mezőgazdasági kísérleti állomások munkásságának eredményeként a most már általános termelt olajmagfajták korlátsága, valamint a korai és helyes aratást biztosító természeti módszerek kikülfatása és ismertetése is mindirakább csökkentik azokat a veszélyeket, amelyek az olajmagtermelő fajtákat a korai észak, illetve kedvezőtlen aratási időjárás folytán általában fenyegették. A termelt napraforgómag fajták közül a lovaspatonai, bélyei, a Mauthner-féle, a Futura „H” jelű, a bessarábiai, mind lényegesen korábbiak, mint azek, amelyeket eddig termeltek. A ricinus termelésnél is módjában áll a gazdának választania, hogy mezőhegyesi vagy bánykúti neme-

1943/II. sz.
238. lap.

sített tuskés ricinust kíván-e termelni, amely fajták szárazabb, meleg nyarak esetén lényegesen nagyobb termést biztosítanak, vagy előnyben részesíti-e a Mauthner-féle tuskementes fajtát, amelynek természetlaga kisebb ugyan, de beérése hűvös, nedves nyár és korai ősz esetén is, az eddigi tapasztalatok szerint, biztosítottnak látszik. Nem lehet figyelmen kívül hagyni a napraforgó és ricinus korai beérésének biztosítása érdekében kidolgozott természetési eljárásokat sem, amelyek most már huzamosabb gyakorlati tapasztalatok alapján támogatják a termelő gazdát abban, hogy a termés korai beérését és épségben való betakarítását biztosítsa. A tapasztalat azt mutatja, hogy egészen katasztrofális időjárásról eltekintve, a kedvezőtlen őszi időjárás főleg azokban a növényállományokban szolgált nagyobb károkat okozni, amelyeknél vetési, művelési, vagy betakarítási hibák, illetve tévedések fordultak elő. Az állami kísérleti intézmények vezetői által megírt termelési útmutatók minden olajmagra a Futura központjánál (V., Vigadó-utca 6.), az Olajmag Értékesítő Szövetkezethél (V., Vigadó-utca 2.), vagy a Futura bármely vidéki megbízottjánál beszerezhetők.

AZ OMGE KÖZLEMÉNYE

Az OMGE igazgatóválasztmánya, úgyszintén a GEOSZ végrehajtóbizottsága március 4-én (csütörtökön) délután 10 órakor az OMGE székháza nagytermében (Budapest, IX., Köztelek-u. 8., II. em.) tartja

I. rendes gyűlést.

Napirend:
A) Szövetségi ügyek. 1. A mult végrehajtóbizottsági gyűlés jegyzőkönyvének bemutatása és hitelesítése. 2. Két végrehajtóbizottsági tag kijelölése a mai gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére. 3. Üdvözlések és részvétnyilatkozatok. 4. Köszönő levelek. 5. A Gazdák Biztosító Szövetkezetének átirata a jégtarifabizottság ideai megállapodásairól. 6. Miniszteri leírások és válaszfelterjesztések. 7. Jelentés a mezőgazdasági helyzetéről és beszámoló az újabb mezőgazdasági és közellátási vonatkozású törvényhozási és kormányintézkedésekről. 8. Társasági leírások bemutatása. 9. Jelentés az Országos Mezőgazdasági Kiállítás előkészületeiről és a tavaszi gazdálkodás tervezetéről. 10. Folyó ügyek. Az adó- és pénzügyi bizottság jelentése. 1. A hadirokkantak és más hadigondozottak ellátásáról szóló törvény 27. §-nak végrehajtásával kapcsolatos serelemek orvoslása érdekében a földművelésügyi miniszterhez intézendő felterjesztés tárgyában. 2. A legújabb adókiegészítési körrendelettel kapcsolatban előterjesztett gazdákívánásokról és az adóbevallási gazdajelentőközpontok közreadásáról.

B) Az OMGE belügyei: 1. A mult igazgatóválasztmányi gyűlés jegyzőkönyvének bemutatása és hitelesítése. 2. Két jegyzőkönyvhitelesítő kijelölése. 3. Tagsági ügyek: a) új tagok felvétele, b) kilépő és elhunyt tagok törlése, c) hároméves tagdíjhátralékok peresítése. 4. Az egyesületi tanács előterjesztései: a) jelentés az alapszabálymódosítás hatósági láttaozásáról, b) képviseletek és kiküldetések, c) személyi ügyek, d) adományok iránt való kérelmek. 5. Folyó ügyek.

Somssich László gróf s. k. elnök.

Figyelmeztetés! Az OMGE alapszabályainak 42. §-a értelmében az igazgatóválasztmányi tagok a gyűléseken megjelenni, vagy elmaradásukat előzetesen bejelenteni, illetve kimenteni kötelesek. Arra az igazgatóválasztmányi tagra nézve, aki egymásután négy ízben kimentés nélkül távol maradt az igazgatóválasztmányi gyűlésekről, az egyesületi tanács a legközelebbi közgyűlésen javaslatot tehet az illetőnek az igazgatóválasztmányi tagok sorából való törlése és helyének választás útján az eredeti megbízatás hátralévő tartamára leendő be-töltése iránt.

Az alapszabályok 7. §-ának b) pontja értelmében az igazgatóválasztmányi gyűléseken való megjelenési jog nemcsak az igazgatóválasztmány tagjait, hanem az összes OMGE tagokat megilleti, szavazati joguk azonban csak az igazgatóválasztmányi tagoknak van.

VEGYESEK.

Somssich László gróf fogadalmátétele. Lapunkban már megemlékeztünk arról, hogy a Magyar Nemzeti Bank legutóbb tartott közgyűlésén ismét Somssich László gróf m. kir. titkos tanácsost, felsőházi tagot, az OMGE elnökét választotta meg alelnökévé. Amint a hivatalos lap folyó hó 25-i száma közli, a kormányzó a m. kir. pénzügyminiszter előterjesztésére Somssich László gróftól ebben az állásban megerősítette. Somssich László gróf február 25-én a kormányzó úr őfőméltósága előtt Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter, Ambrózy Gyula dr., a kabinetiroda főnöke és Langsfeld Géz dr. kabinetirodai osztályfőnök közreműködésével letette az ünnepélyes fogadalmát. A fogadalmótétel után a kormányzó úr Somssich László gróftól kihallgatáson fogadta.

A felsőház új tagjai. Február 19-én tartotta a felsőház ebben az esztendőben első gyűlést, amelynek ünnepi jelentőségét adott az a körülmény, hogy ezzel az alkalommal jelentek meg első ízben a törvényhozás felsőházában a mult év végén meg-tartott választások során a főnemesi családok, a tör-

vényhatóságok, szervezetek és intézmények által megválasztott, illetve országos határozattal meg-bívtott, valamint a kormányzó által legutóbb élet-hosszú ideig kinevezett felsőházi tagok. A felsőház új tagjait Széchenyi Bertalan gróf elnök üdvözlölte, odaadó, értékes közreműködésüket kérve a felsőház törvényhozó munkájában. A felsőház tagjai sorá-ban újabban beállott változásokat Széchenyi Ber-talan gróf, a felsőház elnöke a hivatalos lap folyó hó 21-i számában tette közzé. Eszerint a felsőház új tagjai a következők: Angyal Pál, Batthyány-Strall-mann László herceg, Bauernféll Szilárd, Bende Kál-mán, Biliczky Ferenc, Boga Árpád, Boér Elek, Bónis Aladár, Csányi Károly, Csekonics Sándor gróf, Csiky Albert, Csirécsy Irén, vitéz Darányi Béla, Degenfeld-Schomburg Miksa gróf, Dekker Endre, Demjanovich Péter, Dessewffy Aurél gróf, Endre Zsigmond, Ertl János, Farkas Géza, Fellitzsch Ber-told báró, Ferenczy Gábor, Fűrjes János, Gallus Viktor, Ganyó István, Gáspár Ferenc, Gidófalvy István, Groffits Gábor, Gyarmathy Sándor, Györfly Lajos báró, Hagenmacher Henrik, Hiszpa Heinczel-mann Béla, Homonnay Tivadar, ifj. vitéz Horthy Miklós, Horváth István, Hoyos József gróf, Hunyady Imre gróf, Hye Jenő, vitéz Igmándy-Heggyessy Géza, Inczedy-Joksmán Nándor, Jakabh Oszkár, Jármay Menyhért, Kaiser György, Kállay Endre, Kállay Tamás, Kemény János báró, vitéz Keresztes-Fischer Lajos, Khuen-Héderváry Sándor gróf, Kiss Bertalan, vitéz Kiss István, Kolombán József, Kornis Gyula, Korparich Ede, vitéz Kovács Antal, Kovács Sándor, Kriesfalussy-Irabar Endre, Kukorelly György, Kuthy Géza, Láng Boldizsár báró, László Ignác, Liptay Lajos, Magassy Antal, Magda Sándor, Majthényi József báró, Markovits Kálmán, Marsoszkly Ivor, Matyasovszky-Zsolnay Tibor, vitéz Máriási Lajos, Medvigy Ferenc, Mészáros István, Mihályi Gábor, Mikecz Ödön, Mikola Sándor, Moesary Dániel, Molnár Sándor, Nagy-Iday Ferenc, Nyáry Béla, Odeselechi Károly herceg, Pallavicini György érgróf, Papp Szász Lajos, vitéz Patay Sámuel, Pastiner Iván, Pál Dénes, Pongrácz Jenő gróf, Reszely Ottó, Révay István gróf, Rudnay Gyula, Rupprecht Antal, Schell József báró, Schmidt Sándor, Séra István, Sigmond János, Sigray Antal gróf, Somssich Antal gróf, vitéz Subik Károly, Szabó-Szabonyi János Dusan, Szakács Zoltán, Szaplanczy Zoltán, Szegedi Erich, Szent Iványi Gábor, Szentpéteri Kun Béla, Sztán Sándor, Széchenyi Károly gróf, Telegi Domo-kos gróf, Telegi Ernő gróf, vitéz Thuránszky László, Uray István, Uzdóczy-Zadravec István, Vékás Jó-zsef, Vér Tibor, Wessely István báró, Wünscher Frigyes. A kézzelírt, gazdasági és társadalmi kiváló-ságok sorából a felsőházba újonnan bekerült tagok között szép számmal vannak, akik egyesületünkkel szoros kapcsolatot tartanak fenn, résztvesznek a gazdálkodási mozgalomban és méltóságok, állásuk, hivatásuk vagy közvetlen érdekeik révén az agrár táborhoz tartozandók. Az ország gazda-közönsége bizalommal és reményteljes várakozással tekint a felsőház új gazda tagjainak a törvényhozás felsőházában kifejtendő agrárpolitikai tevékeny-sége elé.

A 42 tagú gazdasági országos bizottság újonnan megválasztott tagjai. A felsőház folyó hó 19-i gyű-lésén tartott választással töltötték be a 42-es bizott-ságban megüresedett öt tagsági helyet. Az új választott tagok: Baranyay Lipót, Gulyay Tibor, vitéz Purgly Emil, Somssich László gróf és Wekerle Sándor. Somssich László gróftól, az OMGE elnökét és vitéz Purgly Emil, az OMGE alelnökét a felsőház egy-hangúlag választotta meg.

Kinevezések. A m. kir. földművelésügyi miniszter a földirtokrendezési szolgálat fogalmazási és gaz-dasági szak létszámába Szabados Mihály dr.-t a VII. fizetési osztályba ideiglenes minőségű m. kir. telepítési tanácsossá, továbbá az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet fogalmazási tiszt-viselőinek létszámába Hetényi László dr.-t OMBI fogalmazógyakornokká nevezte ki.

A szesztermelési és értékesítési szaktanács új tagjai. Az 1938. évi XXX. évi t.-e. 3. §-ába foglalt rendelkezések alapján 1938 augusztus 24-én léte-sített és 1941 szeptember 30-án újjáalakított szesztermelési és értékesítési szaktanácsba a Magyar Mezőgazdasági Szesztermelő Országos Egyesülete Rézner Tibold tag és vitéz Liptay László helyettes tag elhalálózása folytán tagként Haggyó Kovács Gyula dr. m. kir. gazdasági főtanácsos, jószág-kormányzót és helyettes tagként Horváth Gedeon báró földirtokost választotta meg.

A propaganda a mezőgazdaság szolgálatában. Az Országos Magyar Sajtókamara III. szakos-tályának mezőgazdasági és erdészeti alosztálya folyó hó 25-én a sajtókamara székházában Sényi Pál dr. elnöklésével gyűlést tartott, amelyen Kovrig János dr. miniszteri osztálytanácsos, a földművelésügyi minisztérium sajtó- és propa-gandaosztályának vezetője ismertette a propa-ganda jelentőségét a mezőgazdaság szempontjából. A gyűlést megelőzően a Magyar Filmiroda telepén bemutatták a meghívottaknak a Mező-

gazdasági Művelődési Társaság „A jó vásár” című első propaganda-filmjét, amely a kukoricaszár fokozott megbeesülését kívánja előmoz-dítani. A film bemutatja a kukoricaszár helyte-len és helyes betakarítását, eltevését, feldolgo-zását és etetését, kedves és időszerű történelbe-fűzve. A fronton induló katonák otthon hagyja-családját és míg ő a messze harctéren védi ottho-nát, az otthoniak gondos munkával gyarapítják a kis gazdaságot. A forgatókönyv szerzője Fe-hete István a gazdatiszt-író, aki ezúttal is kiváló művészetiel társította a szakszerűséget a mű-vészeti elemekkel. A bemutató közönsége örömmel állapította meg, hogy az első magyar mezőgaz-dasági kultúrfilm minden szempontból kiváló alkotás és meleg ünnepélyben részesítette Kovrig János dr.-t, mint a gondolat szerzőjét, elismeréssel adózva egyúttal a tehetséges és sikerült megoldás minden tényezőjének. A bemutató után a meghívottak a sajtókamara székházában gyűl-tek össze, ahol Kovrig János dr. érdekes elő-adásban ismertette a propaganda lényegét, fel-adatát, helyes kivitelét és utalt azokra a szem-pontokra, amelyek a mezőgazdaság fejlesztése érdekében kifejtett propaganda során szem előtt kell tartani. A nagy figyelmet és érdeklődést keltett előadás további során a közönség fogal-mat nyert arról a jelentős munkáról, amelyet a földművelésügyi minisztérium propaganda-osztálya számos téren végez. Az elmúlt év őszén megszervezett propaganda-osztály plakátok, röp-íratok, oktató táblák, előadások, a napi- és szak-sajtóban elhelyezett cikkek és a rendelkezésére álló többi eszközök igénybevétele révén máris igen jelentős eredményt ért el. A jól sikerült és nagy tetszéssel kísért előadáshoz Rákosny-Papp Gedeon szolt hozzá, megköszönve az értékes elő-adást. Hozzájárulásában részletesen foglalkozott a cukorcikortermesztés jelentőségével és az elő-adó figyelmébe ajánlotta ezt a növényújdon-ságot.

Megjelent az Adóbevallási Gazdajelentőközpont. Lapunk előző számában már jeleztük, hogy az OMGE és az Országos Mezőgazdasági Kamara ez évben is a gazdáközönség segítségére kíván lenni az adóbevallások elkészítésénél, s így az idén is adóbevallási tájékoztatót ad közre. Ez a tájéko-ztató — a mult évinél egy ívvel nagyobb terjedelemben — részletes útbaigazítást ad az adóbeval-lási mellékletek kitöltéséhez és függelékkel egy gyakorlati példát is bemutat. Felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy a rendkívül hasznos füzet előállítási költségeinek részben megtérítésével és annak megküldésével járó postai- és kezelési költsé-g fedezésére az OMGE 10.399. számú postatakarék-pénztári csekkszámlájára 1 pengő befizetni szí-veskedjék, amely összeg birtokában a tájéko-ztatót azonnal megküldjük.

Zsebnaptár a községi gazdasági előjárók részére. A Mezőgazdasági Művelődési Társaság kiadásában és Bán Dezső m. kir. gazdasági felügyelő szerkes-tésében ez évben jelent meg először a községi gazdasági előjárók zsebnaptára, amely tartalmazza mindazokat a gyakorlati adatokat és tájékoztatót, amelyekre a községi gazdasági előjáróknak szük-ségük van közérdekű tevékenységük elvégzésénél. A zsebnaptár előszavát Bárányos Károly dr. föld-művelésügyi államtitkár, a Mezőgazdasági Művel-ődési Társaság elnöke írta. Tartalmazza a napfári részen kívül a gazdasági előjárók működéséhez szükséges úrlapokat, melyek a község különféle statisztikai adatainak feljegyzésére szükségesek, valamint a gyakorlatban előforduló mezőgazdasági számlásokat, ezenkívül ismerteti a növénytermel-és, az állattenyésztés alapvető kérdéseit. A hasznos tudnivalókat kiegészíti a mezőgazdasági érdekkép-viselők címjegyzékével, valamint az 1942 decem-ber végéig esküt tett községi gazdasági előjárók névjegyzékével. A zsebnaptár könyvtári forga-lomba nem került, a földművelésügyi minisztérium közvetlenül küldte meg a gazdasági előjáróknak, csatolva hozzá a „Gazdálkodás dióhéjban” című könyvet, amelyet Gruber Ferenc dr. gazdasági akadémiai rk. tanár, Hajas József dr. v. gazdasági akadémiai asszisztens, miniszteri segédtitkár és Rákosny Imre okl. gépészmérnök, okl. gazda, v. gazda-sági akadémiai s.-tanár szerkesztették. E köny-vecske értékes tartalmával ugyancsak nagy segít-ségére válik a faluvezető gazdáknak.

Március 1-ig meg kell kötni a mezőgazdasági munkaszerződéseket. A mezőgazdasági munkák elvégzésének biztosítása tárgyában kiadott leg-utóbbi kormányrendelet szerint a mezőgazdasági munkavállalók kötelesek ez év március 1-ig leg-alább olyan időtartamú munkaszerződést kötni, mint 1942-ben. Aki ezt elmulasztja, köteles a köz-ségi előjáróságnál március 15-ig jelentkezni. Félreértések elkerülése végett illetékes helyen felhívják a figyelmet arra is, hogy a jelentke-zési kötelezettségnek az is köteles eleget tenni, aki március 1 és 15 között köt le szerződést. A földművelésügyi miniszter ezzel kapcsolatban

felkéri az összes mezőgazdasági munkaadókat, hogy a községi előjárásnál jelentsék be azoknak a munkásoknak a neveit, akik az elmúlt évben náluk dolgoztak, de az idén nem akarnak szerződni és máshová sem szerződtek le. A bejelentéssel a munkaadók megkönnyítik a le nem szerződött munkások jegyzékbevitelét, amire honvédelmi szempontból is azért van igen nagy szükség, mert csak így válik lehetővé, hogy az önként le nem szerződött munkásokat, mint munkakötelezetteket, a hatóság teljes számban igénybevegye. Végül saját érdekében figyelmezteti a földművelésügyi miniszter a mezőgazdasági munkásokat, hogy a maguk és családjuk ellátására szükséges kenyérgabonát igyekezzenek munkavállalással megkeresni, mert az idén nem lesz mód arra, hogy kenyérgabonát vásárolhassanak.

Változatlanul fennáll a gazdák olajosmagtermelési kötelezettsége. A földművelésügyi miniszter ismételt felhívja a gazdaközönség figyelmét arra, hogy az új termésbeszolgáltatási rend az ipari növények kötelező termeléséről szóló kormányrendelet nem helyezte hatályon kívül. Eszerint tehát a gazdák változatlanul kötelesek eleget tenni ipari növénytermelési kötelezettségüknek. A várható korai kitavasodásra való tekintettel az idén valószínűleg korán kerül sor az olajosmagvak, napraforgó, olajlen, ricinus, szója — elvetésére is. Siessenek tehát a gazdák az olajosnövényekre termelési szerződéseiket megkötni és vetőmagot igényelni, hogy azl idejében megkaphassák.

Már most meg kell rendelni észre a kálíműtrágyát. Azok a gazdaságok, amelyek az őszi vetésekhez szükséges kálisómenyisíget biztosítani akarják, sürgősen rendeljék meg a szükségletüket az illetékes körzetképviselőknél, vagy szövetkezeteknél. Az eddiginél nagyobb kontingenst ugyanis csak az esetben lehet biztosítani, ha a gazdák rendelkezéseiket már most feladják.

Nemesített napraforgó-fajták vetőmagjának beszerzése. Az olajosnövények kötelező termesztése következtében a napraforgótermelés jelentősége is megnövekedett és előtérbe került a fajtakérdés. Növénynemesítőink munkásságának eredményeként már bőven rendelkezünk a különböző igényeknek megfelelő magyar nemesített fajtákkal. A nemesített fajták vetőmagja ezúttal a Futura olajmagosztálya útján (Budapest, V., Vigadó-u. 6.) szerezhető be.

Tej- és vajpiaci szemle. Mint a „Marktbericht des Reichsrährstandes” jelenti, Dániában az 1942. évi tejtermelési átlag 7-2 liter, 4% zsírtartalommal. Ez megfelel 2630 liter évi termésnek. Hollandiában literenként 3-4 fillérrel emelték a termelői tejszárak árát az állami hozzájárulás terhére, úgyhogy a fogyasztói árak nem változtak. Franciaországban állandóan csökken a tejszállítás, a legutolsó héten Nagy-Párizsba csak 5 vagon vajat szállítottak, a múlt évi 10 vagonnal szemben. Az országban szaporodott a tehénpállomány, de a tej és tejtermékek nagy részét a zuppiaron értékesítik. Olaszországban a tejszövetkezetek az 1942. év folyamán a nagy szárazság ellenére az ipari tejtejt literenként 1-50 lírát tudtak kifizetni, habár a tej 1941. év májusától nem emelt hatósági ára csak 1-2 líra volt. Ennélfogva az érdeklőségek megfelelő tejszűrészt kívánnak. Romániában alig került vaj a piacra. Ez azonban nem okoz nehézséget, mert a zsírelvétel továbbra is nagyon kedvező. (T. Z.)

A földművelésügyi minisztérium márciusi rádiós gazdasági előadásai. 1-én, csütörtökön délután 5 órakor Schermann Sándor m. kir. kísérő-főadjunktus: Védekezés a gyomok ellen a vetőmag útján. 7-én, vasárnap délután 3 órakor: a) Kolbay Károly m. kir. gazd. akadémiai tanár: Gyepelentés a mai háborús viszonyok között; b) Kovács Miklós m. kir. gazdasági felügyelő: Rostos növények termelése és házi kioldozása. 11-én, csütörtökön délután 5 órakor Karmacs Bertalan m. kir. kertészeti akadémiai rk. tanár: Kertészeti időszéri tanácsadó. 14-én, vasárnap délután 3 órakor Inácsi Farkas Ferenc földbírtokos: Az Országos Mezőgazdasági Kiállításról. 18-án, csütörtökön délután 5 órakor: a) Molnár Endre m. kir. műszaki tanácsos: Mit kell tudni az artézi kutakról; b) Berzenyi-Janossits László dr. m. kir. kísérletügyi főadjunktus: Takarmánykaposzta és termesztése. 21-én, vasárnap délután 3 órakor: a) Tobak Lajos dr. miniszteri osztálytanácsos: Rétek és regelők javítása; b) Sass Gábor m. kir. gazd. akadémiai tanár: Kapásnövények művelésének eszközei. 25-én, csütörtökön délután 5 órakor: Fornády Elemér m. kir. szőlészeti-borászati főfelügyelő: Szőlészeti-borászati időszéri tanácsadó. 28-án, vasárnap délután 3 órakor Időszéri gazdasági tanácsadó.

Közgazdasági és pénzügyi hírek.

A Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T. igazgatósága Schöber Béla dr. titkos tanácsos elnöklété alatt tartott ülésében megállapította az 1942. üzletév mérlegét. A bank nyugdíjpénztára és a nyugdíjalapok céljára a lefolyt üzletév nyereségéből mérlegben belül történt 1.750.000 összegű juttatás után a mérleg a múlt évi nyereségáthozat betudásával 2.152.194-45 P nyereséggel zárul (az előző évi 1.789.521-56 P-vel szemben). A nyereség felosztására nézve az igazgatóság a március 17-re egybehívandó évi rendes közgyűlésnek azt az indítványt fogja előterjeszteni, hogy osztalékra a tavalyi 1-50 pengővel szemben részvényenként 2— pengőt (4%) azaz: 600.000 P, a rendes tartalék növelésére 350.000 P és a régi nyugdíjasok nyug- és kegydíjalapjainak dotálására 500.000 P fordíttassék, míg az igazgatósági jutalék levonása után fennmaradó 632.194-45 P az 1943. üzletév számlájára vitessék át.

NYILTTÉR.

(Ezen rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Első Békéscsabai, Miskolci és Debreceni ISTVÁNGÖZMALKOK RESZVÉNYTÁRSASÁG

Központi iroda:
Budapest, V., Harmincad-u. 6. sz.
Tel.: 180-800

Közraktárak és vetőmagtisztítás:

Miskolcon, Békéscsabán és Debrecenben. Mindegyik telepen iparvágány.

Hántolóüzem:

(Borsó, cirok, köles, stb. hántolása) Debrecenben.

Miskolci cím: ZSOLCAI-NAPU 46. TELEFON 23-83
Debreceni cím: KÁRDY FERENC JÓSEF-ÜTS. I. L. 20-40
Békéscsabai cím: RÉTHY-UTCAI TELEFON 296

Amerikai sárga fűzdugvány

Előjegyezhető 8116 1000 drb 25 pengő.
Dr. Lamm Antal erdei magvak- és cseméte vállalata
Budapest, IV., Váci-utca 79. Tel.: 384-393

Veszek utántermett takarmány-mályvamagot ipari célokra

Czéh Andor mezőgazdasági irodája

Budapest, VIII., Múzeum-körút 10. sz.

Telefon: 136-299 • Jogositott vásárló 8161

SZÍVÓGÁZMOTOROK

CSUTKA- és FA-TÜZELÉSRE

MOTOR-ÉS GÉPÉNYAR

ZOLNAY, MARTOS és HERZ

Bpest, XIV., Erzsébet királyné-útja 87.

OK
Légszívó lovaskocsin
ÚJÍTÁS!
a gumihiany idejére lenyelhető vastalpu kerekek!
Gyártó: ORENSTEIN ÉS KOPPEL
MAGYAR RESZVÉNY-TÁRSASÁG
Budapest V. Váci utca 31.

TŐZSDE és KERESKEDELEM.

A gabona- és terménypiac helyzete.

A kenyérmagpiac teljesen eseménytelen. A főtermékek közül már csak kukoricát szolgáltatnak be a Honbár-bizományosok útján. A még hátralékos mennyiségek beszállítása március első felében előreláthatóan meg-előnkül, mert mind a esőves, mind a morzsolts kukorica ára március 1-ével drágul. Egyéb terményfelekben a forgalom esekély. Ennek oka elsősorban az, hogy fölös készlet alig van. Emellett azonban az a körülmény is esőkenti a forgalmat, hogy a havonként lépéselőzelen emelkedő árendszert hatására a hónap utolsó hetében az eladások a minimumra esökkennek. Aránylagosan legelőnkőbb volt a forgalom tavaszi búkkönyben. Ebből azonnali szállításra több kocsiakomány kelt el szat-mári és kisaföldi állomásokról. A szűszősbúkköny üzlet-telen, pannombúkkönyből már semmi fölölösleg nines, Koriandermagból a termelői kínálat igen mersékelt volt. Készáru felajánlás most már csak márciusra tör-ténik, amikor a termelői ár tudvalegven 1 pengővel emelkedik métermázsánkat. A tavalyi termésű áru mi-nősége igen jó, a szállításokkal kapcsolatban kifogá-solásra egyáltalán nem kerül sor, sőt a kisaföldi szár-mazású koriandermag még a szokványminőségénél is jobb. A heremagvak közül nyers lucernát és löherét már csak egészen kis tételekben lehet a termelőktől besze-rezni. A kereslet ezzel szemben ölmazárról heremagvak iránt országszerte igen élénk. Komlós lucernából ugyan-csak Kisalföldről ajánlottak eladásra kisebb mennyi-ségi nyersárut, de felkínáltak néhány tételt e héten Hajdú megyéből és a Nyírségből is. A komlós lucernát kizárólag magtisztítótelepek vásárolták. Hántolt komlós lucernamag iránt ugyancsak élénk az érdeklődés, de a rendelkezésre álló készletek igen esekélyek. Hasonló a helyzet somkórómagban is, amelyből valamelyes ter-melői kínálat csak a Tiszavidékről jelentkezik. A fűser-magvak közül megemlíthetjük még a fehér mustár-magot, amelyből néhány dohos, hibás tétel került a piacra február utolsó hetében a hivatalosan megállapí-tottnál 20-30 pengővel olcsóbb áron. Dióban már egé-szen jelentéktelen a forgalom. A Dunántúlról semmi kí-nálat nines és csak Erdélyből ajánlanak egészen kis tételeket. Mintán a kereslet továbbra is élénk a jó he-jas áru iránt, szállár irányzat mellett feladóállomáson 5-40-5-60 pengőt fizetnek a vevők kilogrammonként a szokványárért. Tarlórépában a forgalom esekély, mert az időjárás enyhülésével a kereslet a hét folyamán ala-posan megcsappant. A Muraközéből, Zalatából, de a Nyír-ségből is kocsiakománytélékben ajánlanak fel szok-ványminőségű tarlórépát, de pillanatnyilag nines vevő a piacon. Emellett természetesen az irányzat is elnyúlt és a multhónapi 9-50 pengős egységárral szemben 9-pengőért is kínálják. A zöldségfelek közül sárgarépa-ban és karottában továbbra is élénk a kínálat és úgy a Dunántúlról, mint pestmegyei állomásokról néhány na-gyobb tétel kelt el. Az árak nagy részét változatlanok, amennyiben a feladóállomás fekvés szerint 14-14-75 pengő között törtentek a ktesek.

Március elsőjével — a közellátási minisztérium alap-rendelete értelmében — számos mezőgazdasági termény és fűszerféle legmagasabb termelői átvételi ára emel-kezik. Az 1942/43. gazdasági év elején érvényben volt és március havára esedékes árak feladóállomáson 100 kilo-grammonként a következők:

Áru	1942		1943
	augusztus	március	
Kukorica (esőves)*	13-40	17-40	
Kukorica (morzsolts)*	18-60	22-20	
Köles (mindenfajta)	32-	33-20	
Hajdina (szokvány)	36-	37-20	
Bab (fehér, szokvány, gyönyg)	59-	60-	
Bab (hosszú, lapos, fűrt)	64-	65-	
Lóbab (95% tisztaságú)	50-	51-	
Borsó (Viktória)	53-	54-	
Borsó (expressz)	45-	46-	
Borsó (homoki, mezel)	60-	61-	
Borsó (esieseri)	53-	54-	
Borsó (szeges)	46-	41-	
Lenese (kisszemű)	54-	55-	
Lenese (középszemű)	64-	65-	
Lenese (nagy szemű)	74-	75-	
Lenese (erdélyi)	74-	75-	
Pannombúkköny (96% tisztaságú)	50-	51-	
Csillagfűrt (édes)	35-	36-	
Csillagfűrt (keserű)	28-	29-	
Tavaszi búkköny (96% tisztaságú)	40-	41-	
Mák (kék)	175-	181-	
Mustármag (fehér)	160-	166-	
Mustármag (fekete)	100-	106-	
Köménymag (szokvány)	380-	392-	
Köménymag (édes)	300-	312-	
Ánizsmag (szokvány)	350-	362-	
Koriandermag (2% idegen anyag)	80-	86-	
Takarmányrépa (5% földdel)*	3-	4-20	

* Szeptemberi árak.

A kukoricának a megengedett legnagyobb víztar-talma márciusban akár esőves, akár morzsolts állapot-ban, 19 százalék. A február havi árakkal szemben egyébként a esőves és morzsoltskukorica ára 60 fillérrel emel-kezik métermázsánkat.

A külföldi terménytőzsdék árfolyamai. Chicagóban a búza májusra 142, júliusra 141, a rozs májusra 84, jú-liusra 86, a kukorica májusra 99, júliusra 100 és a zab májusra 59, júliusra 58 cent bushelenként. A winniepei gabonahatárídós piacon a búzát májusra 92, a rozsol májusra és júliusra 66, az árpat májusra és júliusra 64 és a zabot májusra és júliusra 51 centtel kötötték.

Állatpiaci szemle.

A budapesti vágómarhapiacra az elmúlt hetekben a felhozatal erősen csökkent, aminek az oka, hogy a próbaszállítások eredményeképpen rövidesen megtörténik a budapesti vágómarhaár pár filléres emelése. Ertesülésünk szerint rövidesen megkezdődik az újabb szarvasmarha felajánlási akció, az állattenyésztő egyesületek és kereskedők bekapcsolásával. A korai kitavasodás miatt újból erős kereslet indult meg a jármosok iránt. Így Szatmár megyében 220-250 P-t fizetnek 5-7 éves korú magyarokörért. Ugyancsak keresik Erdélyben a pinzgau-i és keresztzett igásokról is, 175-180 P-s áron. Nagy a kereslet az igazható bivaly iránt is, amelyért 175-180 P-t fizetnek.

A vágóborjúfelhozatal a melegebb idők beálltával kissé csökkent. A budapesti sertéspiacra továbbra is csökkent a ser felhozatal.

Külföldön a háborús gazdálkodás újabb rendszabályait az állatpiacon újabb változásokat okoztak. Így Németországban a vágóállatok tületetősének elkerülése miatt újabb rendelkezéseket hoztak. Romániában elrendelték a 80 kg-on felüli sertések nyüzását. Bulgáriában a sertésárakat a múlt évi gyenge kukoricatermésre való tekintettel újból emelni kellett. Dániában a sertésszámlálás újabb csökkenést mutat. A sertések száma 21-ről 17 millióra esett vissza. Szlovákiában újra rendezték a sertés beszolgáltatását. Mindenkinnek, akinek legalább egy hektár szántóföldje van, sajátmagát el kell látnia zsírral. A 4-6 hektárral rendelkező gazdák, ha csak 1-2 hektár kevesebb, 110 kg-os sertés beszolgáltatására vannak kötelezve. A 6-8 hektárral rendelkezők, ha csak 1-2 hektár 5 személynél több, egy hizott sertést kötelesek beszolgáltatni. Olaszországban a marhapiacokon megjelent a kínulat, a vágómarhák minősége kielégítő.

Termény- és takarmányfélék.

Gabonaművek. (A Budapesti Áru- és Értéktörzs hivatalos árjegyzése.) 1943 február 25. Az 1942. évi termései gabonaműveinek a 4100/1942. M. E. számú rendelettel megállapított termelői ára az ország bármely feladalmán, 100 kg-kint, pengőben, vasúti kocsiba vagy uszályba, vagy a malom raktárába, az eladó költségén legalább 15 tonnas tételeiben berakott árua vonatkoznak. Búza: 78 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 30-; rozs: 71 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 28-; árpa: takarmányárpa 65 kg/hl súlyú, szokványminőségű 24-50, sörárpa, legalább 65 kg/hl-súlyú, közönséges 29-; elsőrendű 30-; kiváló 31-; kopaszárpa 50-; zab: 41 kg/hl súlyú, szokványminőségű 27-; kukorica a szeptember 27-én megjelent 97,100/1942. K. M. sz. rendelet szerint vasúti kocsiba vagy uszályba rakva q-kint: csöves, tekintet nélkül a mennyiségre, legfeljebb 22% víztartalommal 16-80, szemes, legalább 15 tonnas tétel, legfeljebb 22% víztartalommal 21-60.

Különléle termények és vetőmagvak. (A Budapesti Áru- és Értéktörzs hivatalos árjegyzése.) 1943 február 25. Az 1942. évi termései különféle mezőgazdasági terményeknek a 90,000/1942. K. M. számú rendelettel megállapított legmagasabb termelői ára 100 kg-kint, pengőben a következő: köles, fehér, vörös, szürke, japán, szokványserű 33-; hajdina, 60 kg/hl-súlyú, hantolatlan, szokványserű 37-; repcemag, káposzta- vagy repárepce, szokványserű 68-; vadrepcemag, legfeljebb 5% keverékkel 52-; lenmag, olajgyártásra, szokványserű 75-; napraforgómag, fehér, szürke, csikos, szokványserű, enyhén dohos 50-; tökmag, szokványserű, enyhén dohos 65-; szójabab, szokványserű 60-; kendermag, szokványserű 120-; rostkendervetőmag, 98% tisztaságú és 85% csiraképes 150-; gomborkamag, 96%-os tisztaságú 65-; mák, legfeljebb 2% idegen anyagtartalommal 181-; mustármag, legfeljebb 2% idegen anyag tartalommal, fehér 165-; fekete 105-; köménymag, legfeljebb 2% idegenanyagtartalommal 390-; koriander, legfeljebb 2% idegenanyagtartalommal 85-; borsó, legfeljebb 2% idegenanyagtartalommal, hantolatlan, előzsiszimentes, Viktória 53-80, expressz 45-90; lencse, előzsiszimentes, legfeljebb 5% idegen anyaggal és léhaszennel, kiszemű 54-80, középszemű 64-80, nagyszemű 74-80; erdélyi lencse, természeténél fogva előzsiszimentes, bármely háromszéki és udvarhelyvármegyei feladalmán 74-80, bab, legfeljebb 2% idegenanyagtartalommal, fehér, szokvány és gyöngy 59-80, fehér hosszú és lapos, gömbölyű és hosszú fűrj és egyszínű színes 64-80; tarka, vegyes és egyéb 56-80; búkköny, 96% tisztaságú, szősós 115-; pannon 50-80, tavaszi 40-80; csillagfűrj, 96% tisztaságú, édes 35-80, keserű 28-80; és ősi takarmányborsó, 94% tisztaságú 60-80; szegeszabó, 95% tisztaságú, legfeljebb 1% arankatartalommal 230-; erdélyi löheremag, nyers, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% arankatartalommal 240-; lucernamag, nyers, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% arankatartalommal 385-; baltacimmag, hámozatlan, 90% tisztaságú, legfeljebb 2% vérfűmágtartalommal 80-; biborheremag, 95% tisztaságú 150-; fehérheremag, 94% tisztaságú, legfeljebb 2% svédheremagtartalommal 360-; komlóslucernamag, 95% tisztaságú 200-; kórshere-mag, 94% tisztaságú 340-; nyúlzapukamag, 90% tisztaságú 220-; somkórómag, fehér, 94% tisztaságú 150-; szarvakerepmag, 94% tisztaságú 260-; muharmag, 95% tisztaságú 40-; szudánifűmág, 95% tisztaságú és 80% csiraképes 70-; csibehűrmag, 96% tisztaságú és 90% csiraképes, óriás 55-; aprózsmű 50-; cirokmag, 95% tisztaságú, seprőcirok 28-; cukorcirok 40-.

Magpiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetsége magosztályának heti-jelentése.) 1943 február 26. A magpiacra, az idénynek megfelelően, kínulat gazdarésről ügyszólván semmi cikkből nincs, ellenben annál elénekbb az érdeklődés tavaszi vetőmagvak iránt. A herfélésegek közül elsősorban a löherét és lucernát keresik. A búkkönyfélésegek közül a tavaszibúkköny vetőmagszükségletet a magkereskedő cégek aligha tudják kielégíteni. Az egyéb magfélésegek közül nagy az érdeklődés repamagvak iránt, melyből elegendő készletek állnak rendelkezésre. A hüvelyesek piacán csak babból van gazdarésről kínulat. A borsókból vetési célokra keresnek teteleket. A lencse piaca teljesen ültetlen.

Burgonya. A Belföldi Burgonyakereskedelmi Egyesülés a köz-elátásügyi miniszter rendelete alapján december 11-től kezdve további intézkedést ig a termelőknek budapesti paritásán q-kint értékre válogatott nyári rózsaburgonyáért 22-50, Gűlbabáért 22-50, őszirózsáért 21-50, Elláért 18-50, Wohlmannért 17-50, Krügerért 16-50, ipari Wohlmannért 15-50, ipari Krügerért 15-50 pengőft fizet, feladó-állomáson, vagonba vagy hajóba rakva. A megállapított árból feladó-

állomás és Budapest-Nagyvásártélep távolságnak megfelelően 250 km-nél közelebb fekvő állomásokon a 15c, 250 km-nél messzebb fekvő állomásokon a 16c kocsiszály fuvardíja, hajófuvarozásnál pedig a tényleges szállítási költség vonható le.

Budapesti préselttakarmány- és számaárak. (Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) A Józsefvárosi pályaudvaron 1943 február 15-én és 18-án jegyzett nagykereskedelmi árak: Rétiszéna, la 12-75-12-85, Ha 11-50-11-60, Ha 9-65-9-75, muharszéna, la 12-50-12-60, lucernaszéna, la 15-75-15-85, löherészéna 14-25-14-35, baltacimzéna 13-50-13-60, zabosbúkkönyzéna 13-13-10, tavaszi szalma 9-35-9-45, rozsszalma 8-95-9-05, búzaszalma 8-75-8-85 pengő q-kint.

Állatok és állati termékek.

Vágómarhavásár. A vágómarhárakat a november 19-én megjelent 162,000/1942. K. M. sz. rendelet állapította meg. (L. „Köztelek” mult évi 47. szám.) A rendelet szerint rendes etetés és itatás után mért vágómarha legmagasabb és legalacsonyabb termelői ára, 8% súlyegedmény levonása után, elősúlykg-kint: Ökör, I. oszt. 1-70, II. oszt. 1-50, III. oszt. 1-30, csontozni való 1-10; bika, I. oszt. 1-05, II. oszt. 1-45, III. oszt. 1-25, csontozni való 1-05; tehén, I. oszt. 1-60, II. oszt. 1-40, III. oszt. 1-20, csontozni való 1-10.

Borjúvásár. Az előborjúárakat a szeptember 24-én megjelent 97,800/1942. K. M. sz. rendelet szabályozta. (L. „Köztelek” mult évi 39. szám), amely szerint az ország egész területén, a rendes etetés és itatás után mért legmagasabb termelői ár, 6% súlyegedmény levonásával, I. oszt. 1-70, II. oszt. 1-60 P elősúlykg-kint.

Budapesti lóvásár. (Budapest székesfővárosi állattenyésztők és lóvágóhidak igazgatóságának jelentése.) 1942 február 26. Árak: Csikó 600-2600-; könnyű kocsi 1050-3350-; igás kocsi, nehéz 720-3500-; igás kocsi, könnyű 400-700-; szanár 325-400-; alárendelt minőségű ló 220-400-; vágóló 85-440- P darabonkint.

Sertésvásár. A sertések termelői árát a július 23-án megjelent 89,200. K. M. sz. r. állapította meg. (L. „Köztelek” mult évi 30. szám.) E rendelet szerint a szimultánozott és ivartalanított (beállítani való) soványsertések legmagasabb ára, ad gazdaság, az egész országban: 25 kg-os és nehezebb, de 30 kg-nál kisebb súlyú kg-kint 3-20, 30-35 kg-os 2-95, 35-40 kg-os 2-75, 40-45 kg-os 2-60, 45-50 kg-os 2-48, 50-55 kg-os 2-40, 55-60 kg-os 2-32, 60-65 kg-os 2-26, 65-70 kg-os 2-20, 70-75 kg-os 2-15, 75-80 kg-os 2-10, 80-85 kg-os 2-06, 85-90 kg-os 2-02, 90 kg-os és nehezebb 2-; Levágásra eladott, 12 óráig kopáltatott, fiatal elősertések termelői ára: 145 kg-os és nehezebb 2-10, 130-145 kg-os 2-05, 115-130 kg-os 2-02, 100-115 kg-os 1-98. Szedett sertés 100 kg-os és nehezebb, fiatal 1-94, sonkasú 80 kg-os és nehezebb 1-98. A 145 kg-os és nehezebb, előbbiekhez nem tartozó sertés 1-92, a 145 kg-nál könnyebb, előbbiekhez nem tartozó 1-86. Öreg koca ára súlykategóriák szerint 4 fillérrel, a kaniott sertése pedig 8 fillérrel alacsonyabb. A 100 kg-nál könnyebb zsírsertés és a 80 kg-nál könnyebb húsertés 1-90 pengő kg-kint.

Tenyészmarhák és jármosokörök. (A Magyar Mezőgazdák Állat-értéktörzs R-T. vásári-jelentése.) 1943 február 26. A belföldi jármosokör és beállítani való tinó (tarka), 580-680 kg-os, 1-65-1-80, a belföldi jármosokör és beállítani való tinó, 480-680 kg, 1-65-1-80, a fehér jármosokör 1-65-1-75, 1 1/2 éves uszá 1-60-1-75, fiatal hasas és frissfejtes tehén 2-230 P kg-kint.

Tej és tejtermékek. (Budapest székesfővárosi vásárigazgatóságának jelentése.) A nagyvásártélepen és a vásárcsarnokokban 1943 február 15-től 20-ig jegyzett árak aranypengőben. Teljes tej (kicsinyben) literje 52-; lefőzött tej (kicsinyben), literje 48-; tejföl, literje 11-20; teavaj (tömb) kg-ja, édes tejszínből készült 6-60, pasztörözött tejszínből készült 7-; fűzö vaj, kg-ja 6-60; tehéntáró, kg-ja 1-40; aszalt tehéntáró, kg-ja 2-20; sovány tehéntáró kg-ja 1-20; juhtáró, kg-ja 3-50; Trappista sajt, kövér, kg-ja 4-10, télikövér kg-ja 2-95; Emmentáli sajt, kg-ja 4-95. A forgalom közepes, az árak változatlanok.

Juhgomolya. Az OMTK a kizárólag tejes juhtejből fejtővel készített, legfeljebb 50% víztartalmú és szárazanyagában legalább 52% zsírtartalmú, egészséges, érett (legalább egyhetes), szikkadt, elsőrendű juhgomolyáért a legmagasabb termelői árát, kg-kint 3 P-t fizet. Ez az ár mint termelői ár értendő, a vasúti fuvarat tehát és - ahol ilyen költség felel meg - a gyűjtési költséget már az OMTK viseli. Minőségi és mennyiségi átvétel a központ budapesti télepen történik.

Budapesti halpiac. (Budapest székesfővárosi vásárigazgatóságának jelentése.) A nagyeladásnál és a vásárcsarnokokban 1943 február 15-től 20-ig jegyzett árak kg-kint aranypengőben: Ponty, élő, nagyság szerint 3-45-3-80, ponty, jegelt, nagyság szerint 3-30-4-10; harcsa, élő, nagyság szerint, kicsinyben 8-9-; harcsa, jegelt, nagyság szerint kicsinyben 7-8-.

Budapesti vadpiac. (Budapest székesfővárosi vásárigazgatóságának jelentése.) A vásárcsarnokokban 1943 február 15-án és 19-én jegyzett árak kg-kint (kicsinyben) aranypengőben. Szarvascomb 5-5-50; özömb 6-; vaddisznócomb 3-50; nyúl, bőrbén 2-60-2-80; fácán, tyúk, darabja 6-20, kakas 7-20.

Baromfi és tojás. (Budapest székesfővárosi vásárigazgatóságának jelentése.) A nagyvásártélepen és a vásárcsarnokokban 1943 február 15-től 20-ig jegyzett árak kg-kint, aranypengőben. Élő baromfi: Csirke 4-60; tyúk 4-10-4-20. Lélt baromfi: Tyúk, bűlél 4-20-4-68; csirke, bűlél 5-20-5-40; ruca, kövér la 4-80-4-88, Ha 4-60; liba, kövér, la 5-08, Ha 5-; libamáj, kicsinyben, 45 dkg-on felül 18-; 45 dkg-ig 16-; 30 dkg-on alul 12-; pulyka, tojó (kicsinyben) 4-40-4-60; gyöngyös (kicsinyben) 4-70. A forgalom közepes, az árak változatlanok, az árak változatlanok. Tojás friss, osztályozatlan, eredeti 4-38, Kólyvasva 4-46. A tojástorgalom közepes, az árak változatlanok.

ben) 4-40-4-60; gyöngyös (kicsinyben) 4-70. A forgalom közepes, az árak változatlanok. Tojás friss, osztályozatlan, eredeti 4-38, Kólyvasva 4-46. A tojástorgalom közepes, az árak változatlanok.

Különlélek.

Zöldiség és gyümölcs. (Budapest székesfővárosi vásárigazgatóságának jelentése.) A nagyvásártélepen és a vásárcsarnokokban 1943 február 15-től 20-ig jegyzett árak q-kint, aranypengőben. Zöldiség: Sárgarépa, la 32-; Ha 20-26-; petrezselyem, la 54-; Ha 36-46-; zeller, la 110-130-; Ha 80-110-; karalábé 20-50-; karfiol, levéllel 60-150-; tisztított, la 160-300-; Ha 60-200-; vöröshagyma, makói, la 9-63, Ha 24-53; fokhagyma, la 89-84, középminőségű 78-43, Ha 68-82; csele, la 30-50-; Ha 20-35-; fejeskáposzta 30-; kelkáposzta, la 40-46-; Ha 24-36-; kelbimbó 50-400-; vöröskáposzta la 100-160-; Ha 50-100-; tejessaláta, melegítve (100 fej) la 60-120-; Ha 20-70-; tolna, nemesített, la 140-250-; Ha 80-140-; érös 40-80-; burgonya, Gűlbaba 24-05, nyári róza 24-60, ősi róza 23-; Ella 20-40, Krüger 17-75, Wohlmann 18-80; Champignon gomba, la 500-820-; Ha 500-650-; feketeretek, la 30-50-; Ha 25-30-; sütötök 55-80-; feketegyökér 150-250-; sóska, melegítve 300-700-; paraj, tisztított 150-300-; gyökerez 80-240-; A forgalom közepes, az árak ingadoznak. Gyümölcs: Alma, elsőrendű, nemesfajta la 280-400-; Ha 220-300-; másodrendű, nemesfajta, la 220-280-; Ha 200-240-; közönséges válogatott, la 190-230-; Ha 160-200-; aszaltszilva, fenyezett 350-390-; fenyezetlen 330-370-; dió, héjas 500-550-; A forgalom közepes, az árak ingadoznak.

Egyéb mezőgazdasági termények és termékek. (Budapest székesfővárosi vásárigazgatóságának jelentése.) 1943 február 15-től 20-ig jegyzett árak aranypengőben: Paprika, csemege, csipősségmetes 6-28, csemege 6-28, édesnemes, csipősségmetes 5-68, édesnemes 5-08, felédes 4-68, róza 3-88, érös 3-08 pengő nagyban, kilogrammonkint. Színmez (kicsinyben) 4-10 pengő kilogrammonkint.

Borpiac. (A Magyar Szőlőgazdák Országos Borértéktörzs Szövetkezetének jelentése.) 1943 február 24. A borpiacra az árak tartottak. Az elmúlt hetekben mutatkozó enyhülés a borpiacra nem folytatódott. Bár a termelők érdeklődnek az eladási lehetőségek iránt, a tényleges eladás azonban kevés. Az árak az Alföldön, kistermelőknél 15-16, nagyobb teteleknél 16-17 fillér körül mozognak. Máltagond-fekonykint. A nagyobb kínálatra való tekintettel a kereskedelem vásárlókésztsége kissé lanyhult. A minőségi borvidékeken a kínálat valamivel erősebb, de fokra való tekintet nélkül 2-40-3- pengőft kerek literenkint. Kivétel csak Svájcba van majdnem kizárólag csak színes borokból.

Szesz. K A szabadforgalomba bocsátott finom szesz kereskedelmi árának szabályozása. A legalább 90 fokos finom szesz forgalmához nagykereskedők finom szesznek nyílt edényekben (hor-dókban, tartályokban, stb.) történendő eladásoknál hektoliter-fokonkint legfeljebb az alábbi árakat számíthatják fel: 25 hl-jelig 19-40, 25-100 hl-jelig 19-34, 100 hl-jelen felül 19-30 pengő. Ezek az árak készpénzfizetés mellett helyben házhoz, vidékre történendő eladásoknál feladalmásra kiszállítva értendők. Községi (vatosi) fogyasztási adó külön felszámítható. Kötésnődörök, hor-dók és ládákért azok mindenkor utólag is igazolható beszerzési árának 140%-a számítható fel és a vevő a költségnődöröket és egyéb szállítódényeket, továbbá a ládákat 60 napon belül bementve tartozik visszaküldeni. H. A jogszabály közzétételétől kiszágitó kereskedők a finom szesznek jelen rendelet szerint készített beszerzési árához, bruttó haszon címen, legfeljebb 15%-ot számíthatnak hozzá. A szeszszület e heten változatlan keretű között változatlan árakon mozgott.

Gyümölcspiac. A gyümölcspiacra e heten sem tudott meg nagyobb forgalom kialakulni, mert a főzdek részéről, amelyek a főzéssel már megindultak, kínálat még nem volt és így nagyobb üzlet még nem létesült.

Országos állatvásárok. 1943 március 2-től 8-ig. Nem egyszer megtörténik, hogy valamelyik vásárt különféle okok miatt nem tartják meg. Ajánlatos ezért az illető község előjárásához fizetett választos kérdést intézni, hogy tartanak-e vásárt és állattelajtas lesz-e? Március 2-án: Berkesd, Bodvaszilás, Deák, Gyövré, Högység (csak bonyhádi marha), Miskolc (3 nap, havivásár), Nádasd, Nagykanizsa, Sásd, Sellye, Szikszó (marha és lo), Szombathely. Március 3-án: Ajka, Biharnagybajom, Bük, Isaszeg, Kaposvár, Kassa, Kurt, Many, Mezőcsát, Nagykapos, Sárospatok, Tapolca, Bereg, Zilah. Március 4-én: Encs, Gyoma, (hasítottkormuek), Gyömré, Hosszúperezsg, Ipolyhídveg, Királyhelme, Melykút, Mezőcsat, Onod, Orosháza, Osgyán, Putnok, Söjtör, Szolyva, Tiszafüred, Túrterebes. Március 5-én: Buj (sertes), Eger, Gyoma (lovásár), Tápocsentmarton, Vése. Március 6-án: Szegvár. Március 7-én: Dömsöd, Sajószentpéter. Március 8-án: Akasztó, Csögle, Duraszekeső, Füzabasar, Hatvan, Jászó, Kecskemét, Kéthely, Kismatja, Lelesz, Losonc, Mezőkövesd, Monor, Nagyatad, Nagydorog, Nagysálló, Nova, Rajka, Sajószentpéter, Szécseny, Szentés, Tarcsl, Ujszisz, Veszprem.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

V. P. Böicske. A takarmánytűk vefestérete csak akkor számítható be (fele nagyságban) az olajmagvak vefestéretébe, ha termelési szerződés alapján termelik. Termelési szerződés közt és részletes felvilágosítást ad a Futura (Budapest, V., Vigadó-utca 6.).

Többszörös terhet könnyen szállít kombináltkerekű ZELENSKI K-kocsival Sárban nem süllyed! Teherautó-pótkocsik és karosszériák. Gróf ZELENSKI RÓBERT Gépgyár Kft. Pestszenterzsébet, Mikszáth-utca 18. sz. Telefon: 147-212, 347-566

„MÁTYÁS-ZÚZÓ” legmodernebb egyetemes örlő-, szártépő- és siló-töltő-gépek. Üzemkőzben cserélhető szitákkal és metszőkészekkel. Alacsony fordulatszám. 213

Csalamádénak (tengeri helyett) vessünk
Sumac mézcirkot (tevesen méznád)
 mert sokkal több és értékesebb zöldtakarmányt kapunk. Míg a tengeri-csalamáde csak egy kaszálást ad, addig a Sumac-cirkot (egy méter magas) 2-3 kaszálást, zöldtakarmányt vagy 25-3 méter magas nagy cukortartalmú siló-takarmányt vagy szirupnyerésre nádat vagy nagy magtermet ad.
 25-30 cm sortávolságra 15 kg magot vetünk. Silónak, szirupnak vagy magnak termelve fész. kbe 3-3,5 kg magot, géppel 6-7 kg magot 50-60 cm sortávolságra vetünk. Állandóan lazán és gazmentesen tartjuk a sorközöket.
 Nádja (szára) szeszfőzésre kiválóan alkalmas.
 Ára: 1-10 kg vételnél 25,- P per kg, 10-20 kg-ig 10%, 20-50 kg 20%, 50 kg-on felüli vételnél 30% engedélyt adunk.
 Szállítás: term. utasítással, utánvétellel.
 Csomagolás önköltségi ár. Óvakodjunk oltos, kovert, nem fajcsizta mag vételétől!

Szállítók:
Schuller Jenő és Imre magtermelők
 Budapest, V., Széchenyirakpart 7., III. 1.
 Telefon: 327-571

Felvidéki mezőgazdasági jelleggel bíró

SZESZGYÁR eladó

Gróf Pejacevich és Mihályfy
 vas-, fém- és gépkereskedők. Tel.: 132-320, vagy 134-536.

Saját érdekében kérjen ajánlatot
VAN WAVEREN & DE BRES N.V.
 MAGTERMELTETŐ CÉGTŐL
 (BUDAPEST 56)

ki igen magas átvételi árak mellett helyez ki szerződéses alapon való termelésre rövid vegetációjú és két éves magféléseket, mint pl.
 borsó, saláta, uborka, retek
 porré, hagymát, sárgarépat, petrezselymet, stb.

Máramarosszigeti Levente Gazdasági Szövetkezet

szakképzett tej-, vaj- és sajt-mestert keres.

Hadirokkantak előnyben. Részletes felvilágosítást: **Levente Gazdasági Szövetkezet, Máramarossziget, Thököly-u. 53. ad.**

Pályázati hirdetmény.
 A Szatmári Püspökség, Uradalomban üresedésben lévő
főszámvevői
 állásra

az alábbi évi illetményekkel és feltételekkel pályázatot hirdetünk: készpénz 2000- pengő, búza 35 q, rozs 9-40 q, árpa 17 q, szemestengeri 18-80 q, rostaltj 16-80 q, étkezési só 100 kg, takarmányrépa 100 q, lágyhasú búza 96 úrm., 200 liter bor, 116 q búza budapesti ellenértéke, mint tehértartási váltás, 6 koca és 12 darab süldő legeltetése, 1000 □-öl szántóföld, 1 m. hold kerthasználat, baromfitartás, hatszobás javadalmi lakás. A készpénzfizetéshez a mindenkor érvényben lévő rendelet szerinti fizetési pótlék jár (jelenleg 30%). A főszámvevői állást elnyert tisztviselő kötele-ségévé tételük a központi főszámvevőség irányítása, kettős könyvvitellet készült mérleg, illetve zárszámadás és adóbevallások elkészítése, végül a gazdasági egységek állandó számviteli ellenőrzése. Erre való tekintettel csak olyan pályázati kérvények kerülnek érdemi elbírálásra, melyeknél a pályázó hosszabb gyakorlatot, mérlegképeséget és adóügyekben való teljes jártasságot megfelelően igazolja.

A kérvényhez csatolandó: 1. A pályázó római kat. vallását igazoló születési és anyakönyvi kivonat. 2. Nős pályázóknál házasságlevél és a feleség születési anyakönyvi kivonata. 3. Keresztény származás igazolására szolgáló és nagy-zülök születési anyakönyvi kivonata és házasságlevele. 4. Iskolai végzettség igazolására gazdasági akadémiai oklevél, vagy érettségi bizonyítvány. 5. Magyar honosság igazolására állampolgársági vagy illetőségi bizonyítvány. 6. Katonai szolgálatáról szóló bizonyítvány. 7. Hat hónapnál nem régebbi keletű erkölcsi bizonyítvány. 8. Működési bizonyítvány. Az állást azonnal, de legkésőbb folyó évi május hó 1-én kell elfoglalni. Pályázati kérvények az Uradalom Jóságfelügyelősége címére, Pusztahídveg, u. p. Poroszló címzendők és postán küldendők be legkésőbb folyó évi március hó 15-ig. Határidőn túl beérkező és kellően fel nem szerelt kérvényeket figyelembe nem vesszünk 8119

Gyümölcsfa
 mindenfajta
gazdasági fa
 sorfa, díszfa, díszcserje
 magas és bokorrozsa
 örökzödek

elsőrangú minőségben kapható
Tolnai Faiskola, Tolna
 Garay-u. 40/f. sz. Telefon: 120.

Ültessen
mogyorót
 szereti a szellős fekvésű helyeket, télen nem fagy meg, nagyon igénytelen, gyorsan nő, korán terem és sokat.
Kérjen ajánlatot!

NE FELEJTSE EL MEGRENDELNI!
BÉRELEVELEK 44. sz.
 a háztörvények kivonatával, az átadott leltári tárgyak be-nyomásával, 21 x 31 cm nagyságban, 4 oldal terjedelemben, darabonként 5 fillér, 100 darab vételnél 460 pengő + AOK-jelár
Elhosszabbított bizonyítvány I drb 0'04 P
SZEGEDSÉGI FŐKÖNYV 48. sz.
 a belevétel rovattalval, félvászonkötésben
 50 lapos ..... 5-50 P
 100 " ..... 7-50 P
 200 " ..... 11- P
 300 " ..... 14- P
 + AOK 30% felár és postaköltség.
 Számtáriasi nyomtatványok és könyvek árjegyzékét kívánatra díjmentesen küldjük.
 Megrendelhető a
 "PÁTRIA" Irod. Váll. és Nyomdai R.-T.
 nyomtatványkezelői osztályában, Budapest, IX., Üllői-út 25. sz. (Köztelek) Telefon: 189-036.

KENDERSZÖNYEGEK
 lópokrónak, törülközők
 és mindenféle textilárak
 "ARANYTEX" TEXTILÖZLET
 Budapest, IX., Horthy István körút 11
 (ezelőtt Vámlázakörút)
 Telefon: 185-309

Torzszülött állatokat vásárolok

tanulmány céljából: Pl. kétfejű, 3-5 lábú, vagy bármilyen más feltűnő elvál-tozással született állatot. Sürgőncím: **Allatorvos, Tiszaújlak.**

Univerzális silótöltőgépek
 elevátorral és elevátor nélkül **zúz, vág és tép.**
R é p á t v á g.

Készíték vasból gép- és kézhajtásos széna-, szalma-, len-, cirok-
SAJTOLOKAT
 mely könnyebben, gyorsabban, súlyosabb balákat sajtol az eddi-gieknél. Gyártok barna-szén-generátorokat.
BARTKO GYÖRGY
 GÉPUZEME
 Budapest, XIII., Szegedi-út 48.
 Telefon: 498-374.

Keresek
 ügyfelem részére Budapest és Szekesfehervár közötti fő-vasúti útvonal mentén
300-400 holdas ingatlant
 mezőgazdasági megéltre. Ajánlatot kér **Dr. Kreisler József** ügyvéd, Nagykanizsán.

Kombinált szeszgyárat
 veszünk, közvetített díjazzuk.
 Keresünk használt **vaslajtákat**
 Veszprémi Káptalan Jóságfelügyelősége
 Veszprém, Jókai Mór-utca 48

MOST JELENT MEG! ÚJDONSÁG!
KORSZERŰ KECSKETARTÁS
 23 képpel. Írta: **Dr. SÓVÁRI SCHEIDER SÁNDOR**
 Ára 4 pengő
 Kapható a Patria könyvkereskedés-ben, Budapest, IX., Üllői-út 25

Vennék 100 darab
 50-60 kg-os
mangalica-süldőt
 Cím „8158” szám alatt a kiadóban.

Gyümölcs, gyógynövény (komló), fűszelék, stb. szárítására
szárítógép
 kis üzembőltséggel, nagyteljesítményű
eladó
 Érdeklődők „Sicco 8156” jellegre a kiadóhivatalba kérünk.

Veszünk
 szegesborsót és gomborkát minden mennyiségben.
 Mezőgazdasági Üzemek Központi Vezetősége,
 Budapest, IV., Váci-utca 56-58.
 Telefon: 181-453.

MOST JELENT MEG!
 A legjobb és leggyakorlatibb szakkönyv tollából, népszerű és gyakorlati stílusban, könnyen érthető nyelvezettel
MALOMIPAR
 GYAKORLATI MŰSZAKI SZAKKÖNYV.
 404 oldal, 314 eredeti oltató rajzzal, vaszonkötésben
 Ára 50- pengő.
 Kapható a "Patria" könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-út 25. (Köztelek)

DIÓ-, MANDULA-, MOGYORÓ- ÉS GESZTENYETERMESZTÉS
 ÍRTÁK:
MOHÁCSY MÁTYÁS
 ÉS **MAGYAR GYULA**
 ÁRA 8 pengő.
 Kapható a »Patria«-nyomda könyvkereskedésében, Buda-pest, IX., Üllői-út 25. szám.

1943/ii. n. 238. lap.

ELADÁS

GÖBLLŐI (fűtő-órás) (Jaliska)
babra, 20-25 cm-es hüvelyekkel, előjegyzést kls menyenyiségben elfogadjunk. Mezőgazdasági Üzemszervező Iroda Budapest, VI., Szondy-u. 42/c. 1316

EBERHARDT-féle traktorléc-eké gyptörésre, szombék-sántásra, majdnem új, eladó. Hegedűsmajori gazdaság, posta: Pac. III., Polgárdi 8. Vasútfőloms: Kiscserépta. 1317

ELADÓ 5000 kat. hold erdő-irtók, 2 tagban. Körös, jávor és búkk. Ára: 2 millió 700 000 pengő. Eladó: 1900 kat. hold búkk- és eszterád, ára 1 millió pengő. Eladó: 3174 kat. hold búkk- és eszterád, ára 3 millió 300 000 pengő.

ELADÓ BIRKOK: Vasút és kövezet mellett eladó 245 kis hold szántó, rét és legelőből álló prima birtok. Modern 5 szobás útiállással, gazdasági épületekkel. Eladó téglagyár fele. Egy millió évi produkcióval, kitűnő vízirattal. Ára 50 000 pengő. Eladó szeszüzem: Közvetlen kövesút és vasút mellett, bor- és gyümölcssterilizáló vidéken, közvetlen tüzelésű és gőzfűtésű üstökkel. Ára 80 000 pengő. Eladó udvarház: 6 szobás útiállással, bőveges gazdasági épületekkel, 18 000 m²-es vízvezetékkel. Kövesút és vasút mellett. Budapesti 101-110 km. Alkalmivétel. Ára: háromfél-ár m. berendezéssel együtt 100 000 pengő. Megvételre keresek földbirtokot 200-1000 kat. holdig. Birtokbirtok keresek 300-2000 kat. holdig. Részletes tájékoztatást és leírás 1-60 pengő fillér ellenében ad: Wiesner Rádó OFB, cég ingatlanirodája, Bonfild, Kossuth Lajos-u. 15. III. 111. Postafiókárk: pénztári csekk száma: 22.631. 1318

GAZDASÁGI SZÁMADÁS kis-és középbirtokok részére. Az összes szükséges könyvelési nyomtatványokat magában foglaló 100 lapos könyv 2/3 vászonkötésben 10-50 p.-szállítási költséggel. Kapható a Pátria-nyomda nyomtatványosztályában, Budapest, IX., Üllői-út 25.

KISKUNHALAS megyei város határában, Eresztő-pusztán, a várostól 8 km távolságra, a halas-szegedi kövesút mentén, a kövesúttól másik kilométernyire 300 kat. hold területű homokos birtok eladó. A birtok szőlő és gyümölcsös, vagy homoki erdő telepítésére kiválóan alkalmas. A birtokon van már 10 kat. hold beültetett gyümölcsös és kb. 26 kat. hold homoki szántó, a birtok többi része erdővel van. Az eladási feltételekről a Halasi Takarékpénztár, Kiskunhalas ad felvilágosítást és részletes tájékoztatást az érdeklődőknek. 1307

MINDEN gazdasági könyvelési nyomtatvány és könyv a Pátria-nyomda nyomtatványosztályában szerethető be. Budapest, IX., Üllői-út 25.

ELADUNK ötven ezer darab elsőosztályú éma Berlandleri Érpáris Telek SE vasszót. Birkádi Gazdaság, Gyöngy. 1426

SZESZGYÁR részére 265 hl tartalmú fenylekád, kifogástalan állapotban eladó. Anna-majori gazdaság, Nagysurány. 1427

TÉLIKERT (pálmaház 64 m²) vasszerkezete eladó. Dövebb felvilágosítás kapható és megtekinthető Darányi György gazdasága, Úrszűfalva, Komárom megye. 1428

ELADÓ üzemenkivüli 10-es MÁV-esztró, 36" fekvő köves-daráló, 8 lóerős, 1 hengeres petróleummotor, két- és háromvasú traktorok, 1200 csőves-daráló tárcsadarálók, fűtőgépek, vasközpöt, tejeskannák, keresztfedetes hajtókocsi, 17 soros vetőgép. 1. Birkádi gazdaság, Gyöngy. 1459

DIÓFA, idel vágású, kb. 600 mázsa, műfának alkalmas, eladó. Érkezni lehet Klujb, szállításon a Közirtokosság-nál. 1431

ELADÓ géperő hajtásos, keveset használt Rex. szelektor gabona- és összes apró magvakhoz rostálással. Ára megtekinthető megvesztés szerint. Szelektor egy éves. Soós József, Görgöteg. 1457

Világhírű

EBERHARDT EKÉK VEZÉRKÉPVISELETE
GENERAL ARUKERESKEDELMI R. T.

MEZŐGAZDASÁGI OSZTÁLYA
Központi irodák: Budapest, XIII., Fáy-u. 9. Telefon: 292-519 és 291-542
Központi lerakat: Budapest, XIII., Reiter Ferenc-utca 35.

Városi lerakat és mintaterem: **URMÉNYI KÁROLY**, Bpest, V., Báthory-u. 7. Tel.: 124-134

TELL
TITAN háromvasú traktoros ekék
SALTA tárcsásboronák 7641

Raktárról szállíthatók:
SERVUS
FLAMINGO
JOTTA egyvasú
BERO
REFORM-PONY
PFEIL kétfűzős ekék

MEZIRRÓT, SIMACT vasszalmas csatlakozású, silotakaróknak. Egy holdra 4 kőléleg 95% csiraképes, falazonos mag 10 pengő 10 kilón felül, azon alul 12 pengő kilója. Csomagolás önköltségén. Vánvettől küldi régi termelő: Krájesovich, Nagy-káta. Telefon: 53. 1429

ELADÓ 38 colos kőjártat teljes felszereléssel, kőpad nélkül. Kifüő állapotban van Fides Pál gazdaságban, 116. Pest megye, Ország-út, 1430

ELADÓK: Nagyteljesítményű járgányok, fűkaszálok, szöges-bonger, répvetőgép, csillag-szövő, altalajtörő, víz-határáló, fűgőköves és Mosonka T. darálók, 4 HP-es benzinnemű, gyűrűshenger, 500-as tizedesmerleg. Adler-nál, Kőtszagon. 1458

HŐMÉRLEGET vennék 30 mázsa teherbírással. Gróf Serényi, Bánréve. 1421

SZEKEREKET vagy erős szekerengelyeket vennék. Gróf Serényi, Bánréve. 1422

IGÁSLŐSZERSZÁMOKAT, komplett, vennék nagyobb lovakra. Gróf Serényi, Bánréve. 1423

ÚVEGRÁZHOZ vasvázat, hozzá fűtőberendezést, esetleg ásvetgázokkal, vennék mértelmegjelöléssel. Gróf Serényi, Bánréve. 1424

JÓKARRAN rő, hatévessel fiatalabb, 1070-ös vagy 1200-as cséplőszekrényt vennék, lehetőleg herefejtő kombináltval és ha van elevátorral. Cim: Sipos Gábor, Zalasszentmihály, Bükki-major. 1456

KERESÜNK megvételre használható állapotban lévő szekeret. Ajánlatok: Uradalem, Dég, Veszprém m. címre küldendők. 1456

Kisvasúti használt sineket és felszerelési tárgyakat legmagasabb árcsú vásárolja

Orenstein & Kopp magyar r.-t., Budapest, VI., Vilmos császár-út 31. 5088

BÉRLET
2-3000 holdas bérletet keresek 60-80 hold felszereléssel azonnal átételre. Jelleg: útszeresztény tőkeérő 1380-1380

BÉRLET. Bérbevehető a főváros közelében azonnali vagy 60-80 hold teljes gazdasági elő-és holtfelszereléssel, kb. 75 hold vetéssel és takarmánnyal. 26 hold erdő. Villanyvilágítás, telefon a házban, Budapesttel vasúti és autóbussz-közelkedés. Ötven ezer forint, gyümölcsösök, kert, kúsz József tanár és földirtokos, Tinnye, Pest m. 1381

KUKORICA-ÜLTETŐGÉPEK: amerikai gyártmányú, használható négyzetbeültetőket — lehetnek törötték vagy újnyakak is — megvételre keresek. Ajánlatok és legelősebb ár megjelölésével — Pál Sándor, Cegléd címre kérek. 1175

KERESÜNK megvételre 1-2 kw teljesítményű dinamót és 4-5 HP benzinneműt, vagy megfelelő aggregátot. Ajánlatot és műszaki adatokat kérek dr. Révész Ferenc, Marcali. 1174

FŰKASZALÓT, fogatosat, marokrakó-aratógépet, traktortárcsát, jó karban lévőket vesznek. Bártó Ivánka Géza gazdasága, Felsőzemeréd, Hont m. 1289

NYÁR, éger, hárs, fűz 1a cönköst, kb. 500-100 m² venne Müller Károly furnérem, Újpest, Kolozsvár-u. 111. 1315

SŰRGÖSEN keresünk sertés-étető vasvályukat, valamint mátrágyaszórógépet, használható állapotban, de jó karban. Ajánlatokat: Elemérsztrai Gazdaság, Noszlop, Veszprém megye címre kérünk. 1376

GUMIKERÉK lovakocsiat vennék 30 mázsa teherbírással. Gróf Serényi, Bánréve. 1420

KOLOZSVÁR város gazdasága keres megvételre mindennemű gazdasági és mezőgazdasági gépet és eszközt új vagy használt állapotban, cséplőgép és traktor kivételével. Megjelölő leírás és ajánlatot Kolozsvár város gazdasága, Kolozsvár, Városháza címre. 1426

Ha gazdasága részére gépet akar beszerezni, ha gazdaságából gépet óhajt eladni, forduljon bizalommal Barna László okl. gépészmérnökhöz
Bpest, V., Báthory-u. 9.
Tel. 125-925
Raktáron levő használt, javított gépek: 7577

Szeker-kerekek
12 küllővel, 35, 40, 45, 50 és 60 mm. talpszélességgel, szekerek, szekérrakhatrészek, strázsakerék, kocik, ökrójármők, tézslák és az összes gazdasági szerszámok, teljesen készre felvasaltak is igen előnyös áron beszerezhetők

Bálint László gazdaságában, Jobaháza, u. p. Rábatamási Sopron m.

ALKATRÉSZEK MINDEN GAZDASÁGI GÉPHEZ.
Barna László okl. gépészmérnökél Budapest, V., Báthory-u. 9.

VETEL
KERESÜNK Dunántúl, vasút-műt mellett 100-150 holdas búzatermő földeket megvételre. Ügynököket díjazok. „Imortella”, Sárkeresztúr. 1020

KERESÜNK Dunántúl, vasút-műt mellett 100-150 holdas búzatermő földeket megvételre. Ügynököket díjazok. „Imortella”, Sárkeresztúr. 1020

KERESÜNK Dunántúl, vasút-műt mellett 100-150 holdas búzatermő földeket megvételre. Ügynököket díjazok. „Imortella”, Sárkeresztúr. 1020

KERESÜNK Dunántúl, vasút-műt mellett 100-150 holdas búzatermő földeket megvételre. Ügynököket díjazok. „Imortella”, Sárkeresztúr. 1020

KERESÜNK Dunántúl, vasút-műt mellett 100-150 holdas búzatermő földeket megvételre. Ügynököket díjazok. „Imortella”, Sárkeresztúr. 1020

KERESÜNK Dunántúl, vasút-műt mellett 100-150 holdas búzatermő földeket megvételre. Ügynököket díjazok. „Imortella”, Sárkeresztúr. 1020

KERESÜNK Dunántúl, vasút-műt mellett 100-150 holdas búzatermő földeket megvételre. Ügynököket díjazok. „Imortella”, Sárkeresztúr. 1020

Kisvasúti használt sineket és felszerelési tárgyakat legmagasabb árcsú vásárolja

Orenstein & Kopp magyar r.-t., Budapest, VI., Vilmos császár-út 31. 5088

BÉRLET
2-3000 holdas bérletet keresek 60-80 hold felszereléssel azonnal átételre. Jelleg: útszeresztény tőkeérő 1380-1380

BÉRLET. Bérbevehető a főváros közelében azonnali vagy 60-80 hold teljes gazdasági elő-és holtfelszereléssel, kb. 75 hold vetéssel és takarmánnyal. 26 hold erdő. Villanyvilágítás, telefon a házban, Budapesttel vasúti és autóbussz-közelkedés. Ötven ezer forint, gyümölcsösök, kert, kúsz József tanár és földirtokos, Tinnye, Pest m. 1381

KERESÜNK Dunántúl, vasút-műt mellett 100-150 holdas búzatermő földeket megvételre. Ügynököket díjazok. „Imortella”, Sárkeresztúr. 1020

KERESÜNK Dunántúl, vasút-műt mellett 100-150 holdas búzatermő földeket megvételre. Ügynököket díjazok. „Imortella”, Sárkeresztúr. 1020

KERESÜNK Dunántúl, vasút-műt mellett 100-150 holdas búzatermő földeket megvételre. Ügynököket díjazok. „Imortella”, Sárkeresztúr. 1020

KERESÜNK Dunántúl, vasút-műt mellett 100-150 holdas búzatermő földeket megvételre. Ügynököket díjazok. „Imortella”, Sárkeresztúr. 1020

KERESÜNK Dunántúl, vasút-műt mellett 100-150 holdas búzatermő földeket megvételre. Ügynököket díjazok. „Imortella”, Sárkeresztúr. 1020

KERESÜNK Dunántúl, vasút-műt mellett 100-150 holdas búzatermő földeket megvételre. Ügynököket díjazok. „Imortella”, Sárkeresztúr. 1020

KERESÜNK Dunántúl, vasút-műt mellett 100-150 holdas búzatermő földeket megvételre. Ügynököket díjazok. „Imortella”, Sárkeresztúr. 1020

Legjobb minőségű mezőgazdasági gépalkatrészek

fűkaszálokhoz, aratógépekhez, tárcsásboronákhoz, vetőgépekhez, fogatos- és traktorokékhöz és az összes létező bel- és külföldi gyártmányú egyéb mezőgazdasági gépekhez állandóan raktáron.

László és Fia műszaki és gépkereskedők
Budapest, V., Alkotmány-u. 25.

Minden jó gazda rendes számadást vezet

A számtartáshoz szükséges szakszerű nyomtatványok és könyvek beszerezhetők a „Pátria” Irodalmi Vállalat és Nyomdai RT. gazdasági nyomtatványosztályában, Budapest, IX ker., Üllői-út 25. szám, I. emelet 7. (Köztelek). Árjegyzék ingyen. Telefonszám: 189-036

Az Iparügyi Minisztérium 49.000/1940. számú rendeletével kötelezővé tette a **fáradt olajok felújítását.**

Legmodernebb berendezéssel, nagy tapasztalattal rendelkezőkre áll

a „REGOL” Olajregeneráló Kft.
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 36. Tel.: 122-337

Hirdetés a siker kulcsa!!

Mezőgazdasági Üzemszervező és Berendező Iroda
Budapest, Szondy-v. 42/c. Tel.: 112-683

Birtokok, erdők szakértői felülvizsgálata, szaktanácsadás, üzemtervkészítés, társulások, vállalkozások szervezése. Siló-, trágyatelep és halastó létesítés, stb.

Kiváló gazdasági szakértőik irányítása alatt.

Most jelent meg! Újabb irányelvek a szarvasmarhatenyésztésben.

Írta: Horn Artur dr., az OMGE és az Országos Törzskönyvelő Bizottság titkára.

A WELLMANN Oszkár dr. előzavával ellátott 204 oldalas, számos ábrát tartalmazó szakkönyv a szarvasmarhatenyésztés korszerű kérdéseit nagy tudományos felkészültséggel, a gazdaságos termelés és az állattenyésztés gyakorlati szempontjainak előtérbe helyezésével tárgyalja.

Ára 10— pengő.

Megrendelhető a „PÁTRIA” Irod. Vállalat és Nyomdai R.-t.-nél Budapest, IX., Üllői-út 25. Az összeg előtérbe beküldése mellett portómentes szállítást, utánvétel rendelésnél a portót a rendelő fizeti.

Csépléshez, gőzzántáshoz, kazántüzeléshez, házfűtéshez

Tatai szén és brikett

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT
Budapest, V., Zoltán-u. 2.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Üzemi és Számtartási Osztálya
Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: 181-040

A három évtizede fennálló számtartási osztályunk adózási és tisztajóvedelem megállapítási célból vállalja számtartás fellektetését, az évközi számtartás vezetéseinek irányítását, a felülvizsgálatot, a felülvizsgált és általa ellenőrzött számtartásokból a számszámadás elkészítését és hitelesített alakban való kiadását, a társulajdonosok közötti és a hatóságokhoz (árvaszék, stb.) benyújtandó, valamint minden más könyvelési és elszámolási készítését, felülvizsgálatát, részeseit arányok pártatlan kimutatását, leltározások végzését, értékelését, adóügyi és egyéb könyvvizsgálatoknál szakértői és ellenőrzési kiküldését, a gazdaság állandó felügyeletét és ellenőrzését.

Üzemerterveket készít, becaléseket végez, szakértőként eljár a bírósági és magánfelek felkérésére, akár peres ügyekben, akár bérletadás, átvétel, örökösödési osztály elkészítésénél, vagy bármily gazdasági üzemi természetű ügyben. Birtok-, bérletadásnál, átvételnél elvállalja az elő- és holtfelszerelés felleltározását, becalését.

Vasúti fuvarlevelek és gyógytári vények díjazásításának a felülvizsgálását, a tölfizetés visszafizetésének kleszközletését.

Ingatlanforgalmi osztályunk kizárólagos megbízás alapján vállalja birtok adás vételék és bérleti ügyek lebonyolítását.

Megkeresésre minden üzemi és számtartási kérdésben részletes felvilágosítást és kimerítő szakvéleményt adunk.

ÁLLÁST KERESŐK

SZÁMARTÓK

SZÁMARTÓ, kettős könyvelő... 688

SZÁMARTÓ, 30 éves, 5-keresetű... 1334

SZÁMARTÓI állást keres 45 éves, 6-keresetű... 1400

GÉPESZEK

VIZSGÁZOTT gépész... 1068

FŐGÉPÉSI állást keres 38 éves, 6-keresetű... 1064

PATKÓLÓKOVÁCS, eszlop-gépező... 1220

FŐGÉPÉSI állást keres 55 éves, 6-keresetű... 1405

FŐGÉPÉSI állásba, nagyobb uradalomba... 1221

FŐGÉPÉSI állásba, nagyobb uradalomba... 1226

GAZDASÁGI gépész... 1227

MEZŐGAZDASÁGI gépek... 1221

MEZŐGAZDASÁGI gépek... 1226

GÉPESZKOVÁCS, eszlop-gépező... 1221

GÉPESZKOVÁCS, eszlop-gépező... 1226

GÉPESZKOVÁCS, eszlop-gépező... 1221

GÉPESZKOVÁCS, eszlop-gépező... 1226

GÉPESZKOVÁCS, eszlop-gépező... 1221

GÉPESZKOVÁCS, eszlop-gépező... 1226

GÉPESZKOVÁCS, eszlop-gépező... 1221

GÉPESZKOVÁCS, eszlop-gépező... 1226

GÉPESZKOVÁCS, eszlop-gépező... 1221

GÉPESZKOVÁCS, eszlop-gépező... 1226

GÉPESZKOVÁCS, eszlop-gépező... 1221

GÉPESZKOVÁCS, eszlop-gépező... 1226

IFJ. GÖRBE BÉLINT és ifj. Benek Lajos... 1337

VEZETŐGÉPÉSI állást keres 41 éves... 1338

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1339

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1340

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1341

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1342

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1343

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1344

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1345

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1346

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1347

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1348

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1349

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1350

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1351

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1352

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1353

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1354

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1355

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1356

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1357

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1358

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1359

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1360

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres 41 éves... 1361

KERTÉSZ, nős, 51 éves, két gyermek... 1344

KERTÉSZ, gyermektelen, a kertészet... 1368

GAZDASÁGVEZETŐK, szőlő- és gyümölcs... 1406

KEPESITETT kertész, díszkerti... 1462

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

KERTÉSZ, korosabb, uradalomban... 1463

BOGNÁRMESTER állást keres kisebb uradalomba... 1348

URADALOMBAN elhelyezkedő... 1349

PARÁDEKÖCSIS állást keres... 1368

HALGAZDASÁGBAN elhelyezkedő... 1368

TETŐFEDŐ, öntöző iparos... 1362

BOGNÁRMESTER állást keres... 1363

APRILIS elsőjére konvenció... 1369

MAGTÁROSI, gazdál, vagy munkafelügyelő... 1370

SZÉSZGÉPVEZETŐI vizsgálat... 1371

OKLEVÉLYS, szerszámgyártó... 1372

BERKSHIRE tenyészkánok... 1373

PERCHERON x KJSMURA 2 éves... 1374

ELADÓ pulkuta, barna és fekete... 1375

SZŐKE mangalicák... 1376

ELADÓ egy darab 23 hónapos... 1377

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1378

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1379

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1380

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1381

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1382

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1383

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1384

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1385

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1386

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1387

BOGNÁRMESTER, 33 éves, április 1-re... 1413

JÓMAGYBÍRÓ 54 éves gazda... 1463

ROM. KAT., nőtlen vajmester... 1465

ELADÓ 10 darab törzskönyvezett... 1414

ELADÓ vagy bérbeadó 30 darab... 1415

ELADÓ egy tenyészgőlyvő... 1416

LIPIZAI menesikőim... 1417

MANGALICA törzskönyvezett... 1418

SZIMMENTAI törzskönyvezett... 1419

ELADÓK ardenpercheroni... 670

BERKSHIRE tenyészkánok... 942

PERCHERON x KJSMURA 2 éves... 1007

ELADÓ pulkuta, barna és fekete... 1153

SZŐKE mangalicák... 1232

ELADÓ egy darab 23 hónapos... 1291

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1292

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1293

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1294

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1295

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1296

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1297

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1298

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1299

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1300

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1301

ELŐSERÉLNÉM nyolcszobás... 1030

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1242

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1243

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1244

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1245

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1246

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1247

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1248

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1249

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1250

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1251

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1252

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1253

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1254

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1255

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1256

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1257

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1258

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1259

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1260

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1261

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1262

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1263

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1264

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1265

ELŐSERÉLNÉM nyolcszobás... 1030

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1242

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1243

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1244

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1245

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1246

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1247

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1248

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1249

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1250

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1251

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1252

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1253

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1254

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1255

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1256

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1257

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1258

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1259

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1260

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1261

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1262

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1263

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1264

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal... 1265

Nagytejű magasan hasas és fris borjas törzskönyvezésre alkalmas, vagy törzskönyvezett teheneket elad... FARM MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZET, Bpest, IV. Váci-utca 65. sz. Hitelképes végőnknek fizetési könnyítést biztosítunk. 8015

TÖRÖTT GÉPRÉSZEK repedt, kimart kazánok elektromos hegesztése LAKOS és SZÉKELY gépyár BUDAPEST, XIII. BÉKE-TÉR 3. Új berendezések gyártása és hegesztő-oktatóműhely. 6329

ELADÁS ELADÓ 2 darab Fächer és Mellerich gyártmányú, 26 soros vetőgép... 1275

ERŐFITÉSRE 2 éves esemétként... 1016

JEGENYIÁR, kanadai nyár és akác... 1017

ARÁCMAGOT, 430, gledit-schiamagot... 1018

RASOHOVSKIANA, 2 éves nyári esemétként... 1019

KANADAI NYÁR sorfák... 1287

DIÓFARONK eladó 1 1/2 köbméter... 1288

500 önlé... 1289

500 önlé... 1290

500 önlé... 1291

500 önlé... 1292

500 önlé... 1293

COLUMBA

NAGYTELJESITMÉNYŰ CSIGATRIORT

szavatolt jó teljesítménnyel,
raktárról azonnal szállítunk.

Magyar Mezőgazdák Szövetsége
Budapest, V., Alkotmány-utca 29. sz.
és összes kirendeltségei.

Termeljünk nagy jövedelmet biztosító Lampe-féle takarmánymályva magot!

Sumac édesirokmag még kapható:
10 kg-ig kg-ért 25% - P, 20 kg-ig 10%,
50 kg-ig 20%, 50 kg-on felül 30%
engedményt adunk.
Csomagolás önköltségi áron.

Termelése semmi különösebb munkával
nem jár. Minden (búza-termő) talajban meg-
terem. Vetési ideje március vége - április eleje.
50 cm sorkávolságba kat. holdankint 3 kg
(külön) magot vetünk 5 cm mélyre.
Ápolása: a kikelés után sarabolás, 8-10 cm
magasságban keresztül-boronálás, kapálás (ló-
kapával toló-kapával). Aratása (aug.-szept.)
szőlővel, egyszer kötve, kupokba rakva.
Cséplése: cséplőgéppel. Kat. holdankint
megterem 3-6 q. Árítváni ár: 250 P per q.
Legkisebb szerz. terület 5 kat. hold.
Termelési szerződést kötnek úgy erre, mint
minden gazdasági és kerti magvakra (borsókra,
babokra, kaporra fűmagokra stb.).

Schuller Jenő és Imre magtermelők
Budapest, V., Széchenyi-rakpart 7.
Telefon: 327-571

Közismert lesz cége, ha lapunkban hirdet!

Uradalomnak Gazdaságoknak igásőkröket, beállítani való tinókat, fejősteheneket szállít

a KÁRPÁTALJAI ÁLLATTENYÉSZTŐK
ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE

Megkeresések Ungvár, Horthy Miklós-tér 7.
(Kormányzói Biztosi palota) címre.

Vetőmagtermelési szerződést kötök

fajta- és étkezési borsóra és babra,
olajzön-, kender-, rostlen- és mák-,
valamint uborka- és sárgarépa- és
más kerti magvak termesztésére

A vetőmagot előlegezem

Termelési előleget is nyújtok

Pöhl Henrik magtermelő,

Budapest, IV., Váci-utca 56/58. Tel.: 181-453

BIRTOKOT

keresünk cserébe Buda-
pest Várban levő teher-
mentes bérházunk ellenében

Körülbelül 200 kat. holdas birtokot szeretnénk,
amely haszonbérben van vagy könnyen haszon-
bérbe adható. Csakis jó földek jöhetnek figye-
lembe. Ajánlatot birtok leírásával kérjük a ki-
adóhivatalba »Erkölcsei testület 8140« címen.

Csepeg az istállója?

A szabadalmazott

»Autoventor«

olytónszellőző

motor nélküli

szárazzá és páramentessé teszi.

Malacfiastatónál ökor, tehén, ló,

birkaistállóknál egyaránt nélkülözhetetlen

VADAS MIHÁLY okl. mérnök

hűtő- és szellőzőberendezések vállalata

Budapest, VII., Damjanich-u. 36. Tel.: 220-051

Bérletet keresek

8111 800-1000 m. holdig
Dunántúlon

Ajánlatokat
Bérgazdaság, Kishörccsök,
u. p. Káloz (Fejér m.) kérek.

Olajellátása érdekében is

újítsa fel használt olaját

Az új olajjal azonos minőségűt kap
vissza.

„OLEA“ OLAJTISZTÍTÓ IPARI KFT.

Budapest, IX., Soroksári-út 45. Tel.: 137-681

7523

Szerződéses magtermelést hivata-
los feltételek mellett tétélekben
kihelyez:

Gulner és Vermes

növénynevelő és mag-
termelő kft.

Budapest, V., Arany János-u. 10. sz.

Telefon: 129-849, 329-849.

Szerződünk: bab-, borsó-, főzelék-
magvak, virágmagvak, mák-,
kömény-, mustár-, stb. magvak
termelésére.

8132

Féltábil gézgép kezeléséhez
előírt vizsgával rendelkező,
villanymotorok kezelésében
látás, lehetőleg nő

gépészt keresek

Soroksári üzem részére, áprilisi
bepárlással, természetbeni la-
kással. Ajánlatot, személyi adá-
tok, rövid életrajz és fizetési
igény feltüntetésével

Halász Sándor

Budapest, VII., Erzsébet-körút 14. küldandók.

8154

Szépvolgyi angoratenyészet

Tökéletes küllemű, legmagasabb hozamú angol tenyészfajták

BUDAPEST, III., SZÉPVÖLGYI-ÚT 192. SZ.

Telefon: 131-817. 8003 29-es autóbussz.

Termeltemek

fajta-, expressz-,
Viktória-borsókat,
különféle
kertmagvakat,
előnyös feltételekkel.

BUGYI GÉZA

Bpest, V., Gróf Klébelsberg-u. 23/l.

8147

AZ ÚJ 20-25 LE

RABA

MINDENES TRAKTOR

KISEBB GAZDASÁGOK EGYETEMES MUNKAGÉPE,
URADALMAK KÖNNYŰ TALAJMUVELŐ- ÉS VON-
TATÓGÉPE, NAGYTELJESITMÉNYŰ KASZÁLÓ- ÉS
KAPÁLÓGÉP, VONTATJA ÉS ÜZEMBENTARTJA A
NAGYOBB CSÉPLŐGÉPEKET IS.

MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T.

KÖZPONTI IRODA ÉS MINTARAKTÁR: BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 12. TEL.: 125-210

»Patria« Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság nyomása. Budapest, IX., kerület, Olló-út 25. szám. (Köztelek). — 431189 — Felelős vezető: Wessely Károly